

סדרת כנסי הרצליה השנתיים

על מאזן החוסן והביטחון הלאומי

עיקרי הכנס

כנס הרצליה השמיני
20-23 בינואר, 2008

בשיתוף מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

HERZLIYA CONFERENCE

2008

תוכן העניינים

פתח דבר	2
ישראל – מגמות אסטרטגיות	3-5
האשכול המדיני-ביטחוני	6-16
תהליכים אסטרטגיים גלובאליים ואזוריים	
האתגר האיראני והמענה האפשרי	
תהליך ההסדרים המדיניים בין ישראל לשכנותיה	
תגר האסלאם הרדיקאלי	
הקהילה האטלנטית, המזרח התיכון הרחב וישראל	
ביטחון אנרגיה	
שינויי אקלים וביטחון לאומי	
האשכול הכלכלי-חברתי	17-21
החוסן הכלכלי והחוסן החברתי	
פטרוטיות	
הסכמת הרצליה – תיעדוף תכניות לחיזוק החברה בישראל	
קידום המצוינות: אתגר החינוך וההשכלה הגבוהה בישראל	
מנועי צמיחה עתידיים למשק הישראלי	
עידוד ההזדמנות	
אשכול הממשל	22-25
קבלת החלטות בישראל בתחום הביטחון הלאומי	
שחיקה גוברת במעמדו של בית המשפט העליון ושחיתות במערכת הפוליטית	
שילוב ושוויון יהודי-ערבי ושירות לאומי-אזרחי	
אשכול העם היהודי	26-27
מגמות ואתגרים בקשרי ישראל ויהדות התפוצות	
פילנתרופיה יהודית	
זהות ויהדות בעידן המודרני	
תוכנית הכנס	28-32
מוסדות שותפים	33
מנהלת הכנס	34
רשימת משתתפים	35-47
הוקרות	48-53

כנס הרצליה השנתי השמיני על מאזן החוסן והביטחון הלאומי של ישראל נערך בינואר 2008 – בפתחה של שנת השישים לקום המדינה. לציון מועד זה, יום הדיונים הראשון ומעמד הפתיחה נערכו במשכן הכנסת בירושלים.

בכנס, בו השתתפו מומחים ובכירים מיישראל ומחו"ל, נדונו ולובנו סוגיות בשלושה מישורים עיקריים: נושאי מדיניות לאומית וענייני פנים ובכללם ההחמרה באיומים הביטחוניים והגברת הסיכון הישיר לכלל האוכלוסייה, המשבר בחינוך ובהשכלה הגבוהה ותחושת ההרעה בתפקוד המשטר והממשל; מגמות אזוריות ובמוקדן ההתמודדות עם ההתגרענות של איראן וסכנות התפוצה הגרעינית, ובמקביל הניסיונות להתנעת תהליכי ההסדרים; ולבסוף, תהליכים גלובליים מסועפים ותלויי גומלין, לרבות הסיכונים והמשברים העלולים לנבוע מהתנגדות בשווקי האשראי והפיננסים, מההיצע הפוחתים למזון, מהביקושים הגוברים לאנרגיה ומשינויי האקלים.

לצד כל זאת, בסקרי העומק שהוצגו בכנס מגלה העם בישראל – בהשוואה למדינות אחרות – שיעורים גבוהים של פטריסיות, אמונה בכווח וברוחו האיתנה, למרות שחיקה נמשכת באמונו במערכת הפוליטית והמדיגי מכל – במערכת המשפטית.

במטרה להתמודד עם האתגרים דלעיל, בחנו משתתפי הכנס אסטרטגיות חלופיות והמלצות למדיניות הנוגעים לכל מרכיבי החוסן הלאומי – ביטחון ומדיניות חוץ, כלכלה, חינוך וחברה, ממשל ומדיניות העם-היהודי. הוצעו שורה של כיווני מדיניות ועשייה אפשריים – למן צעדים אסרטיביים יותר בתחום הצבאי והביטחוני ועד לרפורמות ומפנים בתחום החינוך והמשק. יש שצינו את כושרה של ישראל להניף את נס המצוינות ולא להסתפק בשינויים מדודים, אלא לחולל קפיצת מדרגה איכותית בכל תחומי המדיניות במישור הלאומי-פנימי.

המסמך שלהלן נערך על-ידי גור צלליכין והצוות המחקרי של המכון למדיניות ואסטרטגיה והוא משקף את רוח הדברים בכנס. אין המסמך כולל את כל אשר נאמר ואין הוא מחייב את משתתפי הכנס. יש מקום לקוות שיימצאו בסיכום תועלת ועניין ועל כן מובא הוא לעיוןך.

בברכת חג עצמאות שמח,

פרופ' עוזי ארד
יושב-ראש הכנס

אייר, תשס"ח; מאי, 2008

שנת השישים לעצמאות ישראל היא שנה מכרעת בהתמודדות עם האיום הגרעיני המתפתח באיראן, ושנה משמעותית בניסיון הנוסף להגיע להסדר מדיני עם הפלסטינים, ולו רק במישור העקרוני. תובנות אלו מקובלות בצמרת הממשל הישראלי ובקרב מנהיגים זרים בכירים המגלים הבנה לצרכיה הביטחוניים של ישראל ולתנאי קיומה המיוחדים. במבט כולל ברור כי בפני ישראל ניצבים עדיין אתגרי ביטחון מחריפים ומורכבים לטווח המידי, הבינוני והארוך.

המשותף לאיומים הביטחוניים הוא **החמרת האיום הישיר על כלל האוכלוסייה האזרחית. מושגי העורף והחזית מן העבר אינם תקפים עוד, והצורך בהיערכות להגנת העורף ותפקודו חיוני ודחוף לא פחות משיפור כושר הלחימה.**

האיום הקשה ביותר על ביטחון מדינת ישראל הוא זה המתפתח מצד איראן. המתקדמת באופן עקבי לעבר פיתוח נשק גרעיני. משמעותו של איום זה היא ברורה וחרפה, וישראל הרשמית יש ומצהירה כי לא תוכל להסכין עם איראן גרעינית. ישראל נדרשת תחילה להבליט בפני הקהילה הבינלאומית כי מדובר בסכנה חמורה לא רק לישראל, אלא גם באיום על היציבות האזורית, ומכאן גם העולמית. בינתיים, עולה כי ישראל בוחנת חלופות שונות, כולל אפשרות של שימוש בכוח בניסיון לעצור את איראן. נוסף על כך, יש הממליצים גם למצות את ההיערכות להגנה אקטיבית ופסיבית כאחד, ולתת את הדעת על היערכות בתחום ההרתעה למקרה שכל המאמצים לבלום את גרעונה של איראן יעלו בתוהו.

האיומים הנשקפים מאיראן על ישראל אינם מוגבלים רק לסוגיה הגרעינית. המשטר האסלאמי המהפכני בטהראן מפעיל את שליחיו בלבנון וברצועת עזה, תוך העברת תחמושת, כסף וידע. כך, ובעוד ישראל נתונה לאיום המתפתח במעגל הרחוק ולאיום הטילים הסוריים, **חבלי ארץ שלמים בישראל כבר נתונים לאיומים מיידיים יותר:** ישובי הצפון (השקט עתה) המאוימים בידי חזבאללה; שדרות וישובי עוטף עזה המותקפים כמעט ללא הפוגה בירי תלול-מסלול של הטרור הפלסטיני מרצועת עזה (רקטות "קסאם" ו"גראד"). היקפו של הירי תלול-המסלול והאמצעים שבידי ארגוני הטרור גדלים, וכן גובר החשש שאזורים נוספים יחשפו לסכנה. **תחושת**

האיום על העורף הישראלי מתגבר

לפי שעה מעדיפה ישראל לפעול בערוץ הדיפלומטי כדי לנטרול את תוכנית הגרעין של איראן

האיום האיראני אינו מוגבל לסוגיה הגרעינית

הגדלת היקף האמצעים שבידי ארגוני הטרור תחשוף אזורים נוספים לסכנה

הפטריוטיות של האזרחים באזורי האיום ביישובי הדרום והצפון גבוהה. הדבר משקף את כושר עמידתו המרשים של הציבור, ואולם **אין לראות בכך אשראי בלתי מוגבל.** ישראל חייבת לעדכן את תפיסת הביטחון ואת תוכניות הפעולה שלה **באופן מעשי, לגבש תפיסת הרתעה עדכנית ולפעול באופן ממשי לחיזוק האוכלוסייה** בקווי העימות.

על אף השחיקה בדימויה כתוצאה ממלחמת לבנון השנייה, **פעלה ישראל לשיקום הרתעתה מול המערכת הצפונית,** אל מול סוריה ולבנון, באופן שקשה להעריכו. נטען כי תקיפת יעד רגיש בסוריה, אשר יוחסה לישראל, תרמה לשיפור ההרתעה. השקט בגבול הצפון נשמר מאז תום מלחמת לבנון השנייה, אך חזבאללה ממשיך במגמת ההתעצמות שלו. הארגון חידש את מלאי אמצעי הלחימה, כולל מלאי הרקטות, אף מעבר לרמה שהייתה לו טרם היציאה למלחמה. לפי שעה ניכר כי הארגון מורתע, ואינו ממנהר לפעול נגד ישראל – למרות הרטוריקה החריפה של מנהיגי הארגון, נסראללה.

ככל הידוע, קשרי חזבאללה עם סוריה עדיין הדוקים, כמו גם קשרי סוריה עם איראן, ובכלל זה מתקיימים תיאומים צבאיים ומבצעיים. הדבר מחדד את **הקושי בפענוח כוונותיה של דמשק,** אשר נקטה בעת האחרונה כפל לשון ומעשים: הכנות למלחמה בצד הצהרות על מחויבות לשלום. השתתפותה של סוריה בוועידת אנפוליס הייתה צעד שאין להתעלם ממנו, אולם בישראל מודגש כי לא ברור איזו תמורה יהיו מוכנים הסורים לתת בהסדר שלום, ואם יאותו להתנתק מקשריהם עם טהראן ועם חזבאללה. במקרה של אירועי פח"ע או של ניסיונות תקיפה בגבולותיה בצפון, **ישראל תידרש להכריע אם לשוב ולנקוט מדיניות של הכלה או להגיב בעוצמה.**

הפיצול בזירה הפנים-פלסטינית מקשה על פעילותה המדינית והביטחונית של ישראל, ובעיקר על יכולתה (ועל שאיפתה של הקהילה הבינלאומית) להגיע להסדר קבע בר-קיימא עם הפלסטינים. יש הרואים בהשתלטות חמאס על רצועת עזה ובפיצול הפלסטיני שינוי דרמטי ויסודי, שאינו מאפשר עוד הסדר עם ישות פלסטינית אחת. ראש הממשלה, שרת החוץ ושר הביטחון רואים עדיין ב"יר" הרשות הפלסטינית אבו מאזן שותף למשא-ומתן, ומעדיפים את חלופת **המשך הדיאלוג המדיני.** קיימת הנחה כי החלופה לאי-קיום דיאלוג כזה תהיה השתלטות חמאס גם על אזור יהודה ושומרון, תוצאה שאינה רצויה לישראל. עם זאת, לאור הפיצול האמור, קיים ספק באשר

יש שיפור בכושר ההרתעה של ישראל מול סוריה וחזבאללה

קיים קושי בהערכת כוונותיה של דמשק

חידוש מלאי הנשק של חזבאללה

ראשון וחמור הוא **המשבר במערכת ההשכלה והחינוך** בישראל. הנתונים ההשוואתיים בין ישראל למדינות ה-OECD והמבחנים הבינלאומיים מצביעים על **מצב ירוד ביותר של מערכת החינוך**, על הישגים נמוכים, על רמת הוראה ירודה ועל **כשל ממשלתי מתמשך** בטיפול בבעיות אלה. מצבה של מערכת החינוך הוא מקור לדאגה, ומחייב רפורמה עמוקה הכוללת בראש ובראשונה **שיפור באיכות המורים וברמתם**.

מצבה של **ההשכלה הגבוהה בישראל** אף הוא מעורר דאגה. בעוד שבחול"ל בולטת המגמה של הגדלת תקציבי המחקר, בישראל אין הדבר כך. ישראל אינה יכולה להסתמך עוד על עליית מדענים יהודים מחול"ל, והיא חסרה את המשאבים להתחרות על מוחותיהם של מדענים בעולם. **קפיצת מדרגה בתחומי המחקר המדעי בישראל מחייבת תכנון אסטרטגי והקצאת משאבים מתאימים**, והיא חיונית לצמיחת כלכלתה של ישראל. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה שלא לשמור על יתרונה האיכותי, ועליה **לשאוף למצוינות ולהתמקם גבוה** ברשימת המדינות המובילות. הצורך בהשקעת משאבים בחינוך קיבל משנה תוקף וחיזוק אף בפרויקט **"הסכמת הרצליה"** לתיעודף לאומי בתחום החברתי בישראל.

אזרחי ישראל חשים **חוסר אמון עמוק במוסדות השלטון כולם**. חל פחות במעמדה של הכנסת בעיני הציבור, ובולטת במיוחד השחיקה במעמדו של בית המשפט העליון. גם בקרב האליטה המשפטית קיימת הבנה לצורך ברפורמות המתחייבות במערכת המשפט, אולם ישנה ביקורת על מערכת היחסים בין נשיאת בית המשפט העליון לשר המשפטים, ובמיוחד על ההתקפות על בית המשפט. **השחיקה באמון הציבור במוסדות הדמוקרטיה מסוכנת ליציבות המשטר בישראל**, ולאור זאת יש לפעול באופן מחושב כדי להשיב את האמון. רמת השחיתות במערכת הפוליטית ובגופים הציבוריים מחייבת נקיטת פעולות דרסטיות ע"י רשויות אכיפת החוק, ללא מורא וללא משוא פנים. רמת ההזדהות של הציבור עם המדינה ועם ערכיה נשמרת ברמה גבוהה, על אף מכלול האיומים הביטחוניים, אך מנגד ניכרת תחושה של בוז כלפי מוסדות אלה וחוסר אמון ביכולתם לספק לאזרח את השירותים להם הוא זכאי. נבחר הציבור ובעלי התפקידים בממשל נדרשים למצוא פתרונות לבעיות אלה בטווח הזמן המידי.

נטרול המתחים והגברת השוויון בין אזרחים ערבים ליהודים בישראל הוא אתגר שלא ניתן עוד להתעלם ממנו, והוא מחייב מענה נמרץ מצד החברה הישראלית ורשויות השלטון. הירידה בשיעורי התמיכה בקרב הציבור היהודי במתן שוויון פוליטי ובצירופן של מפלגות ערביות לקואליציה, מדגימה את עומקו של המשבר. נראה כי פעולות הממשלה בנושא זה אינן מספקות. הנצחת האפליה איננה אינטרס של ישראל, ועליה לפעול באופן מחושב למתן שוויון מעשי וממשי לכל אזרחיה, תוך שמירה על אופייה וצביונה היהודי של המדינה.

ליכולתו של הסכם עם הרשות הפלסטינית והפת"ח להביא לסיום הסכסוך בין ישראל לפלסטינים באופן מוחלט.

הקהילה הבינלאומית תובעת מישראל לגלות ריסון ומידתיות בפעולותיה הצבאיות נגד הטרור הפלסטיני, ולהימנע מפגיעה באזרחים חפים מפשע. עם זאת, הקהילה הבינלאומית מגלה הבנה לצרכיה הביטחוניים של ישראל. בעוד שבשראל נשמעים קולות הקוראים להדברות עם חמאס, נשמעת הסתייגות חריפה מצעד זה דווקא מפיהם של כמה מדינאים בכירים זרים. **גורמים רמי דרג באירופה מצהירים בפומבי על התנגדותם לכל דיאלוג עם חמאס**, בהיותו ארגון טרור הקורא להשמדה של מדינת ישראל. מנגד, יש הסוברים כי אף שברור שאין מקום להידברות מדינית עם חמאס ולניהול משא ומתן עימו, יש מקום להגיע להסדרים על רגיעה. **ישראל תידרש, אם כן, לנווט בזירה פנים-פלסטינית מפוצלת, בין משא ומתן עם פת"ח שתוצאותיו ומידת הרלוונטיות שלו אינן ידועות, לבין מלחמה נמשכת בטרור הפלסטיני מרצועת עזה וגיבוש מדיניות כלפי חמאס**.

הסדר קבע בין ישראל לפלסטינים עשוי לכלול גם מרכיב של חילופי שטחים. נוסף על רעיונות ותוכניות שונות שהוצגו בעבר בתחום זה, מוצעת תוכנית נוספת לחילופי שטחים רב-צדדיים וכוללים **בין הפלסטינים לישראל ולשכנותיה**. דיון בחלופות מעין זה עשוי להפרות רעיונות יצירתיים נוספים בחתירה לשלום.

בכירים ישראלים וגורמים בינלאומיים בכירים מדגישים את חשיבותו של **המרכיב הכלכלי ביצירת תנאים העשויים להוביל לדיאלוג מדיני ולהסכם מדיני**. גישה זאת חוזקת למרות חוסר היציבות בזירה הפנים-פלסטינית, מתוך הנחה כי רווחה כלכלית עשויה להקטין את החיכוך, להגביר את "מחיר ההפסד" ולהפוך את הבחירה בטרור לכדאית פחות. הקהילה הבינלאומית מגלה מעורבות מחודשת בתחום הכלכלי בשטחים, המתבטאת בגיוס סכומי כסף גדולים לטובת חיזוק הכלכלה הפלסטינית ובבניית מוסדות ממשל אפקטיביים בשטחים. גורמים בינלאומיים הדגישו כי היציבות בין ישראל לפלסטינים חיונית ליציבות הכלכלית במזרח התיכון, ואף מעבר לו.

למרות הצמיחה הכלכלית המרשימה של ישראל בשנים האחרונות, קיים חשש שביצועיה הכלכליים של ישראל אינם מספקים די הצורך כדי להתמודד כראוי עם אתגרי העתיד, במיוחד על רקע אי-היציבות במערכת הכלכלית העולמית. המגמות במערכת הגלובלית חושפות גם את ישראל לאיומים חדשים הנובעים מקשרי גומלין מסועפים ומתהווים בין משברים והתפתחויות בתחומי האקלים, האנרגיה, המזון והפינוסים.

מעבר לכך, **הצמיחה הכלכלית לא הטיבה עם החברה הישראלית הנתונה במספר משברים פנימיים מתמשכים**, אשר חלקם מגיעים לנקודות שפל חדשות. משברים אלה דורשים טיפול עמוק ויסודי.

גורמים רמי דרג באירופה מתנגדים לדיאלוג עם חמאס

הסדר קבע בין ישראל לפלסטינים עשוי לכלול גם חילופי שטחים רב-צדדיים וכוללים

שיפור המצב הכלכלי של הפלשתינים עשוי לסייע להתהליך המדיני

המגמות במערכת הגלובלית חושפות גם את ישראל לאיומים חדשים

בעוד המנהיגות
הערבית מתנגדת
לשירות הלאומי-
אזרחי, הצעירים
מביעים בו תמיכה

בעוד המנהיגות הערבית בישראל מביעה התנגדות תקיפה לרעיון **השירות הלאומי-האזרחי**, מתברר כי הצעירים הערבים מביעים בו תמיכה, מנימוקים של שותפות בקהילה ותרומה לחברה. עם זאת, ברור כי ההכרעה בשאלה זאת היא סוגייה אישית ומשפחתית של הצעיר המתנדב. מסגרת השירות הלאומי-האזרחי עשויה להיות הזדמנות לקידום היחסים בין יהודים לערבים, אך דרושות פעולות נוספות להגברת המודעות למיזם זה ולהסברת כוונתו.

נמשכת מגמת ההתרחקות בין יהדות התפוצות ליהודים תושבי ישראל. בתוך כך, הזיקה של ישראלים ויהודי העולם לירושלים נחלשת אף היא. הקיטוב בישראל ביחס לזהות היהודית הוא איום לעתידו של העם היהודי. בקרב יהדות העולם שוררת הסכמה כי אלה מחייבים טיפול דחוף, מאחר שבהעדר קשר חזק בין

מגמת ההתרחקות
בין יהדות התפוצות
לישראל נמשכת

היהודים בישראל ליהודים בתפוצות, תעמוד יהדות העולם בפני בעיות קיומיות. אולם, קיים פער בין גישות ישראל לגישות הקהילות בתפוצות: **נראה כי ישראל אינה שותפה לתפיסה המאפיינת רבים ביהדות התפוצות הרואים בהתמודדות עם תהליכים שליליים אלה צורך דחוף.**

מעבר לכך, **יהדות התפוצות היא מרכיב אסטרטגי חשוב ביחסי החוץ של ישראל עם רבות ממדינות העולם, ויש לקיים דיאלוג שוטף עם הקהילות היהודיות ברחבי העולם גם בנושאים מדיניים.** על ישראל לפעול יחד עם הקהילות היהודיות להשגת יעדים משותפים.

תהליכים אסטרטגיים גלובליים ואזוריים

המערכת הגלובלית נתונה בתהליכי שינוי עמוקים הכוללים תמורות ביחסים הבינלאומיים, בחלוקת העוצמה בין מדינות, במגמות הכלכליות העולמיות, במצב כדור הארץ ובאקלים. תמורות אלו מעמידות את העולם בפני קשרי גומלין מסועפים ולא תמיד נהירים המציבים אתגרים וסיכונים חדשים ומתהווים. המנגנונים והמוסדות הקיימים אינם מספיקים על מנת למשול ולהתמודד עם התהליכים הללו. נדרשים שיתוף פעולה בינלאומי רב יותר ותיאום הדוק יותר מאלה הקיימים היום.

נוכח אתגרים מורכבים במזרח התיכון, ארצות הברית ואירופה מגבירות את מעורבותן האזורית. אירופה מבקשת למלא תפקיד משמעותי יותר גם בתהליך בין ישראל לפלסטינים, ומנהיגים אירופיים בכירים הביעו נכונות לשגר כוחות צבאיים לאזור, במסגרות בינלאומיות שונות, כדי לאכוף הסדרים שיבטיחו יציבות. התמודדות אירופה עם האסלאם הרדיקאלי, הפיצול הפנים-פלסטיני מחד, והנכונות הישראלית לוותורים מאידך, הובילו לשיפור מה ביחסן של כמה ממדינות אירופה לישראל והגבירו את ההבנה לצורכי הביטחון שלה, עד כדי ביטויים של חשבון נפש במקרים אחדים. בת בבד, נמשכים גילויי הביקורת כלפי ישראל וכלפי מדיניות הפעלת הכוח שלה במאבקה המתמשך נגד הטרור הפלסטיני והמצב ההומניטארי בשטחים, ובעיקר תביעה אירופאית להקפדה על מה שמכונה פעולות צבאיות פרופורציונאליות.

ארצות הברית מקדישה תשומת לב רבה יותר לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני. נשיא ארצות הברית, ג'ורג' בוש ומזכירת המדינה קונדוליסה רייס, הטילו את יהבם ואת משקלם הפוליטי על התהליך, אולם ספק אם יצליחו לממש את יעדיהם בזמן הקצר שנותן לכהונת הממשל.

מעורבותה של ארצות הברית בזירה המזרח תיכונית עמוקה ורחבה, ובכירים אמריקניים מדגישים את חשיבותה הגדולה של השגת הכרעה בעיראק. בפרספקטיבה אמריקנית, עיראק היא מבחן וסמל משמעותיים ביותר שישפיעו עמוקות על אמנותה, על יוקרתה ועל יכולותיה של ארצות הברית בפרט, ושל העולם החופשי בכלל. משום כך, ימשיך הממשל

המנגנונים הבינלאומיים הקיימים אינם מספיקים להתמודדות עם התמורות במערכת הגלובלית

עיראק היא סמל שישפיע על אמנותם ועל יוקרתם של ארה"ב והעולם החופשי

האמריקני להשקיע בעיראק משאבים ותשומות במאמץ לייצר אסטרטגיה מנצחת. להיבט זה משמעות עמוקה החורגת מהדיון הפוליטי במורשת שינוי אחריו הנשיא בוש, ותובנה זאת היא נחלתם של בכירים אמריקנים משני קצות הקשת הפוליטית בארצות הברית.

עד כה, הקהילה הבינלאומית כשלה בניסיון לעצור את תכניתה הגרעינית של איראן ואת מדיניותה המתריסה. למרות ההבנה הרחבה ששוררת בין החברות הקבועות במועצת הביטחון של האו"ם וגרמניה (P5+1) באשר לצורך למנוע מאיראן להשיג נשק גרעיני, הרי שהפעילות והצעדים הננקטים להביא להשעיית הפעילות הגרעינית המטרד - אינם משפיעים על המשטר בטהראן. הקהילה הבינלאומית וישראל אמנם מצהירות על מתן העדפה לערוץ הדיפלומטי להשגת יעד זה, עם זאת ארצות הברית, וגם ישראל, מבהירות כי גם אופציות אחרות - במשתמע צבאיות - מונחות על השולחן. ההערכות הסותרות באשר לקצב התקדמות העשרת האורנים והמועד בו יופיע נשק גרעיני בידי איראן, מגבירות את הקושי בהערכת הזמן שנוטר למאמצים דיפלומטיים טרם ניסיון לסכל את המאמץ האיראני באמצעים צבאיים.

לתהליך גירעונה של איראן יש השפעה על המזרח התיכון כולו, ואף מעבר לו. מדינות נוספות באזור וכן מדינות באירופה מוטרדות מן התהליך, העלול לגרום להגברת התפוצה הגרעינית באזור עד כדי חשש מהתפתחות מרוץ חימוש גרעיני אזורי בלתי-מרוסן, ומכאן להתמוטטות משטר אי-התפוצה הגרעינית הגלובלית. איראן מעודדת את הפצת האסלאם הרדיקאלי. פעולותיה המתריסות של טהראן אינן נענות במידה של נחרצות מספקת, ושימוש בטורר ככלי אסטרטגי אינו זוכה לתגובה הנדרשת. תמיכתה והכוונתה את חזבאללה בולטת, וכן קשריה עם קבוצות הג'יהאד העולמי ברחבי תבל, ומאמציה המתמשכים לחדור לפעילות בשטחים ובישראל.

ממשלות המערב אינן מצליחות להתמודד עם התפשטות הדעווה האסלאמית באירופה ובארצות הברית, המלווה באינדוקטרינציה קיצונית. אמנם, ארצות הברית זוכה להישגים במאבקה בתשתית אל-קאעדה בעיראק, אך בדרום אסיה, בצפון אפריקה ובעוד מקומות במזרח התיכון נמשך ביסוס האחיזה של תשתית הג'יהאד העולמי, בין היתר תוך הפעלת ארגונים שליחים ובגיבוי איראני. הרעיונות הרדיקאליים מגשרים על

הקהילה הבינלאומית אינה מצליחה להתמודד עם תוכנית הגרעין האיראנית

קיים קושי בהערכת הזמן שנוטר לדיפלומטיה וחשש ממרוץ חימוש גרעיני אזורי

ממשלות המערב אינן מצליחות להתמודד עם התפשטות האסלאם הרדיקאלי

נמשך ביסוס
האחיזה של אל-
קאעדה באזורים
שונים בעולם וקיים
חשש מטרור
רדיולוגי

ביקושים גוברים
לאנרגיה

העיסוק בביטחון
אספקת האנרגיה
גובר

הנזקים לכדור
הארץ וההתחממות
הגלובלית
מאיימים על
הביטחון הלאומי

קושי בהערכת
מגמות בכלכלה
העולמית
והשלכותיהן על
ביטחון האנרגיה
וביטחון המזון

הפערים המסורתיים בין השיעים לסונים. מנגד המערב אינו מספק הגדרה מוסכמת לטרור המקנן בקרב, ואינו משכיל לשתף פעולה באופן ההולם את אופיו הגלובאלי של האיום המתפתח. גובר החשש בקרב חוגים מסוימים בממשל האמריקאי מפני הסכנה שגורמי טרור ישתמשו בנשק בלתי-קונבנציונאלי – חומרי לחימה כימיים, ביולוגיים, ואף רדיולוגיים. נראה כי פערים מושגיים, המשולבים במידה של נאיביות ובחשש מפני פגיעה בתקינות הפוליטית המקובלת, יוצרים הטיות מתמשכות וכשל עקבי בהבנת הבעיה ובמציאת הפתרון לה. תופעה שאינה מוגבלת לאזור בלעדי היא התגבשותן של ישויות של מליציות חמושות הצוברות כוח רב. ישויות אלו מציבות אתגרים חדשים למדינות העולם, אשר נדרשות להתמודד עם איומים א-סימטריים הנשקפים מהן. מדינות העולם גם מתקשות להרתיע ישויות אלה, היות שאין להם אחריות מדינית.

הקהילה הבינלאומית מוטרדת יותר ויותר מהספק בדבר היכולת להבטיח את אספקת האנרגיה באופן בטוח וזול. הביקושים הגוברים לאנרגיה בכלכלות הצומחות של הודו וסין, לצד התלות בנפט שבמזרח התיכון והחשש מפני ערעור היציבות בגלל התנהלותה של איראן, מעסיקים הן את מקבלי ההחלטות בעולם והן את ספקי האנרגיה. אף שהתחזיות העדכניות צופות כי משאבי האנרגיה מספיקים לצרכיה של האנושות בעשורים הקרובים, יש הכרה בזיהום הסביבתי החמור הנגרם ממגוון השימושים באנרגיה, ובעיקר מפליטת גזי החממה. מתפתחת גם מגמה של ביקוש ושימוש באנרגיה ממקורות באזור הים הכספי והים השחור, בעיקר בגלל הצורך באנרגיה זמינה וזולה, ושל חיפוש אחר מקורות אנרגיה נוספים ומתחדשים.

התחממות כדור הארץ היא אתגר מורכב לביטחון העולמי וליציבות העולמית. גוברת ההכרה בחשיבות ההתמודדות עם שינויי האקלים ובצורך למנוע, או לכל הפחות לצמצם, את הנזקים החמורים לכדור הארץ. נדרשות פעולות רחבות היקף לעצירת מגמת ההתחממות ולהכנות להתמודדות עם אסונות טבע הנגרמים ממנה. כן נדרשות תוכניות פעולה להתמודדות עם ההשלכות הביטחוניות של ההתחממות הגלובלית. ההתמודדות עם משברים צפויים מחייבת מדינות בעולם להתכונן כבר עתה לתרחישים שונים, ולהיערך מבעוד מועד תוך כינון שיתופי פעולה המיוחדים לתחומים אלה.

מדדים סותרים יוצרים קושי באפיון מגמתה של הכלכלה העולמית: האם הכלכלה העולמית מצויה בגלישה לתקופת שפל, או שמא מדובר בירידה או בהאטה, גם אם עמוקה, בכמה מהכלכלות הגדולות. השוק הפיננסי העולמי עשוי להתנהג אחרת משוק הסחורות, שוק העבודה או שווקים באזורים גיאוגרפיים שונים, למרות שכולם מקיימים ביניהם מערכת קשרים מסועפת. מערכת קשרים זו אינה תמיד נהירה, אך נראה שבכוחה לחולל גלי הדף פיננסיים ומשברים וסיכונים חדשים עם השלכות בתחומי ביטחון האנרגיה וביטחון המזון

ורשתות האספקה (supply chains). למרות שזעזועים מעין אלה עלולים לפקוד את העולם והאזור בשנה הקרובה, לא נמצא מי שיצביע על מנגנונים ומוסדות שבכוחן למשול ולהתמודד עימם.

אחד ההסברים למגמה המעורבת, העולה מניתוח הנתונים הכלכליים השונים, נוגע לפערים הגדולים במאזני הסחר שבין מדינות והרמה השונה של גירעון לאומי בארצות הברית ובדרום מזרח אסיה. אין מדובר אך ורק בקשר שבין גירעון ורמות צריכה וחיסכון לאומי, אלא גם בעובדה כי הממנים העיקריים של הגירעון האמריקני הם בנקים במזרח אסיה. הוצע לבצע רפורמה פיננסית שתשכלל את השווקים הפיננסיים באסיה. תכליתה של הרפורמה תהיה הקטנת רמת החיסכון, תוך שמירת הצמיחה המתקיימת שם, ובאותה עת עריכת רפורמה בארצות הברית שתעלה את רמת החיסכון.

המערכת הכלכלית העולמית מקדישה תשומת לב רבה לקצב התפתחותה המואץ של סין, שמייצרת כיום כ-15% מהתמ"ג העולמי (השוק האירופי 20% והמשק האמריקאי 20%). מדובר במשק מתפתח בעל כושר תחרות גבוה בשוק הגלובלי בעיקר בשל מרכיב השכר, הנמוך בכ-80% מזה המקובל בארצות המערב. עם זאת, ניתוח מגמות דמוגרפיות ארוכות-טווח מעלה כי אף לא אחד מהשווקים הנתפשים כמאיימים על מיקומה של ארצות הברית כמעצמה הכלכלית המובילה יוכל בעתיד למלא את מקומה.

האתגר האיראני והמענה האפשרי

מוסכם כי שנת 2008 היא שנת מבחן ליכולתה של הקהילה הבינלאומית להביא לעצירת התכנית הגרעינית האיראנית, המתקדמת בצעדים נמרצים. בקהילה הבינלאומית קיימת הסכמה רחבה שהמשטר האיראני חותר לייצר חומר בקיע, כך שיתאפשר לו לזווד נשק גרעיני.

ניכר כי לתכנית הגרעינית האיראנית, למעשה, שלושה מרכיבים:

- העשרת אורניום כחומר בקיע לזיווד עתידי כנשק גרעיני;
- המשך פיתוח אמצעי שיגור, ביניהם טילי קרקע-קרקע ארוכי טווח ("שהאב-3", "עאשורה" ו-"BM25");
- זיווד של נשק גרעיני בפועל.

על אף הסכמה רחבה באשר ל שאיפותיה הגרעיניות של איראן, קיימת מחלוקת בשאלת לוחות הזמנים הצפויים להצטיידותה בפועל בנשק גרעיני מבצעי. לחילוקי הדעות על לוחות הזמנים יש השלכה על הערכת מרווח הזמן שנותר לעצור את האיראנים בטרם יממשו את

השווקים הנתפשים
כמאיימים על
הדומינטיות של
ארצות הברית לא
יוכלו בעתיד למלא
את מקומה

קיימת מחלוקת
באשר לזמן שעוד
נותר לעצור את
איראן

קיימת מחלוקת בשאלת סיכויי הצלחת סיכול האיום האיראני באמצעים צבאיים

ראוי שתשקול אם לעשות זאת באופן עצמאי. נטען כי בשנה שנותרה לכהונתו, לא ינקוט הנשיא בוש בצעדים משמעותיים שיביאו לעצירת התכנית האיראנית.

באשר לדרכים למנוע את גירעונה הצבאי של איראן, **קיימת הסכמה רחבה שהדרך המועדפת היא הערוץ הדיפלומטי**. בתמורה להיענות לדרישה הבינלאומית **מוצעים לאיראנים תמריצים מפתים** בתחומים שונים, כולל סיוע בטכנולוגיה הגרעינית לצרכי שלום. **לסנקציות יש סיכוי להשפיע, אך רק אם תהיינה בעוצמה הדרושה**. אולם, **מכרסם הספק באשר לסיכויי ההצלחה של המסלול הדיפלומטי**, נוכח הצעידה המתמדת קדימה מצד האיראנים, אל מול הנסיגה הניכרת בנחרצות הקהילה הבינלאומית.

למעשה, לוח הזמנים הולך ומתקדם **אל צומת הכרעה בעיתי בלתי-ידוע**, בו יוכרע אם ניתן להשלים עם גירעונה הצבאי העתידי של איראן, או לחילופין, יש לפעול באופן צבאי כדי למנוע זאת. קיימת מחלוקת בדבר המועד המוערך להתממשות תרחיש זה, בין אלה הטוענים שהדבר צפוי בתוך פרק זמן קצר – חודשים אחדים, שנה, או אולי שנתיים – לבין מי שטוען שצומת ההכרעה הזה רחוק יותר, ומכאן שעוד נותר מרווח זמן ארוך יותר לעצור את האיראנים באמצעים דיפלומטיים. המטרה במערכה הדיפלומטית, היא לנקוט באופן דחוף בכל המהלכים הדרושים על מנת להביא את איראן לבידוד מוחלט, ולהשפיע על כלכלתה, כך שהדבר יביא את ההנהגה האיראנית למסקנה שכדאי לה להשעות את פעילותה הגרעינית הרגישה והמאיימת, ולהשיגה לאחר ע"י פירוקה. הדבר דורש פעולה מהירה, נחרצת ויעילה, ולא נראה שהקהילה הבינלאומית הצליחה עד כה לגבש מענה הולם לאתגר הזה.

איראן מתעלמת, ולמעשה דוחה, את החלטות מועצת הביטחון של האו"ם הדורשות שתעצור את פעילותה הגרעינית הרגישה, ובכלל זה את הפעילויות הקשורות להעשרת אורניום, כמו גם את הקמתו של כור מחקר גדול מואט מים כבדים באראק. היא אף דוחה את זכותה של מועצת הביטחון של האו"ם להתערב בנושא, ודורשת את החרת "התיק האיראני" לטיפול הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א). גם סנקציות נוספות, מחוץ למסגרת האו"ם, אשר וושינגטון יזמה ותיאמה בשיתוף גורמים כלכליים ופיננסיים אירופיים, אינן מביאות למהפך המבוקש במדיניות האיראנית (על אף שהן משפיעות יותר מאלה של האו"ם).

קיימת מחלוקת חריפה באשר לשאלה אם סיכול צבאי של התכנית האיראנית הוא בכלל אפשרי, או מעשי, או אם יש לו סיכויים להצלח. יש הטוענים כי אין בידי ארצות הברית – וגם לא בידי ישראל – יכולת לפגוע בתכנית הגרעינית האיראנית כך שתפסיק להוות איום. טיעונים הנשמעים בעניין זה, כוללים, בין היתר, את הבאים:

- ברשות האיראנים מתקנים חשאיים שקיומם ומיקומם כלל אינו ידוע, ולכן לא ניתן לפגוע בהם;

שאיתם, ומכאן גם על השיטות המועדפות למנוע, או לעכב משמעותית, את התממשות האיום.

דו"ח הערכת המודיעין הלאומית האמריקנית (NIE) שפורסם בסוף 2007, מעורר מחלוקת קשה באשר לפירושו. ההבלטה התקשורתית של היבט אחד בדו"ח תרמה לעיוות, ויש אף הטוענים כי מחברי הדו"ח התכוונו מלכתחילה להעצים את ההד הפומבי של היבט זה. הכוונה היא לקביעה שבשנת 2003 איראן פיזרה "קבוצת נשק" שתפקידה היה לתכנן ראש קרב גרעיני, וכי באותה עת גם פירקה תכנית חשאית ייעודית להעשרת אורניום בצנטריפוגות לייצור חומר בקיע. מוסכם שקביעה זאת של הדו"ח כשלעצמה מוכיחה כי על אף שאיראן הפסיקה כביכול את תכנית הנשק הגרעיני, וכי אין עדות לכך שחידשה אותו עד אמצע 2007, הרי שמנגד עולה כי עד שנת 2003 הייתה לאיראנים תכנית חשאית ייעודית לפיתוח נשק גרעיני.

העיתוי המוקדם ביותר המוזכר בדו"ח להצטיידות איראנית בנשק גרעיני הוא 2009, והמועד הרחוק האפשרי על-פי הדוח הוא 2015. מכאן, **שהדוח בעצם קובע שהאיראנים ממשיכים לשאוף לנשק גרעיני**, ושיתכן אף שיגיעו ליכולת לייצרו בטווחי זמן שבין שנה אחת – בהערכה מחמירה – ועד לשבע שנים מהיום, בהערכה מקלה מרבית.

בעלי תפקידים רשמיים ובכירים בישראל הביעו את ההערכה **שישראל איננה יכולה לסבול את גירעונה הצבאי של איראן**. גירעונה של איראן יביא למירון חימוש אזרחי של נשק גרעיני, יתכן גם לזליגתו לארגוני טרור, ועל כל פנים יגרום לחוסר יציבות כללי.

כישלון של הקהילה הבינלאומית במאמץ לעצור את איראן עלול לגרום לקריסה של שלוש מערכות חשובות במאבק הבינלאומי נגד התפוצה הגרעינית:

- המשטר למניעת תפוצת נשק גרעיני (אמנת ה-NPT);
 - האמינות והאפקטיביות של מועצת הביטחון של האו"ם;
 - הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א), שכבר עתה אינה מתנהלת כמצופה.
- ההנחה היא כי צוואר הבקבוק בתכנית הגרעינית האיראנית הוא ייצור חומר בקיע. מובן כי כאשר חומר זה יהיה זמין, תהפוך סוגיית זיוודו של אמל"ח גרעיני משנית וקלה יחסית לביצוע.

עולה גם הסכמה רחבה שדו"ח ה-NIE חיבל באופן חמור בחופש הפעולה של הממשל הנוכחי בווינגטון, ובמאמציו לעצור את התכנית הגרעינית האיראנית. **להערכת גורמים שבעבר היו מקורבים לממשל האמריקני, הדו"ח מושך באופן נחרץ וסופי את השטיח תחת רגליו של הנשיא בוש**, וכעת אין ביכולתו עוד לפעול צבאית לעצירת האיראנים. לכן, **הם ממליצים שישראל תיטול על עצמה את האחריות לעצירת התכנית הגרעינית האיראנית**, ואם יהיה צורך לסכלה באמצעים צבאיים –

התגלו פגמים וסתירות בדו"ח המודיעין האמריקני

קיימת סכנה שמערכות חשובות במאבק הבינלאומי נגד התפוצה הגרעינית יקרסו

קטן הסיכוי לפעולה צבאית של ארה"ב נגד איראן

- האיראנים יצליחו להשתקם בתוך זמן קצר ממהלומה צבאית, ולכן אין תכלית של ממש במהלך, במיוחד נוכח פעולות הגמול הצפויות מצד איראן נגד ארצות הברית וישראל, ואינטרסיהן.

לעומת זאת, יש גם הטוענים שפעולה צבאית ישראלית לסיכול התכנית הגרעינית האיראנית היא אפשרית והכרחית, ושצפויים לה סיכויי הצלחה טובים. על פי דעה אחת, לפחות, התגמול האפשרי מצד האיראנים – אינו צפוי לחרוג ממימדים מוגבלים שעלים ידעה ישראל להתמודד בעבר בהצלחה, כך שאין סיבה מיוחדת להירתע מפני פעולה.

דעת מיעוט, קולנית ובוולט, קוראת לנשיא בוש להתעלם מכל העכבות והמכשולים שבדרכו, ולפעול בכוח נגד המתקנים האיראנים, בטרם ישלים את כוונתו. על פי פרשנות זאת, הנשיא בוש עשוי להגיע למסקנה שאין מנוס מנקיטת יוזמה צבאית, ויורה להפציץ את המתקנים הגרעיניים האיראנים, משום ההערכה לפיה לא רק ישראל תתקשה לתפקד כהלכה לאורך זמן אל מול איראן המחזיקה בנשק גרעיני, אלא גם ארצות הברית תתקשה להגן על אזרחיה, על בעלות בריתה, ועל האינטרסים שלה, מול איראן גרעינית. השקפה נוספת היא כי **האיום האיראני איננו מתמצה בתכנית הגרעינית, אלא נובע מפעילות המשטר האיראני בכללותו**, ולכן מתבקש לפעול באופן נרחב כנגד המשטר, או אף לנסות להחליפו.

למצער, אם כל המאמצים למנוע את גירעונה הצבאי של איראן יעלו בתוהו, והעולם יעמוד באופן בלתי צפוי ופתאומי בפני עובדה מוגמרת, כי איראן הצליחה בחשאי להצטייד ביכולת גרעינית צבאית, עולה השאלה החשובה: כיצד ניתן יהיה להרתיע איראן גרעינית מפני שימוש בנשק הגרעיני שלה?

כבר כיום נבדקים המנופים המתאימים ביותר להפעלה אל מול ראשי המשטר האיראני, במטרה לשכנעו ששימוש בנשק גרעיני מצידו יהיה כרוך בשעורים של נזק שיעלו לאין שעור על התועלת הצפויה לו, מבחינתו. כך, למשל, מומלץ להבהיר לראשי המשטר כי הוא יובס ויחדל להתקיים – ובכך גם ייגזר הקץ על יעדיו האידאולוגיים.

עפ"י גרסה אחת, על מנת להשיג את ההרתעה המבוקשת, רצוי לאיים על התחומים העשויים להיות יקרי-ערך לראשי המשטר; מחקר על תהליכי קבלת ההחלטות בצמרת המשטר האיראני מעלה כי שיקוליה נסמכים לא במעט על הכרעה רציונאלית במונחי רווח והפסד. כן ניתן לערוך פרופיל פסיכולוגי של מקבלי ההחלטות באיראן, על מנת להיטיב להבין את הגורמים העשויים להשפיע על החלטותיהם.

מודגש כי ההרתעה צריכה להיות מעוצבת ותפורה באופן ייחודי אל מול יעד ההרתעה ("Actor-Specific Behavioral Modeling"). בפועל, ניתן לציין מגוון מטרות בתחומים שונים באיראן (אקולוסייה, תשתית, נכסי המשטר, יכולות שיקום) ולהבהיר כי ישמשו בני ערובה להתנהלות איראנית מרוסנת בתחום הגרעיני.

בנייתן להבהיר כי עריה הראשיות של איראן צפויות להיפגע ואף להיחרב, אם איראן תפגע באמצעות נשק גרעיני במדינה באזור.

נוסף על מימד "הענישה" החמורה, יש להדגיש את יכולות ההגנה האקטיבית והפסיבית על מנת לשכנע את האיראנים שאין להם כל סיכוי ליטול מִישראל את היכולת לשגר "מענה אפקטיבי" (או, "מכה שנייה") להתקפה גרעינית (על ידי "מכה ראשונה" איראנית), ולמעשה לשלול אותה מהם בפועל. יכולת ההגנה – האקטיבית כמו גם הפסיבית – מתווספת, אם כן, לשלוש אבני הפינה של האסטרטגיה של ישראל – הרתעה, התרעה, והכרעה.

קיומה של המדינה האיראנית וחיותה עומדים, אם כן, בראש השיקולים לעיצובה של ההרתעה הנדרשת, ונסמכות על כך שמנהיגי איראן נוהגים בדרך כלל, ועל פי הידוע עד כה, לקבל החלטות על בסיס רציונאלי ו"שיקולים לאומיים קרים של רווח והפסד". אמנם, גם יש הסבורים שפיתוח יכולת "מכה ראשונה" כנגד איראן יכול למנוע הסלמה, על ידי הרתעה מפניה של זו, מלכתחילה. ברם, מנגד, יש הטוענים שמהלך מעין זה עלול לערער את יציבות ההרתעה. לצד אלה, כך צוין על ידי דוברים בכירים, יש המטילים ספק בכלל בהסתמכות היתירה על מידת הרציונאליות של ההנהגה האיראנית, וסבורים כי ראוי להבליט כי תמיד יהיה ספק באשר להתנהלותה הצפויה בעת משבר.

מכאן שעולה הצורך בעיצובו מחדש של מודל ההרתעה, כך שיביא בחשבון שיש להשפיע על תפיסות וערכים של מקבלי החלטות, תוך התחשבות בנסיבות התרבותיות, הפוליטיות, ההיסטוריות והסובייקטיביות שלהם, ובחולשות אנושיות שכיחות. על מנת שההרתעה תצלח, יש למצוא את הדרכים להתגבר על כל המכשולים האלה, ובין היתר, יתכן שעל ידי הערכה מחדש של כמות ההרתעה הדרושה.

תהליך ההסדרים המדיניים בין
ישראל לשכנותיה

כנס הרצליה השמיני נערך כשלושה חודשים אחרי וועידת אנפוליס בארצות הברית בנובמבר 2007. נשיא ארצות הברית ג'ורג' בוש ומזכירת המדינה קונדוליסה רייס, כינסו נציגים מ-49 מדינות – כולל ישראל והרשות הפלסטינית. בוועידת אנפוליס הכריזו ישראל והפלסטינים במשותף, ובחסות הנשיא בוש, על פתיחת משא ומתן על הסדר הקבע. בהצהרת הסיכום של הוועידה נקבע שתהליך זה יסתיים עד לסוף שנת 2008.

ישראל והפלסטינים החלו בתהליך הידברות בנתיב שנפרס באנפוליס, והתחייבו לדון במה שנהוג לכנות "סוגיות הליבה": הגבולות, ההתנחלויות, ירושלים, הפליטים וסידורי הביטחון. אף שמאז אנפוליס נמשכת

חלופות למדיניות – רעיונות חדשים

היזמות לחידוש ההידברות והתהליך המדיני מחייבות **עיון מחדש ברעיונות קודמים ופיתוח חלופות חדשות** לפתרון כולל של הסכסוך בין ישראל לשכנותיה. אחד המרכיבים המהותיים בסכסוך זה הוא **מאבק על שטח**. רוב ההצעות והתוכניות שנדונו במרוצת השנים, בין אם על ידי גורמים בינלאומיים ובין אם על ידי הצדדים עצמם, כללו גם מרכיב טריטוריאלי ועיצוב מחדש של הגבולות הקיימים. לאור התמשכות הסכסוך והמציאות הדמוגרפית שהתפתחה מאז 1948, נדונו בשנים האחרונות מספר רעיונות לחילופי שטחים. השנה, קיבל רעיון חילופי השטחים ממד אקטואלי אף יותר, לאור העובדה כי מרבית ההתייחסויות העדכניות ראות בקווי 1967 בסיס לחישוב ההסדרים. ביסוד רעיון חילופי השטחים ניצב העיקרון **שכל צד שומר על זכויות לסך גודל השטח, אך התייחסות המדויק של השטח נתון לעיצוב על פי שיקולים דמוגרפיים וביטחוניים**.

בעשורים האחרונים נחתמו במזרח התיכון כמה הסכמים בין מדינות ש"נתצו" את "קדושת" הגבולות הקיימים. דוגמאות לכך ניתן לראות לא רק בהסכמים שבין ישראל למצרים ובין ישראל לירדן, אלא אף בהסדרי גבולות בין ירדן לערב הסעודית (1965); בין איראן לעיראק (מספר פעמים, האחרונה בהסכם אלג'יר ב-1975); בין ירדן לעיראק (1982); בין ירדן לסוריה (2004); ובין תימן לערב הסעודית (2005).

רוב ההצעות הקיימות דנות בחילופי שטחים דו-צדדיים בין ישראל לרשות הפלסטינית (יזמת ז'נבה; תוכנית ביילין-אבן-מאזן; תוכנית "אום אל-פאחם תחילה"). **הצעה אחת דנה בחילופי שטחים משולשים** בין ישראל, מצרים והרשות הפלסטינית (תוכנית בן אריה-אילנד).

כן הוצעה **תוכנית חדשה לחילופי שטחים רב-צדדיים, תוכנית ביג-ארד**. עיקרי התוכנית:

- ישראל-סוריה-ירדן: ישראל תצטרף לשטחה חלק מרמת הגולן, וירדן תעביר לסוריה שטח זהה בגודלו לאורך גבולה עם ירדן; ישראל תעביר לירדן שטחים בערבה.
- ישראל-סוריה-לבנון: ישראל תותיר בידיה חלקים מן הגולן, ואת ריכוזי האוכלוסייה היהודית בגולן (בראשם קצרין); לבנון תעביר שטח דומה בהיקפו לסוריה. כפיצוי יועבר ללבנון שטח מישור בנקודות שונות לאורך הגבול, הכולל שבעה כפרים שיעיים ואת שטח חוות שבעא. אזור החרמון יהפוך אזור פיתוח ותיירות משותף לשלוש המדינות.
- ישראל-סוריה-לבנון-ירדן: לפי תוכנית זאת ישראל תיסוג עד לקו המצוקים ותשלוט על שטחים ברמת הגולן. ירדן תפצה את סוריה לאורך גבול המשותף. ישראל תפצה את לבנון ואת ירדן לאורך הגבול המשותף עמן, בשטח השווה בקירוב לשטח אותו העבירו לבנון וירדן לסוריה. אזור החרמון יהיה אתר נופש משותף.

ההידברות, שאלות בסיסיות שליוו את התנעתו המחודשת של התהליך המדיני נותרו רלוונטיות גם עתה, ולפי שעה, אין להן מענה ברור:

- מה מידת הרלוונטיות של הסדר עם הרשות הפלסטינית, לאור הפיצול הפנים-פלסטיני והתגבשותן של שתי ישויות פלסטיניות נפרדות (רצועת עזה בשליטת חמאס והגדה בשליטת פת"ח)?

- האם אבו מאזן יכול "לספק את הסחורה"?

תהליך ההסדרים בהקשר האזורי

לדעת רבים, הישגה המשמעותי ביותר של וועידת אנפוליס היה בהצגת ציר מדינות מתונות, כולל מדינות ערביות, אל מול הציר הרדיקאלי בראשות איראן. השתתפותה של סוריה בוועידה, גם אם בדרג נמוך יחסית לדרג המשתתפים האחרים, הייתה בבחינת הישג לממשל האמריקני.

נוכחותה של סוריה בוועידה הייתה משמעותית במיוחד גם לאור המתיחות בין דמשק לירושלים שקדמה לוועידה ושהתאפיינה בחילופי הצהרות מאיימות ובכפל לשון ומעשים מצדו של הנשיא הסורי. דווקא בשל כך, הנוכחות הסורית באנפוליס והניסיון להפיג את המתח האמור הציפו את שאלת הסיכוי להשגת הסדר מדיני בין ישראל לסוריה. נשמעו הערכות סותרות **באשר למידת העניין של סוריה בהסכם שלום עם ישראל**. יש הסבורים כי המיעוט העלווי השולט בסוריה כלל אינו בשל, ואף אינו יכול, להגיע להסדר שלום עם ישראל; מנגד, צוין כי אין לשלול אפשרות זאת על הסף, בעיקר נוכח הסכמתו ב-1995 של הנשיא הסורי הקודם, חאפז אסד, להסדר של שלום קר עם ישראל, לאחר שנחנ את חתירתו להגיע לאיזון אסטרטגי עמם.

בכל מקרה, ברור כי סוריה מקיימת קשרים אסטרטגיים הדוקים עם איראן ואף תיאום צבאי עם חזבאללה. לא ברור אם סוריה מעוניינת בביתוק קשרים אלה, ואם היא תהיה מוכנה לעשות כך במסגרת הסדר שלום עם ישראל. בעוד שבישראל ברור כי סוריה תובעת את כל רמת הגולן במסגרת הסדר שלום, לא ברור מה סוריה מוכנה לתת בתמורה. סימני שאלה אלה מגבירים את אי-הוודאות **באשר לסיכויים להשיג הסדר שלום בין ישראל לסוריה** בעתיד הנראה לעין.

מידת הצלחתה של וועידת אנפוליס בהיבטיה האזוריים, קשורה במידת הצלחתה של ארצות הברית לגבש קואליציה נגד איראן. **כינונה של קואליציה אנטי-איראנית בהשתתפות מדינות המפרץ מוטל ספק**, בעיקר משום המתח בו מצויות המדינות המפרציות, הנאלצות לתמרן בין הנשיפה בעורפן מצד איראן, לבין צרכיה של וושינגטון באבטחת אספקת הנפט, והניסיון האמריקני לגייס לתמיכה בתהליך ההסדרים הישראלי-פלסטיני. משמעותה של טענה זאת היא כי התמרן של מדינות המפרץ בין וושינגטון לטהראן אינו מאפשר, או לכל הפחות מקשה מאוד, על גיבוש ציר אנטי-איראני רציני.

קיים חוסר בהירות באשר לסיכויים להשיג הסדר מדיני עם סוריה בשל אי-הוודאות באשר לכוונותיה האסטרטגיות של סוריה

הצעה חדשה: חילופי שטחים רב-צדדיים וכוללים

• העברת שטחים מישראל למצרים (אזור מדבר פארן) ויצירת מעבר חופשי ממצרים לירדן; מצרים תעביר שטחים לפלסטינים ברצועת עזה באזור שבין רפיח ואל עריש.

הצעת ביגור-ארד טרם נדונה בפורומים מדיניים ישראלים או בינלאומיים, והיא עשויה לשמש מצע לדיון ולפיתוח חלופות יצירתיות להסדר רב-צדדי. נטען כי מצרים תתנגד באופן נחרץ למסירת שטחים לפלסטינים בנימוקים של שמירה על ביטחונה הלאומי, וכי התוכנית שאפתנית ותלויה באילוצים רבים אשר יקשו על יישומה.

מנגד, נטען כי **העיקרון של חילופי שטחים כבר מצא אחיזה ומעמד מדיני רשמי** בתוכניות השונות להסדר הערבי-ישראלי. בנוסף לכך, **ניתנה הכרה רשמית בשינוי המצב הדמוגרפי בשטח**, והתבססה ההבנה כי חזרה אל המצב שלפני '67 איננה מציאותית. הוסבר כי תוכנית רחבה זאת היא ניסיון לפתח חלופות חדשות למדיניות, במיוחד כאשר הרעיונות שהוצעו עד עתה לא סיפקו את הפתרון המיוחל.

המשא ומתן על הסדר הקבע

הדיון בשאלה המדינית התחדד בחודשים האחרונים ביתר חריפות לאור המציאות בשטח והוא דורש ליבון של שלוש שאלות ובעיות עמוקות:

- האם במצב הקיים כלל ניתן להגיע להסדר?
- מה צריך לעשות כדי ליצור תנאים שיאפשרו הסדר?
- מה יהיה אופיו של הסדר הקבע?

ההידברות שמקיימות ישראל והרשות הפלסטינית בעוצמות שונות מאז נובמבר 2007, מתנהלת במקביל להמשך החיכוך והאלימות בשטח: הן בירי מתמשך של רקטות קסאם לעבר יישובי עוטף עזה, הן במאמצים עקביים לבצע פעילות טרור בליבה של ישראל, והן בפעילות המבצעית המסכלת של צה"ל. **עם תפיסת חמאס את השלטון ברצועת עזה** בשנה החולפת, השתנתה **הזירה הפלסטינית באופן משמעותי**. ישראל והקהילה הבינלאומית מנסות לגשש את דרכן במציאות החדשה, והן עדיין רואות ביושב ראש הרשות הפלסטינית, אבו מאזן, צד למשא ומתן.

במציאות שנוצרה קיימות למעשה שתי ישויות פלסטיניות בשטח: חמאס, ומטעמו ראש הממשלה איסמעיל האניה, השולט ברצועת עזה. פת"ח, ומטעמו יו"ר הרשות הפלסטינית יו"ר אש"ף, אבו-מאזן, השולט בשטח הפלסטיני ביהודה ושומרון. פיצול זה מכביד הן על פעילותה המדינית של ישראל והן על פעילותה הביטחונית – ובעיקר מערים קשיים על היכולת להגיע להסכם קבע בר-קיימא עם הפלסטינים. יש הנוטים לראות בפיצול זה בעיה פלסטינית פנימית הניתנת לפתרון, ולעומתם **יש הרואים בפיצול שינוי דרמטי ויסודי שאינו מאפשר עוד להגיע להסדר עם ישות פלסטינית אחת.**

נטען כי השתלטות חמאס על רצועת עזה, כמייצגת את השתלטות האסלאם הג'יהאדיסטי על הסכסוך הישראלי-פלסטיני, הופכת את הדיון על פשרה טריטוריאלית ללא רלוונטי, וזאת משני טעמים:

- על פי האסלאמיסטים אין להם סמכות לוותר על אדמת הארץ (משום היותה קדושה – וואקף);
 - נסיגות חד צדדיות, בניסיון לשמוט תחת רגליהם את טיעון הכיבוש, דווקא חיזקו את האסלאם הג'יהאדיסטי.
- יש המציעים לנטוש את מה שהם מכנים "התפיסה הכושלת" לפיה אפשר לפתור את הסכסוך הישראלי-פלסטיני במושגי זמן קרובים, ותחת זאת מציעים לנקוט פעולות של **"ניהול הסכסוך"**. האסטרטגיה של ניהול הסכסוך מציעה את העקרונות הבאים:
- שימור האינטרסים הישראליים וחיזוקם תוך הכשרת הקרקע לייצוב המצב בעתיד הרחוק;
 - חיזוק ההפרדה הפוליטית בין ישראל לרשות הפלסטינית;
 - התנתקות הדרגתית מלאה בין ישראל לרצועת עזה (בלי לגרום למשבר הומניטארי בתהליך, אך תוך חתירה לניתוק בין תשתיות המים, החשמל ומעבר הסחורות וכיו"ב).

מנגד, נטען כי **מפת הדרכים** שהתווה הנשיא בוש **עודנה רלוונטית**, ויש לפעול במתווים הבאים:

- ארגוני הביטחון הפלסטינים: מימוש ההתחייבויות הפלסטיניות באשר לסידורי הביטחון ולבניית מנגנוני הביטחון;
 - ההתנחלויות: ממשלת ישראל צריכה לממש את מחויבויותיה ולאכוף את חוקיה בנושא הבניה הבלתי-חוקית בשטחים.
- ניתן גם ביטוי **למרכיבים נוספים העשויים להביא לייצוב המצב**, וליצירת תנאים טובים יותר להסדר מדיני. ההמלצות והרעיונות מתרכזים בשני תחומים עיקריים:
- **המרכיב הכלכלי**: השקעה בסקטור הפלסטיני הפרטי, למשל מיזמי תיירות משותפים.
 - **בניית יכולת ממשל פלסטינית**: משפט, מנהל, חינוך, ומוסדות דמוקרטיים אפקטיביים, אשר ייצקו תוכן של ממש לריבונות פלסטינית עתידית.

לממד הכלכלי חשיבות רבה ביצירת תנאים ובתמיכה בתהליכים המאפשרים להגיע לשלום. **השקעה בסקטור הפלסטיני הפרטי** תגרום לשינוי ממש במצב בשטח. דוגמא לכך היא בתחום הבנייה, והפעולות הנדרשות כדי לתת מענה לביקוש הגובר לדירור. גם ראש האופוזיציה הציע מסגרת רעיונית אותה הגדיר כ"**שלום כלכלי**": פרוזדור כלכלי לפתרונות מדיניים, העשוי ליצור את הבשלת התנאים למשא ומתן ולחתימה על הסדר. כדוגמא, צוינו פרויקטים אפשריים לישראל ולפלסטינים בתחום התיירות באזור הירדן. לפי הנוסחה שהוצעה

הפיצול הפנים-פלסטיני מקשה על השגת הסדר

ישענו הפרויקטים על סידורי הביטחון הישראליים ועל כוחות השוק הטבעיים.

בניית יכולת הממשל הפלסטיני היא מרכיב חיוני בדרך ליצירת תנאים שיאפשרו לצקת תוכן ממשי לישות פלסטינית עתידית במסגרת הסדר קבע. הכרה זאת קנתה אחיזה בקהילה הבינלאומית, ונדרש מאמץ פלסטיני אמיתי לשיפור בתחומי הביטחון, החינוך, המשפט ואכיפת החוק תוך סיוע בינלאומי. מרכיבים אלה יתרמו ליציבות הפנים-פלסטינית והם עשויים לשפר את יכולתם של הפלסטינים למשול. בעיני ממשלת ישראל, אם הפלסטינים לא יצליחו לשלוט בשטח ולהיאבק בטרור, לא ניתן יהיה להתקדם בתהליך המדיני. ישראל ממשיכה להעמיד כתנאי הכרחי פעולות של ממש לסיכול טרור ולמניעתו מצד הפלסטינים, כפי שנקבע גם במפת הדרכים.

אופיו של ההסדר תלוי בסוגיות שידונו במשא ומתן על הסכם הקבע. נטען כי עצם הניסוח המקובל בשיח הדיפלומטי הבינלאומי מאמץ דווקא את הנרטיב הפלסטיני – לפיו כיבוש השטחים הוא הסיבה לסכסוך, בעוד שלמעשה הסכסוך פרץ עוד טרם השתלטה ישראל עליהם. כך למשל, יש המציעים לנסח מחדש הגדרה מדויקת של סוגיות הליבה למשא ומתן להסדר קבע, אשר יביאו בחשבון גם את הפגיעה בפליטים יהודים ממדינות ערב, שנסו על נפשם או גורשו בכוח. כדוגמה נוספת, צוין כי בעוד שמקובלת ההגדרה של ההתנחלויות כסוגיית ליבה, לא מקובל בשיח המדיני הבינלאומי להגדיר את הפסקת ההסתה, שחלקה בעלת מאפיינים אנטישמיים בוטים, כסוגיית ליבה. **במסגרת משא ומתן על הסדר קבע יש לדון גם בסוגיות כגון הפסקת ההסתה, הפליטים היהודים והפיצוי עבור רכוש יהודים שנגזל.**

ירושלים – לב העניין

ירושלים ממשיכה להיות הסוגיה המרכזית והקשה ביותר לפתרון במשא ומתן על הסדר קבע בין ישראל לפלסטינים. יש ללבן את סוגיית גורלה של ירושלים גם במסגרת יחסיה של ישראל עם יהדות התפוצות. החיפוש אחר הסדרים מדיניים יצירתיים לפיתרון המחלוקת החריפה סביב ירושלים במסגרת המשא ומתן עם הפלסטינים, הוליד בעבר רעיונות שונים של חלוקת העיר.

בכל משא ומתן על הסדר עתידי – **ישראל צריכה לתבוע את הריבונות המלאה על ירושלים**, ולא רק משום היותה עיר הבירה, או משום הקשר ההיסטורי הבלתי מעורער אליה, אלא גם משום הפגיעה הצפויה במקומה של העיר בחלוקת הריבונות. חלוקת הריבונות בעיר העתיקה תחייב הצבת גבולות ומכשולים בתוכה, תגרום לפגיעה ממשית במקום החיים האורבאני הייחודי, ותפגע פגיעה משמעותית בתפקודה של העיר כיחידה אורבאנית אורגנית אחת. פגיעה כזאת איננה אינטרס של אף לא

הוצע להביא בחשבון את הרכוש יהודי שנגזל מהיהודים בארצות ערב בניסוח סוגיות הליבה למשא ומתן להסדר קבע

חלוקת הריבונות בירושלים תפגע במקום האורבאני של העיר

קבוצה אחת ואף לא צד אחד מן הצדדים בסכסוך.

ריבונות ישראלית מלאה בירושלים לא תפגע בניהול העצמי שיינתן לרבעים בעיר העתיקה או לשכונות בעיר, בהסדר של "עמעום הריבונות". הסדר כזה יאפשר למוסלמים ולנוצרים, למשל, לנהל בעצמם את חייהם ואת מוסדותיהם ולא יפגע בהסכם השלום עם ירדן, המעניק לה מעמד מיוחד ביחס למקומות הקדושים בירושלים. בתוך כך, סוגית העיר העתיקה ו"האגן הקדוש" היא לב הבעיה ונראה כי השגת הסדר מחייבת מעורבות צד שלישי.

מאחר שהסכסוך והמחלוקת בירושלים וסביבה עדיין לא יושבו, מוצע לפעול בגישה של **ניהול הסכסוך**. בכל מקרה, מוצע כי ישראל תפעל לרווחת הערבים בירושלים על-ידי מתן שירותים הולמים, מתוך הבנה כי אין זה אינטרס ישראלי להעצים את הקיפוח.

הצורך בעיון בספר החוקים של ישראל מתעורר לאור הצעות שונות לשינוי במעמדה של ירושלים: הצעות לחלוקת הריבונות בעיר מחד, ומאידך הצעות להכרזה על ירושלים כבירת העם היהודי כולו. **תמונת המצב המשפטית מלמדת של ישראל יהיה קשה יותר לבצע שינויים מעשיים וויתורים בירושלים, אבל קל יותר לבצע שינויים הצהרתיים בנוגע לירושלים.** מעמדה של ירושלים כבירת ישראל מעוגן בחוק, ונקבע כי שינוי – בכלל זה העברת סמכויות לגורם מדיני זר בבירה – מחייב שינוי באמצעות חוק יסוד אשר יתקבל ברוב של שישים ואחד חברי כנסת. מנגד, שינוי הצהרתי הנוגע למעמדה של ירושלים כבירתו של העם היהודי ניתן לבצע באמצעות חקיקה רגילה, אשר אינה דורשת רוב מיוחס. לשינוי זה לא תהיה השפעה על תחום השיפוט ועל גבולותיה של עיר הבירה.

לירושלים ערך ומשמעות סמליים, תרבותיים ודתיים עמוקים לעם היהודי ולא רק ליהודים אזרחי ישראל. עם זאת, **מעמדה של יהדות התפוצות** בנוגע לשאלות של וויתורים בירושלים במסגרת משא ומתן מדיני על הסדר קבע אינו ברור. אף שליהדות התפוצות אין זכות עמידה חוקית-פורמאלית במשא ומתן שמנהלת הממשלה הריבונית של מדינת ישראל, לעמדתה ולרגישותה יש משקל חשוב, שראוי לתת עליו את הדעת. מסקנה זאת מתחדדת לאור התהליך המתרחש במקביל בשנים האחרונות בעולם הערבי: **ירושלים הופכת מרכיב דומיננטי, בעל תפקיד דתי ולאומי המאחד סביבו אף את הזרמים האסלאמיים היריבים.** תופעה זאת מאפיינת בעיקר את האסלאם הרדיקאלי. בה בעת, בקרב הישראלים נרשמת מגמה של ירידה מתמדת בזיקה לירושלים, בהיכרות עם ההיסטוריה שלה ובמרכזיותה לעם היהודי.

התרופפות הזיקה הישראלית והיהודית לירושלים אינה נחלתו של הדור הצעיר בלבד, כפי שהתגלה בסקר הפטרויות 2008 ובסקר של המכון לחקר ירושלים שהוצג בכנס. הדבר בא לידי ביטוי אף בקרב אנשי רוח מרכזיים בישראל בעשור הרביעי והחמישי לחייהם. עיקר

שינויים בריבונות בירושלים מחייבים חקיקת יסוד

חשיבות ירושלים בקשר שבין ישראל לתפוצות

נדרש חיזוק הזיקה לירושלים בקרב כל שכבות האוכלוסייה

היחס השלילי נוגע להיותה "עיר של חרדים"; "עיר של אבנים"; "עיר מתה". שני גורמים תורמים להתרופפות זאת, והם מזינים זה את זה:

- מצב כלכלי ירוד ועוני גובר בירושלים;
- הגירה שלילית של אוכלוסיות חזקות מירושלים.

יש להתייחס למאפיינים שליליים אלה כמרשמי פעולה ולאחר בהם את הנקודות הדורשות טיפול. ממאפיינים אלה, וממצאי הסקרים, ניתן להבין כי השבר בזיקת כלל הציבור לעיר הבירה עמוק וחמור, וכי הוא מקיף את כל שכבות האוכלוסייה בישראל.

על-כן, **יש צורך בגיבוש** תוכנית אסטרטגית לאומית וכוללת **ובהקצאת משאבים לחיזוק הזיקה לירושלים, בעיקר באמצעות חינוך האוכלוסייה** בכל רחבי הארץ ובמגוון שכבות גיל. יש לשאוף להיכרות טובה יותר של בני הנוער עם ירושלים, תוך הבלטת מרכזיותה בתרבות ובתרבויות אחרות; יש לשאוף להשלים את ידיעת עובדות היסוד בדבר מקומה של ירושלים ותפקידיה מבחינה מדינית לאורך ההיסטוריה היהודית, זיקתם של היהודים אליה ואחידותם בה.

• **פעילות איראנית מגשרת בין הסונים לשעיים:** במסגרת המאמץ לייצא את המהפכה האסלאמית, תוך הפעלת טרור חובק עולם ושימוש בארגוני שליח ושיתוף פעולה עם אל-קאעדה וארגונים ספוראדיים בעיראק.

• **חשש גובר משילוב של טרור עם נשק להשמדה המונית ו/או חומרים רדיואקטיביים.**

בעוד מגמת ההתחזקות וההתפשטות של הג'יהאד העולמי נמשכת, נראה כי המערב לא השכיל עדיין לפתח כלים ואסטרטגית התמודדות טובה. ניתן לומר שקיים **כשל מתמשך בהגדרת הבעיה**. חוקרים אמריקנים מונים כמה סיבות לכך:

- המערב אינו מבין את טיבו של האסלאם הרדיקאלי, ובדרך כלל מתעורר רק במקרה של פעולת טרור;
- אנשים אינם מבינים כי האידיאולוגיה של האחים המוסלמים היא חתרנית, וכי התפשטותה מערערת את היציבות;
- בשם התקינות הפוליטית מתקבעת טרמינולוגיה שגויה בשיח הציבורי, המשפיעה על מדיניות הפעולה של רשויות אכיפת החוק ועל שאר רשויות השלטון במערב ועל כן אין הן מתמודדות עם התופעה.

המערב אינו מבין את אתגר האסלאם הרדיקאלי ולפיכך מתקשה להתמודד עימו

הקהילה האטלנטית, המזרח התיכון הרחב וישראל

לפתחה של הקהילה האירו-אטלנטית רובצים איומים ביחסיוניים משמעותיים, הקשורים להתפתחויות במזרח התיכון. **היעדר ביטחון, שמקורו בשילוב של הגלובאליזציה, רעיונות ותנועות רדיקאליות ותפוצת נשק מודרני ומתקדם, מציב את הקהילה האטלנטית, לצד ישראל, בחזית האיומים**. אתגר הביטחון המשותפים הם קרקע לשיתוף פעולה בין ישראל לקהילה האטלנטית ולמוסדותיה המרכזיים – האיחוד האירופי ונאט"ו – וכן להידוק השותפות האסטרטגית ביניהן.

אתגרי הביטחון הם כה משמעותיים, עד כי יש הטוענים שהמציאות האסטרטגית החדשה מעמידה בספק את הבסיס הטריטוריאלי-גיאוגרפי של הקהילה האטלנטית, ובמקומו יש חשיבות רבה יותר לקהילת המדינות הדמוקרטיות.

המגמות הללו מסבירות גם את המעורבות האסטרטגית הגוברת של הקהילה האטלנטית בזירה המזרח-תיכונית. מעורבות זו, המובלת בידי ארצות הברית, צפויה להימשך גם אחרי חילופי הממשל בוושינגטון בראשית 2009. עם זאת, המנהיגות האמריקנית באזור תחייב את

לישראל ולקהילה האטלנטית משותפים

מעורבותן של ארה"ב ואירופה במזה"ת גוברת

הג'יהאד הגלובאלי קונה אחיזה בזירות שונות בעולם

- **אל-קאעדה בדרום אסיה:** מתחזקת היכולת לפגוע במטרות מערביות;
- **אל-קאעדה בעיראק:** במחצית השנייה של 2007 היו לארצות הברית מספר הישגים במלחמה בתשתית אל-קאעדה;
- **אל-קאעדה בצפון אפריקה** (מדינות המגרב): משנה את דפוסי הפעולה, כולל שימוש בפיגועי התאבדות לפגיעה ביעדים מערביים;
- **אל-קאעדה במזרח התיכון:** ניסיון מתמשך לחדור לתורכיה, ללבנון, לרצועת עזה וליהודה ושומרון.
- **הפעילות העולמית של חזבאללה:** על פי רוב ניתנת תשומת הלב לאל-קאעדה כארגון גלובאלי, אף שגם חזבאללה פועל ברחבי העולם. הודגש כי חזבאללה פועל גם כארגון שליח (proxy) וגם מפעיל ארגוני שליחים (proxies) אחרים, דוגמת הג'יהאד האסלאמי וחמאס;

היתר בהשתתפות בפרייקטים ובמסגרות שעד כה לא נפתחו בפניה. מעבר לכך, **ההבנה האסטרטגית הגדלה בין ארצות הברית לאירופה הופכת את נאט"ו למשמעותית עוד יותר בהתמודדות עם האתגרים האסטרטגיים במזרח התיכון** – ומכאן שלישארל אינטרס מדיני-בטחוני מובהק להיות שותפה ככל הניתן למהלכים שייקבעו במסגרת הברית.

יש מקום להעמיק את שיתוף הפעולה הביטחוני גם עם האיחוד האירופי – במיוחד בהתמודדות עם טרור. במחצית 2008 אמורה "קבוצת חשיבה" אירופית-ישראלית למסור את מסקנותיה בדבר שדרוג יחסי איחוד אירופה-ישראל. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מקיומן של אי-הבנות הדדיות בין אירופה לישראל. אירופה לא תמיד השכילה להבין ולקחת בחשבון את האתגרים הביטחוניים ואת הדילמות המדיניות והאסטרטגיות שניצבו בפני ישראל. עם זאת, מגמה זו מתחילה לעבור שינוי גם על רקע התגברות איומי הטרור באירופה, והמודעות הגוברת להשפעת האסלאם הרדיקלי.

עם הידוק הקשרים הביטחוניים בין ישראל למוסדות הקהילה האטלנטית, אל לישראל לזנוח לגמרי את המסגרות הים-תיכוניות במוסדות אלה. אמנם, בשנים האחרונות הדגישו האיחוד האירופי ונאט"ו את פיתוח הקשרים הביטחוניים עם המדינות באזור על חשבון המסגרות הרב-צדדיות, אך יש הסבורים שהתפיסה האסטרטגית הים-תיכונית יכולה להוות מושג מארגן לתפיסה הרחבה של המזרח התיכון, ובמסגרת שכזו תוכל ישראל להשתלב היטב. מעבר לכך, היוזמה הים-תיכונית של הנשיא סרקוזי יכולה ליצור עבור ישראל הזדמנויות חדשות לקידום היחסים האזוריים, והיא עדיפה על המסגרת הקיימת של תהליך ברצלונה. במסגרת החדשה לא צפויה התניה של קידום שיתוף הפעולה האזורי במצב היחסים הישראלי-פלסטיני ובתהליך ההסדרים.

ביטחון אנרגיה

הבטחת אספקת האנרגיה היא אתגר מתעצם נוכח התמורות במשק האנרגיה העולמי, ונוכח ההתפתחויות הגיאופוליטיות במזרח התיכון. גובר העיסוק בנושא ביטחון האנרגיה במדינות המערב וגם בישראל, כסוגיה גלובלית בעלת השלכות נרחבות על מגוון תחומי החיים ועל היציבות העולמית.

תחזיות המומחים צופות עלייה משמעותית בביקושי האנרגיה בעשורים הקרובים. מאידך, אין עלייה בהיצע הנפט, וחלק ממצבורי הנפט מצויים בשטחן של מדינות שאינן מושכות את ההון הפרטי המערבי. כלכלותיהן המתפתחות של סין ושל הודו, וקצב הצמיחה הגובר בהן,

הממשל הבא לקדם הידברות עם שותפיה האירופיים ולהבטיח תמיכה פנימית מבית למעורבות זו.

לצד ארצות הברית, **מדינות מפתח באירופה מרחיבות את נוכחותן הצבאית והמדינית באזור**. צרפת, תחת ממשל סרקוזי, היא הבולטת מבין המדינות האירופיות בפעילותה האזורית. צרפת, שעמדותיה התקרבו עד מאד לאלו של ארצות הברית, רואה כיום את ייעודה כנדבך משלים להובלה האמריקנית. בשנה האחרונה הגבירה צרפת את הנוכחות הצבאית שלה במפרץ הפרסי ובלבנון. היא מקדמת מסגרת חדשה לשיתוף פעולה ים-תיכוני, שהקמתה תואץ במהלך הנשיאות הצרפתית של האיחוד האירופי במחצית השנייה של 2008; ואף מציעה לסייע לתכניות גרעין לצרכי שלום במדינות ערב. גם בריטניה, איטליה וגרמניה הגבירו את הפרופיל המדיני והביטחוני שלהן באזור.

מעורבות זו מתקבלת בברכה ע"י ארצות הברית, שכן היא משקפת את יעדי **המדיניות האזורית המשותפת של מדינות הקהילה האטלנטית**. ההתקרבות האסטרטגית בין ארצות הברית לאירופה עולה בקנה אחד עם התביעה האמריקנית שאירופה תתרום יותר – גם באמצעים צבאיים וגם באמצעים כלכליים – להתמודדות באפגניסטן ובזירות אזוריות נוספות.

המורכבות של אתגרי הביטחון משפרת את מעמדה הבינלאומי והאסטרטגי של ישראל בעיני הקהילה האטלנטית. ישראל נתפסת ע"י רבים בת ברית טבעית של אירופה ושל ארה"ב, וראויה לשמש חלק אינטגרלי מהמערך האסטרטגי-מדיני של מדינות המערב הדמוקרטיות כשותפה מלאה וטבעית. בעת ובעונה אחת עם בחינת רעיונות חדשים להידוק השותפות האסטרטגית עם ארצות הברית, יש גם מקום לישראל לפעול להידוק הקשרים המוסדיים, לדיאלוג הפוליטי ולשיתוף הפעולה הקונקרטי עם מוסדות הקהילה האטלנטית.

ישראל צריכה לחתור להשגת שותפות פורמאלית ומלאה עם הברית הצפון אטלנטית. אמנם, המסגרת הים-תיכונית של נאט"ו מקשה על ישראל לקדם שיתוף פעולה תכליתי, שבו שני הצדדים מעוניינים. **שדרוגה של ישראל מחייב מאמץ דיפלומטי באירופה והפעלת השפעה בארצות הברית**.

שיתוף הפעולה בין ישראל לנאט"ו הולך ומתרחב בשנים האחרונות בתחומים ובפעילויות בהם יש לשני הצדדים עניין הדדי. ברור לנאט"ו שבכוחה של ישראל לתרום עוד יותר ובאופן משמעותי לסוגיות העומדות על סדר יומו האסטרטגי, בהן מערכות הגנה מפני טילים, מחקר ופיתוח ביטחוני, הגנה על תשתיות אנרגיה, שימוש בכלי טיס לא-מאוישים והתמודדות עם מטעני חבלה מאולתרים. ישראל, מצידה, יכולה להשיג תוצאות קונקרטיות לא מבטולות מהידוק הקשרים עם נאט"ו ומשדרוג מעמדה ביחסיה עם הברית הצפון-אטלנטית,

ישראל היא שותפה טבעית של נאט"ו וצריכה לחתור לשותפות פורמאלית עם הברית

קיים בסיס להעמקת שיתוף הפעולה האסטרטגי עם האיחוד האירופי

קיים פער בין הביקוש להיצע במשק האנרגיה העולמי

מובילים לשימושים נוספים ולצריכה מוגברת של אנרגיה. כדוגמא, צוינו קצב התפתחות התחבורה בסין, והגידול בשימוש ובביקוש לדלקים וחשמל המופק מפחם. **המומחים צופים כי בשנת 2030 יגדל הביקוש העולמי לאנרגיה בחמישים אחוזים.** נטען כי משק האנרגיה ניצב בפני שינויים משמעותיים ומתמשכים הדומים בהיקפם לשינויים שהיו במשק האנרגיה הגלובאלי בשנות השבעים. לפתחם של מקבלי ההחלטות בישראל ובחו"ל עומד **האתגר המרכזי: להבטיח את המשך אספקת האנרגיה באופן בטוח, אמין ואפשרי מבחינה כלכלית.**

עיקר התחזית לעשורים הקרובים:

- הביקוש לנפט יעמוד על 80% מסך כל הביקוש לאנרגיה;
- הביקוש לגז יגבר, אבל פחם עדיין משמש מקור האנרגיה השני הנפוץ ביותר;
- משאבי האנרגיה בעולם יספיקו לשימושי האנושות בעשורים הקרובים, אך לשימושים בהם צפויה השפעה מזיקה על איכות הסביבה.

הפתרונות המוצעים מתרכזים בשלושה תחומי פעולה עיקריים:

- פיתוח מצבורי גז חדשים, על מנת להבטיח את אספקת הגז לאירופה;
- שיפור שקיפות הנתונים ודיאלוג בין מדינות וארגוני צרכנים וספקים, במטרה לאפשר להם לקבל החלטות מושכלות יותר;
- שיפורים טכנולוגיים שיאפשרו כריית מחצבים טובה יותר וניצול אנרגיה טוב יותר.

נשמעה הערכה לפיה **כל שיחיריף המשבר עם איראן, צפוי מחיר הדלק לעלות.** הערכה זו מתיישבת עם ניתוח המגמות במשק האנרגיה כפי שהוצג, אשר מצביע על **נטייה גדולה יותר לצריכת הנפט והגז המופקים במדינות אופ"ק וברוסיה.**

בשל מצבה הגיאופוליטי הרגיש של ישראל, אתגר אספקת האנרגיה באופן סדיר עשוי להיות סבוך עוד יותר. ישראל שואפת לשיתופי פעולה מוגברים עם תורכיה ועם מצרים. שר התשתיות הלאומיות הציג יעדים שאפתניים למקורות האנרגיה לשימוש המקומי בעשור הבא:

- 50% פחם.
- 40% גז טבעי.
- 10% "אנרגיות מתחדשות" (רוח, אנרגיה סולארית).

על פי התחזית שהציג שר התשתיות, בעשור הבא צפוי המשק הישראלי לצרוך כמות כפולה של חשמל, ועל כן מירב המאמצים מושקעים כעת בכיוון הגז הטבעי. מקורות הגז בהם משתמשת כיום ישראל אינם מספקים את צריכה, והיא פונה למקורות נוספים בתחום הגז הטבעי והגז הנוזלי.

ישראל נמצאת בין המדינות המובילות בעולם בפיתוח טכנולוגיות להפקת אנרגיה סולארית, ולא ברור ההיקף

שבו ישראל יכולה להפיק חשמל בדרך זאת. בנוסף, ישראל עדיין לא מימשה את חלופת הגרעין כמקור אנרגיה. **יש לבחון באופן מקצועי חלופות מעשיות להפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים ואחרים.**

השינויים והמגמות במשק האנרגיה העולמי מציבים את **ישראל בצומת דרכים אסטרטגית, בתפר שבין מקורות האנרגיה באירו-אסיה לשווקים המתפתחים במזרח אסיה.** הוצג פרויקט של קו צינור אילת-אשקלון (קצא"א) בשיתוף גורמים עסקיים בינלאומיים, אשר יאפשר שינוע דלק ממדינות ברית המועצות לשעבר, דרך הים השחור והים הכספי, אל השווקים המתעוררים במזרח. פרויקט זה עשוי להקטין את התלות של מדינות העולם בכלל ושל מדינות מזרח אסיה במדינות המפרץ ובנפט המופק בהן.

שינוי אקלים וביטחון לאומי

הולכת ומעמיקה ההבנה שגם לבעיות שכוננו בעבר "בעיות של איכות הסביבה" יש למעשה השלכות מרחיקות לכת על מגוון רחב של אינטרסים חיוניים וקיומיים, מהם נגזרת השפעה על הביטחון הלאומי. וועידת באלי, שנערכה כחודש וחצי לפני כנס הרצליה, מיקדה את תשומת הלב של דעת הקהל הבינלאומית בסוגיות שינויי האקלים ואיכות הסביבה. הוועידה חידדה את הממד הגלובלי של הדיון, והיא אחד הביטויים לכך שהאנושות מפגימה את משמעות הגלובליזציה: אסונות, משברים כלכליים ותהליכים סביבתיים אינם עוד אירועים מקומיים מוגבלים.

נדונו ההשלכות של שינויי האקלים באזורנו על הביטחון הלאומי. הוצגו נתונים עדכניים באשר להתחממות כדור הארץ, להיקף התופעה ולהשלכות הגלובאליות שלה הן בהיבט הסביבתי, והן בהיבט של הביטחון הלאומי. נדונו ההשלכות של משבר האקלים על הביטחון הלאומי ועל חוסנה של ישראל, וכן נתנו המלצות מעשיות.

באשר לתמונה הגלובלית, נאמר שקצב פליטת גזי החממה, בראשם CO₂, הוא גדול ומהיר יותר מכפי שצפו המומחים בעבר. קצב פליטת הגזים לאטמוספירה הולך וגובר, והדוגמא המוחשית ביותר לתוצאה היא המסת הקרחונים באזור הארקטי.

נטיעת עצים לצורך העשרה בחמצן על מנת לבלום את פליטת גזי החממה, והפסקת הכריתה של יערות בעולם עשויים להיות גורם מעכב, אך ברור כי היא אינה התרופה שתביא לפתרון למשבר. **לישראל ולקרן הקיימת יש הזדמנות לתרום תרומה למאבק בהתחממות כדור הארץ, בשל הניסיון שצברו בנטיעת עצים באזורים**

ישראל נמצאת
בצומת אסטרטגית
בשינוע מקורות
אנרגיה

נטיעת יערות היא
גורם מעכב, אך לא
הפתרון

אל מאגרי מי התהום. לפיכך, יש לקדם חקלאות מותאמת לחסכון במים ובאנרגיה, ולתכנן את עתודות המים של ישראל.

יש צורך בגיבוש תוכניות פעולה למצבי חירום צפויים כתוצאה משינויי האקלים. שינויים אלה ישפיעו על המגזר החקלאי, על מתקני תיירות לאורך מישור החוף, על התעשייה, על המגורים ועוד. קבוצות אוכלוסייה חלשות מבחינה סוציו-אקונומית תתקשנה להתמודד עם מצבי משבר מסוג זה, והמצוקה עלולה לגבור עם התייקרות מחיריהם של מוצרי מזון בסיסים ושל מחירי האנרגיה. יש לוודא כי לשירותי הבריאות יש הכלים להתמודד עם התפרצויות נרחבות של מחלות זיהומיות ושל נשאי מחלות (יתושים/קרציות).

ישראל תידרש לתת את הדעת על האפשרות של התערערות היציבות האזורית כתוצאה משינויי האקלים. עלייה של מפלס פני הים והצפות אפשריות מחד (למשל: בדלתא של הנילוס), ובצורת והתפשטות המדבר מאידך, עשויים לפגוע ביציבות הפוליטית בחלק ממדינות האזור, ולגרום לתנועת אוכלוסין במזרח התיכון. כך גם גלי פליטים ומהגרים אשר יבקשו פתרון ומקלט, ולצד אלה צפויה התגברות הדרישות להעברת מים מישראל למדינות השכנות.

לאור ההשלכות על משק המים, תידרש ישראל לבחון לעומק את יכולתה לעמוד בהסכמים מדיניים קיימים ולכונן הסכמים עתידיים. בתנאי התייבשות יקשה על ישראל להמשיך ולמלא את חלקה בהסכם המים החתום עם ירדן, הכולל מקורות מים משותפים: הירדן והירמוק, ים המלח, נחל הערבה וים סוף. בהקשר זה יש להזכיר את מקורות המים המשותפים לישראל ולרשות הפלסטינית. בהסכמים מדיניים עתידיים עם סוריה ולבנון תתפוס שאלת המים מקום משמעותי, שכן חלק ממי הירדן מגיעים מן הגולן, וחלק ממקורות הירדן והחצבני עוברים בטריטוריה סורית או לבנונית. שאלת שאיבת מים סורית מן הכינרת גם היא עשויה לעמוד על הפרק, וישראל תידרש להבטיח את זכויות המים שלה.

ישראל צריכה לבחון דרכים להתמודדות טובה עם ההשלכות הנרחבות הצפויות של שינויי האקלים על מגוון רחב של תחומים ובמיוחד על הביטחון הלאומי. זאת, לצד מתן דגש על מחקר איכותי בתחום האקולוגיה, עידוד הפקת אנרגיה מתחדשת ונקיטת פעולות של ממש לצמצום השימושים המזהמים והתורמים להתחממות הגלובאלית.

מדבריים למחצה. תרומה זאת תתבטא לא רק בנטיעת עצים נוספים, אלא גם בהעברת ידע, בלימוד ובחינה באזורים נוספים בעולם בהם הדבר נחוץ.

מחקרים שונים שנערכו בשנים האחרונות בישראל הצביעו על **תנודות מובהקות באקלים**. בכנס הוצגו עיקר השינויים המאפיינים את אזורנו: הקיץ נעשה חם יותר והחורף קר יותר; חלה עלייה בתדירות של הופעת טמפרטורות חריגות לעונת השנה, ועלייה משמעותית במספר הימים החמים; ניכרת עלייה בשכיחות גלי החום; עלייה של מפלס פני הים ב-10 מ"מ בשנה; ירידה בכמויות המשקעים השנתיות, התייבשות והתפשטות המדבר.

קיימת הסכמה כי הפתרונות המשמעותיים להתחממות כדור הארץ ימצאו באנרגיה מתחדשת ובמעבר לאנרגיה ירוקה יותר: גרעינית, סולארית וכיו"ב. אבל בעוד שנשמרה הסכמה באשר לצורך בקיצוץ משמעותי במקורות אנרגיה הפולטים גזי חממה ובמיוחד CO₂, הובעה גם עמדה חלופית, המציעה פרשנות אחרת לנתונים בעניין התחממות כדור הארץ. פרופסור ביון לומברג מדגמק, טען שהנתונים נתפסים באופן מוגזם. לדבריו, מדינות עשירות עשויות להתמודד טוב יותר עם ההשלכות של ההתחממות הגלובלית, וכדוגמה ציין את הולנד שבוודאי תתמודד טוב יותר עם סכנת הצפות כתוצאה מעליית מפלס פני הים. לומברג אינו טוען שכדור הארץ אינו מתחמם, אלא סבור שהפתרון הנדרש הינו סיוע במקומות בהם הדבר נחוץ ביותר בצורה אחרת, כגון בתחום הדברת מחלות, כך שמדינות באזורים לא מפותחים תוכלנה להתמודד טוב יותר עם התוצאות של שינויי האקלים.

לשינויי האקלים הגלובליים השפעות רחבות היקף על מגוון תחומי החיים, וכן על הביטחון הלאומי. **ממשלת ישראל חייבת להעמיק בלימוד המשמעות של שינויי האקלים על כל היבטיו, בהם הביטחון-מדיני, ולהיערך בהתאם.**

יש להיערך באופן מיידי להידלדלות משאבי המים הקיימים והעתידיים. מאגרי המים של ישראל דלילים, ושינויי האקלים כבר מורגשים במשק המים המצוי במשבר קשה. מאגרי מים מזוהמים ומפלסיהם מצויים מתחת לקו האדום. שינויי האקלים יצמצמו עוד יותר את כמות המים הזמינים ואיכותם של המים תיפגע. מפלס הכינרת ומפלס ים המלח ירדו. עוד צפויה להתגבר תופעת השיטפונות, בשל התגברות עוצמות הגשמים, ועמם סחיפת קרקעות והפחתה בכמות המים המחלחלת

יש להיערך להשפעות שינויי האקלים על הביטחון הלאומי

החוסן הכלכלי והחוסן חברתי

פטריוטיות

בישראל אפשר להבחין במגמות מעורבות, ולעיתים מנוגדות, בתחום החוסן הלאומי בהיבטי הכלכלה, החברה והממשל.

מדדי הרצליה בוחנים את מצבה של ישראל לעומת מדינות ה-OECD (הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי) לפי מספר קריטריונים ופרמטרים מרכזיים המקובלים גם במחקר הבינלאומי. הבחינה מתרכזת בהיבטים כלכליים וממשליים. ממצאי הבדיקה מלמדים כי **ביצועיה של ישראל השתפרו במישור הכלכלי**. ישראל עוברת מתקופה של משבר, בעקבות גל הטרור שאפיין את ראשית העשור, לתקופה של התאוששות. היא שומרת על מיקומה כבעלת העוצמה הכלכלית הגבוהה ביותר ביחס למדינות האזור, אף שגם בכמה מהן היה שיפור כלכלי.

לעומת זאת, **נתוני הממד החברתי של מדדי הרצליה מצביעים על ירידה בישראל**, ועל הגדלת הפער בינה ובין מדינות ה-OECD. כך, לדוגמה, מגמת הגידול בפערי ההכנסות בישראל שאופיינה בין השנים 2000-2003 נותרת בלא שינוי, וזאת למרות השיפור בסביבה הכלכלית. בהיבט הפוליטי-ממשלי (הכולל את בדיקת רמת השחיתות, מידת אכיפת החוק והיציבות הפוליטית) נמצאה רמה נמוכה, ולא נרשם שיפור מאז ראשית העשור.

ניתוח הממצאים על פני ציר הזמן מעלה כי בין שנת 2000 לשנת 2003 נרשמה ירידה בכל המדדים, אך ההתאוששות שנרשמת עתה מוגבלת למימדים הכלכליים בלבד. בממדי החוסן החברתי והפוליטי לא נרשמה התאוששות, והמדדים מצביעים על רמות נמוכות יותר אף מאלה שהיו טרם המשבר.

עיון נוסף מלמד כי ישראל שומרת על יתרונה לעומת מדינות אחרות מאירופה המעוניינות להצטרף לארגון ה-OECD. ישראל נמצאת במצב נחות לעומת רוב מדינות הארגון, למעט חלק ממדינות דרום אירופה (יוון, פורטוגל וספרד). בה בעת, בולטת מגמתן של המדינות הדרומיות הללו לצמצם את הפער עד כדי סגירתו.

משתתפי הדיון הסכימו כי ישראל צריכה לקבוע חזון ולהציב לעצמה יעדים ברורים על מנת לשפר את מצבה, "לקפוץ מדרגה", ולהתמקם גבוה יותר בדירוג המדינות המובילות. כן הוצע לראות **במדדי הרצליה כלי מדיניות מעשי** לשימוש כפול: לאבחן בעזרתם במדויק את בעיותיה של ישראל, ולמדוד את שיפור הביצועים.

שיפור בביצועים הכלכליים של ישראל לעומת ירידה במדדי החוסן החברתי

ישראל נמצאת בעמדת נחיתות מול רוב מדינות ה-OECD

מדדי הרצליה ככלי מדיניות מעשי לשיפור ביצועיה של ישראל

רמת הפטריוטיות בישראל נשארת יציבה. סקר הפטריוטיות העדכני, אשר נערך בשבוע האחרון של חודש דצמבר 2007, מלמד כי רמת הפטריוטיות בישראל שמרה על יציבות ביחס לרמה שנמדדה בסקר הקודם. בסקר זה נבדקה בנפרד רמת הפטריוטיות בקרב תושבי אזורי העימות: גבול הצפון, שדרות וישובי אזור סובב עזה. תושבי אזורים אלה מגלים רמה גבוהה של פטריוטיות.

הסקר חשף התאוששות מתונה בפרמטרים בהם נרשמה ירידה לאחר מלחמת לבנון השנייה. לעומת זאת, הסקר מצביע על מגמה מדאיגה של שחיקה מתמשכת באמון הציבור במוסדות השלטון ובמיוחד בבית המשפט העליון. השחיקה הדרמטית מתחדדת לאור התמיכה האיתנה לה זכה בית המשפט העליון אך לפני שבע שנים.

מדד הערכים של הציבור בישראל שומר על יציבות, ורוב האוכלוסייה הנסקרת בחרה ב"אהבת הארץ" כערך הקשור למושג הפטריוטיות. אחת המסקנות הנובעות ממצאי הסקר היא כי האזרחים בישראל אומנם חשים חוסן ועוצמה, אך לדעתם המוסדות השלטוניים אינם חזקים מספיק ותפקודם אינו משביע רצון.

בפרשנות לממצאי הסקר ניתן להבחין בשתי תפיסות: יש הרואים בחיוב רב את העובדה כי בעלי ציון הפטריוטיות הגבוה ביותר בסקר הם יהודים-דתיים (אך לא חרדים). מנגד, יש הרואים בכך דווקא סימן לירידה ברמת המחויבות של קבוצות שנחשבו ל"אליטה" ולצורך בחיזוק הפטריוטיות בקרב אוכלוסיות אלה. אחד מנבחרי הציבור הצביע בדאגה על הפערים הכלכליים המתרחבים בישראל, ועל השפעתם על תחושת הפטריוטיות, שבאה לידי ביטוי במתאם שבין רמת הכנסה נמוכה לרמת פטריוטיות נמוכה.

מידת השפעתו של המצב הביטחוני על הפטריוטיות

האיומים הביטחוניים המשתנים במזרח התיכון, והתהוותו של איום גרעיני מאיראן, אינם פוגעים במידת הפטריוטיות. הסקר בדק אם קיומה של מדינה עוינת בעלת נשק גרעיני באזור מהווה סיבה לעזוב את הארץ. על פי הממצא שהתקבל, הרוב המכריע של הציבור

רמת פטריוטיות גבוהה באזורי העימות

רוב הציבור הישראלי-יהודי לא יעזוב את הארץ במקרה של איראן גרעינית

הישראלי-יהודי (86%) אינו שוקל לעזוב את המדינה בנסיבות כאלה.

בנוסף, על רקע הירי המתמשך של רקטות קסאם על יישובי אזור סובב עזה והעיר שדרות, נראה כי הסולידאריות החברתית של אזרחי המדינה היהודים בולטת ביותר. רוב המשיבים סבורים כי המרחק של היישובים הללו ממרכז הארץ היא הסיבה להזנחתם, וחושבים וכי כושר העמידה של תושבי האזור אל מול הירי ראוי להערכה. מהסקר עולה גם שאזרחי ישראל מוכנים ברובם הגדול לסייע בדרכים שונות לתושבי שדרות והאזור.

תופעת ההשתמטות

קיים פער בין צרכי כוח האדם של צה"ל ומערכת הביטחון, לבין שיעורי הגיוס לצבא הצפוניים בשנתונים הבאים. בין הגורמים התורמים לכך: היקפה הנרחב של תופעת ההשתמטות משירות חובה, שחיקה בערך השירות והצמצום בהיקף מחזורי הגיוס לאורך השנים. הרמטכ"ל אמר כי בעתיד יהיה צה"ל חייב להיאבק על כל מתגייס ומתגייס. הרמטכ"ל וקצין החינוך הראשי של צה"ל הדגישו שהבעיה איננה עומדת רק לפתחו של הצבא, והיא צריכה להעסיק ולהטריד את החברה ואת כל רשויות השלטון. יש לנקוט פעולות, בין היתר בחינוך הנוער, אשר ינחילו את ערך השירות בסדיר ובמילואים. הרמטכ"ל הביע תמיכה בהרחבת השירות הלאומי בישראל, על-מנת לצמצם את הפער בין אלה הנכונים להקריב עצמם למען ביטחון המדינה לבין אלה שאינם משרתים כלל.

תופעת ההשתמטות משירות צריכה להעסיק את רשויות השלטון ואת החברה הישראלית

לתיעדוף פרויקטים לטובת האנושות, **הסכמת הרצליה** מתמקדת בחיזוק החברה בישראל.

בפני חברי שתי הקבוצות הוצגה שאלה זהה: **לו היו לישראל 6 מיליארד ₪ נוספים להוציא על תוכניות בתחום החברתי בשש השנים הבאות, במה יהיה נכון להשקיע את הכסף?** חברי הפאנלים נתבקשו להקצות את הכסף, תוך דגש על היבטי **עלות-תועלת**.

טרם שניגשו חברי פאנל הכלכלנים הבכירים לדרג את הנושאים, הם קיבלו רשימה של פרויקטים שרוכזו מתוך דיוני הכנסת וניירות עבודה של משרדי הממשלה השונים. בפני חברי הצוות הופיעו מומחים שהציגו סקירות וחלופות להשקעות הסכומים. לאחר דיון מקדמי בחרו הצוותים פרויקטים לדירוג בעשרה תחומים: בריאות, חינוך, רווחה, הגנת הסביבה, תשתיות, ביטחון אישי, עלייה וקליטה, פיתוח הנגב והגליל, מחקר ופיתוח טכנולוגי, "אג'נדה" לאומית (תעסוקה, צמצום העוני, טיפוח מגזרים מיוחדים). הדיונים התבססו על שיטת דלפי, במסגרתה נדרשים חברי הפאנל לדון בבעיה המוצגת להם ולהגיע לקונצנזוס. חברי הפאנל נזקקו לשלושה סבבים של דיונים על מנת לדרג באופן כמותי ולתת ביטוי מספרי להעדפות של כל אחד מן המשתתפים באופן נפרד. **הסכמת הרצליה** היא למעשה חישוב ממוצע הדירוגים של חברי פאנל הכלכלנים הבכירים.

בין חברי פאנל הבכירים שררה הסכמה כי **השקעה בחינוך** היא היעד המרכזי. חברי הפאנל לא הגיעו להסכמות באשר ליתר החלוקה, ולעומתם חברי הפאנל הצעיר הציעו לרכז מאמץ בשני תחומים עיקריים בלבד: **חינוך ושיפור השירות הציבורי**.

פירוש הממצאים העיקריים אליהם הגיעו הצוותים היו:

- הצוות הציע שמקסום התועלת יבצע מהקצאה של 1.55 מיליארד שקלים (25.8% מהסכום) לחינוך; הפאנל החליט שיש להציב את **החינוך בראש סדר העדיפויות, ובעיקר את החינוך היסודי**. השכלה גבוהה דורגה במקום השלישי. דירוג זה מבטא הסכמה בקרב חברי הפאנל **שההשקעה בחינוך היא החשובה ביותר כאמצעי לשיפור יתרונה האיכותי של ישראל**, לצמצום הפערים החברתיים ולשוויון הזדמנויות;
- צוות המומחים לא הצליח לקבוע בוודאות ולהגיע להסכמה ביחס לתועלת הנגזרת מההשקעה בקטגוריות שבתחתית הרשימה, בהן ההשקעה בבריאות והשקעה בעלייה וקליטה;
- **לעומת צוות הכלכלנים שהקצה כספים לפרויקטים בכל הקטגוריות שנבחנו, בחר צוות המנהיגות הצעירה להתמקד בשתי קטגוריות בלבד: חינוך ושיפור השירות הציבורי**.

בקרב צוות הכלכלנים חברי פאנל "הסכמת הרצליה" שררה הסכמה כי השקעה בחינוך יסודי היא היעד המועדף

צוות המנהיגות הצעירה הציע להתמקד בחינוך ובשיפור השירות הציבורי

הסכמת הרצליה – תיעדוף תכניות לחיזוק החברה בישראל

מטרתו של פרויקט "**הסכמת הרצליה**" היא לספק כלי מתודולוגי לקביעת סדרי עדיפויות ברמה הלאומית להקצאת משאבים להתמודדות עם צרכי החברה בישראל. כדי לבחון לעומק את השאלה "במה כדאי להשקיע מבחינה לאומית" כונסו שתי קבוצות שונות, שנתבקשו לדון בנושא במסגרת מובנית ומבוקרת. הפרויקט מתמקד בדיון בעדיפויות להשקעה לאומית **בתחומים חברתיים**, ואינו עוסק בהקצאת משאבים לצרכי הביטחון.

קבוצה אחת הורכבה משבעה חברי צוות, ממומחים ישראלים מובילים ומבעלי שם בתחום הכלכלה. קבוצה אחרת, של צעירים בעלי הישגים אקדמיים ופוטנציאל מנהיגות, נדרשה גם היא לנושא, מתוך רצון לקבל "חוות דעת שנייה" של בני הדור הצעיר יותר. בעוד ש"הקונצנזוס של קופנהגן", ממנו שאב הפרויקט השראה, מתייחס

קידום המצוינות: אתגר החינוך וההשכלה הגבוהה בישראל

קידום המצוינות כערך לאומי

ההשכלה בישראל, בכל הרמות, הגיעה לשפל עמוק ומדאיג שלא ניתן להשלים עמו בתנאי קיומה הבלתי שגרתיים והקשים של המדינה. נדרשות פעולות נמרצות ורפורמות עמוקות לעצירת מגמה חמורה זאת. לנוכח מאפייני המיוחדים, ישראל חייבת למקם את עצמה בצמרת העולמית של ההישגים והמצוינות בחינוך ובהשכלה.

בכנס נדונו דרכים לקידום החברה הישראלית באמצעות מצוינות בחינוך. שוררת דאגה כללית מהמיקום היחסי של מערכת החינוך הישראלית – הן בהשוואה למדינות המפותחות והן בהשוואה למקום בו הייתה בעשורים קודמים. עם זאת, בישראל קיימים "איים" של מצוינות בתחום המדעים (ענף מדעי המחשב, וענף הבי-טכנולוגיה) החדשנות והיזומה הטכנולוגית. הדבר בא לידי ביטוי ביחס שבין מספר הפטנטים הרשומים לגודל האוכלוסייה. הישגים אלה מסייעים לשמר את ישראל במיקום מרכזי ממוצע של רוב הדירוגים המקצועיים, אולם הם מחפים על בינוניות הולכת וגוברת המתפשטת מהחינוך לתחומים רבים בחברה.

הבסיס להשוואה בין הישגי ישראל בתחום החינוך למדינות אחרות הוא נתוני ה-OECD, הנחשבים משוכללים ואמינים ביותר מכל המדדים להערכה ולדירוג של חינוך והשכלה. במסגרת זו זוכה לבולטות מבחן PISA¹ על פי נתוני המבחן האחרון (2006) מדורגת ישראל במקום ה-40, מעט מתחת לממוצע. ניתוח הנתונים ברזולוציה גבוהה יותר מגלה כי בישראל קיים פער חריג מהממוצע במדינות ה-OECD בין המצטיינים לבין בעלי התוצאות הנמוכות. נתונים אלה מחייבים בירור מעמיק, מאחר ששיעור המשאבים המושקעים בישראל בחינוך כאחוז מהתל"ג, גבוה משמעותית משיעור המשאבים המושקעים במערכת החינוך של מדינות הנמצאות בראש הדירוג, בהן קוריאה ופינלנד.

חוסר המתאם בין השקעה כספית ושיפור רמת החינוך אינו ייחודי לישראל. ארצות הברית למשל, מגדילה באופן שיטתי את ההקצאה לחינוך מאז סוף שנות ה-70 של המאה הקודמת בעוד שהישגי מערכת החינוך האמריקנית ככלל לא השתפרו, ובתחומים מסוימים אף נרשמה נסיגה. מלבד הקשר בין הקצאת משאבים לשיפור, נמצא כי גם תובנות רווחות ביחס לקשר בין הצלחה לגודל כיתות – אינן נתמכות בממצאים. גם במקרה זה הניסיון האמריקני מראה שהצמצום המרשים בגודל הכיתות

על ישראל לשאוף להתמקם בצמרת העולמית של הישגים בחינוך ובהשכלה

התגלו פערים בין ישראל למדינות ה-OECD בתחום החינוך

לא הביא לשיפור ברמת הידע של התלמידים: קוריאה וסינגפור הן מדינות הנמצאות בראש טבלת ההישגים החינוכיים, ובשתייהן מתקיימים הלימודים בכיתות צפופות. בדיון הוצג מחקר, שבוצע על-ידי חברת הייעוץ הבינלאומית מקינזי, שניסה לאבחן מהם הגורמים להצלחה ולמצוינות בחינוך. המחקר טוען שלא ניתן להשיג איכות חינוכית שהיא מעבר לאיכות המורים המלמדים בה, ומכאן שהמורים הם הגורם החשוב ביותר להצלחה. בכל המדינות הנמצאות בראש הדירוג העולמי פונים בוגרים מצטיינים של מערכת ההשכלה הגבוהה לעיסוק בחינוך, בדרך כלל כמורים. כך למשל, חמשת האחוזונים העליונים של בוגרי האוניברסיטאות בקוריאה פונים להוראה. מנגד, בארצות הברית מגייסת מערכת החינוך בוגרי אוניברסיטאות ומכללות הנמצאים מבחינת הישגיהם ב-30 האחוזונים הנמוכים. המדינות אשר בראש הדירוג מקדישות תשומת לב מיוחדת גם לאיתור מנהלי בתי ספר ולהכשרתם. כל שלוש המדינות מקיימות מערכות משוכללות, מקיפות ושיטתיות להכשרה של מורים ומנהלים ולשיפור כישוריהם. בסינגפור אף שמור למנהלי בתי ספר מעמד "סטטוס" חברתי מיוחד וגבוה.

לנוכח ממצאים אלה, מעמד המורה ומערכת החינוך בישראל עגומים במיוחד. קרוב לשליש מהמורים בחינוך היסודי בישראל הם חסרי השכלה אקדמית, והמורים מצויים בתחתית דירוג השכר של המגזר הציבורי. סקר שערכה העמותה למצוינות בחינוך בסוף דצמבר 2007 מגלה כי גם דימוי מעמדם של המורים באוכלוסייה הוא נמוך בכל הקשור למצוינות. מנגד, מגזרי ההיי-טק והצבא נתפסים כתחומים המקצועיים המקרינים הצטיינות ברמה הגבוהה ביותר. שרת החינוך הציגה תוכנית לשיפור המצב במערכת החינוך, הכוללת:

- שיפור דרמטי בשכר המורים;
- מנגנונים להכשרת מורים בעלי נתונים גבוהים;
- העלאת רף הקבלה למכללות להכשרת מורים.

עיקרון נוסף בתכנית משרד החינוך הוא טיפוח קשר פרטני קרוב בין מורים ותלמידים. תכנית העבודה יוצרת עידוד מבני לעבודה של מורים עם קבוצות תלמידים קטנות ואף עם תלמידים בודדים, הן מצטיינים והן מתקשים. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לעבודה הפרטנית בכיתות א' ו-ב' על-מנת לוודא את הקנייתן של מיומנויות לימוד יסודיות ששירתו את התלמיד בכל שנותיו.

צמצום מספר התלמידים בכיתות לרמה של 32 תלמידים בכיתה הוא יעד נוסף של התכנית. יעד זה ייושם באופן דיפרנציאלי הדרגתי עם קדימות לבתי ספר המוגדרים חלשים. הוקם בית ספר למנהיגות חינוכית כחלק מתכנית לטיפוח ולקידום מעמד מנהלי בתי הספר.

יש מקום להגדיר את החתירה למצוינות כערך וכיעד בכל התחומים, ובמיוחד בתחום החינוך. נטען כי "מצוינות" אינה יעד, אלא דרך שמשמעותה המעשית היא חתירה מתמדת לשיפור. סקרנות ועצמאות, שתי תכונות

¹ מבחן PISA נערך מאז שנת 2000 אחת לשלוש שנים. המבחן בודק תלמידים בני 15 בתחומי האוריינות, המתמטיקה והמדעים. במבחן שנערך בשנת 2006 השתתפו 62 מדינות בהן מדינות חברות ושאינן חברות בארגון ה-OECD.

המפתח לתיקון המורים והכשרתם

מקיפה בתחום ההשכלה הגבוהה בישראל, כוללת מספר שינויים מבניים:

- הנחת מוצא כי יש לספק הכשרה על-תכנית לכ- 75% מבוגרי החינוך העל-יסודי;
 - ביסוס שכבה של "אוניברסיטאות עלית";
 - ביסוס שכבה של אוניברסיטאות מחקר רגילות; ביסוס המכללות.
- נדרשת רפורמה במדיניות התקצוב של ות"ת ומל"ג, שתקנה יותר סמכויות ניהוליות למוסדות האקדמיים עצמם. תקציבי המחקר הלאומיים צריכים להפוך הטרוגניים יותר ולתת עדיפות למחקר בתחומי הננו-טכנולוגיה והביו-טכנולוגיה.

מנועי צמיחה עתידיים למשק הישראלי

ביצועיה של כלכלת ישראל חיוביים, ומצבה של ישראל בעת הזאת שפיר. הכלכלה הישראלית ממשיכה לצמוח. מאז שנות ה-90 הפכה הכלכלה הישראלית לשחקן גלובלי. ההצלחה של הכלכלה הישראלית באה לידי ביטוי בגידול של 45% בתמ"ג, בהשקעות, בדירוג אשראי גבוה, בהערכה מצד מוסדות פיננסיים דוגמת קרן המטבע הבינלאומית, ובהזמנת ישראל להצטרף לשורות ה-OECD. ואולם, קיים חשש שביצועיה של ישראל אינם מספיקים על מנת להתמודד כראוי עם אתגרי העתיד.

התחזיות בתחומי הדמוגרפיה (שיעורי הילודה) והתעסוקה, לצד המגמות הצפויות בתחרות עם כלכלות אחרות בעולם, מעמידות את ישראל במקום טוב פחות מזה הרצוי לה. בין משתתפי הדיון שררה תמימות דעים: גם אם הנתונים הנוכחיים מצביעים על צמיחה כלכלית, הרי שקצב הצמיחה בראייה רב-שנתית של עשור אינו משביע רצון. הדבר נכון בהשוואה למדינות אחרות בעולם המערבי, ואף ביחס לקצב ההתקדמות הנדרש מישראל בהתחשב בנתונים הבסיסיים של כלכלתה.

ראשי המכון הישראלי לתכנון כלכלי הביעו דאגה כי תחושת האופוריה, השוררת כרגע, באשר למצב הכלכלי הטוב, תביא ל-"חלוקת פירות העושר" ולהרפיית המאמץ להגדיל את הצמיחה ולהאיץ אותה, דבר שעלול להתברר בעתיד כמשגה חמור. התחושה שהכלכלה "בטוחה" עלולה להתברר כחזיון שווא, מאחר שאיתנותה של הכלכלה נמדדת ביכולתה לשאת על גבה את בעיות הטווח הבינוני, ולא בביצועיה המוצלחים בטווח הקצר.

יש לגבש בהקדם מדיניות כלכלית המביאה בחשבון את הגידול בביקוש הצפוי לעבודה, את התמורות הדמוגרפיות והחברתיות הקיימות, ואת אלה החזויות.

הכרוכות זו בזו, הוגדרו כתנאים הכרחיים לגילוי הצטיינות. נטען כי אנשים מצטיינים מגיעים להישגים בתחומים המעניינים אותם באופן אישי ולכן מערכת המבקשת לעודד הצטיינות, חייבת לאפשר מידה גבוהה של עצמאות וחופש בבחירת תחומי העיסוק. נשיא מכון ויצמן למדע הגדיר את המצטיינים "כאנשים היודעים לאתר תשובות לשאלות שעדיין לא נשאלו". תשובות אלה, שהן החידושים המדעיים, הן תוצר של סקרנות המובילה את המצטיינים. לכן, על המערכות בהן הם פועלים, להבטיח להם עצמאות וחופש.

ישראל חייבת להשקיע בעידוד המצוינות באקדמיה. היא איננה יכולה להסתמך עוד על טיוב המערכת המדעית באמצעות קליטה של מדענים יהודים מחו"ל, ואין לה המשאבים והתנאים להתחרות עם אוניברסיטאות מובילות בעולם על מדענים מצטיינים. חלק מהדוברים הציעו להקים רשות לאומית לעידוד המצוינות בחינוך ולשיפור הטיפול בכל הבעיות שנדונו.

מצוינות ורפורמה במערכת ההשכלה הגבוהה בישראל

מחקר מדעי הוא תנאי להשגת יעדים כלכליים שאפתניים, דוגמת הכפלת התמ"ג. הפריצה הכלכלית והטכנולוגית אותה ביצעה ישראל בראשית שנות ה-90 לא תוכל לחזור על עצמה בלא תכנון ואסטרטגיה. אותה פריצת דרך נבעה מצירוף נסיבות מקרי של הבשלת טכנולוגיות ביטחוניות ומעבר שלהן לשוק הפרטי, העלייה של משכילים מברית המועצות, ההתקדמות בתהליך המדיני ותהליך הגלובליזציה הכלכלית.

היקף הכספים המושקעים בשנה בעולם במחקר מדעי מוערך בכרבע מיליארד דולר לשנה. כוחות השוק אינם יכולים לממן ולדחוף מחקר מדעי, ואפילו המחקר המתבצע באוניברסיטאות העצמאיות בארצות הברית ממומן מתקציבים פדרליים. **במדינות מובילות בעולם נמצאים תקציבי המחקר המדעי במגמת גידול, בעוד שבשראל אין גידול דומה.** בשנים האחרונות הכפילו ארצות הברית ובריטניה את תקציבי המחקר שלהן. גרמניה חנכה תכניות חדשות, והאיחוד האירופי הקים השנה את "המועצה האירופית למחקר" (ERC), שלה תקציב מחקר של 2 מיליארד ארו. ישראל, לעומת זאת, אינה מגדילה את תקציבי המחקר המדעי בהתאם למגמה מערבית זאת. המחקר המדעי בישראל מתקצב בכ-100 מיליון דולר מדי שנה (מבחינה רשמית, עפ"י נתוני הלמ"ס המצוטטים במדדים ההשוואתיים, 0.75% מהתמ"ג מוקצים בפועל למחקר מדעי). לשם השוואה, תקציב המחקר של ה-MIT הוא 950 מיליון דולר בשנה. **מתחייבת הקצאת משאבים גדולה יותר למחקר המדעי ולעידודו באופן משמעותי.**

פריצת הדרך הבאה לא תהיה ספונטאנית, כי אם מתוכננת, ועליה להתבסס על שינוי מבני של ההשכלה הגבוהה ושל תקציבי המחקר. אחת ההצעות לרפורמה

בניגוד למגמה העולמית, ישראל אינה מגדילה את תקציבי המחקר המדעי

עידוד ההזדמנות

מיליונים בעולם ורבים בישראל, נמצאים מתחת לקו העוני. אם יימשך הגידול בממדיה של תופעה זאת, יגיע בשנת 2020 מספר התושבים בשכונות העוני בערים בעולם לכ-1.4 מיליארד. כבר כיום, מיליארד בני אדם בעולם מתגוררים בשכונות עוני סביב לערים, לעומת 715 מיליון ב-1990. ישראל אינה מנותקת מתופעה זו. למשל, כמחצית מילדי ירושלים ו-32% מבתי האב בעיר נמצאים מתחת לקו העוני.

העוני מוגדר בישראל במונחים יחסיים. ישראלי המשתכר פחות ממחצית השכר הממוצע במשך מוגדר כעני. בבסיס הגדרה זאת יש למעשה מדידה של פערים יחסיים בחברה יותר מאשר ביטוי של רמה ואיכות חיים במונחים מוחלטים. העוני בישראל מתרכז בעיקר בשתי אוכלוסיות: 60% מהאוכלוסייה החרדית מוגדרת כענייה, וכך גם שיעור דומה בקרב הציבור הערבי. מחקרים רבים מציינים את הקשר שבין תנאים מייאשים לפונדמנטליזם. מוצע כי הדרך להתמודד עם המצב העגום, כפי שהוא בא לידי ביטוי בנתוני הסטטיסטיקה, היא באמצעות עידוד ההזדמנות ופיתוח הזדמנויות.

על מנת לצמצם את הקיטוב בין אלה "שיש להם" ואלה שלא, מומלץ כי ישראל תפעל על פי עקרונות אלה:

- שחרור הכלכלה מנטל המס הבלתי מוצדק והמונופולים חסרי הבקרה;
 - המשך הידוק ומיסוד השותפות הכלכלית בין ישראל לבין הפלסטינים, שתוביל לחיזוק ההזדמנות לשלום ולביטחון;
 - קידום מיזמים כלכליים שיעודדו שיח חיובי ברשות הפלסטינית;
 - ייזום "איי" שגשוג בתחומי החקלאות, התעשייה והתיירות;
 - התמקדות בתיעודף המשאבים שבידי ישראל במטרה לפתח ולקדם את המגזרים המקופחים ביותר באופן אחראי ובמסגרת של חזון ארוך טווח.
- הקפיטליזם בעולם עודד צמיחה באזורים חדשים. כך למשל, המעבר לקפיטליזם אפשר לסין לשלש את כלכלתה. שיעור הסחר הגלובלי בסך הסחר בעולם גדל מ-18% ל-30%. ראוי לציין כי שני שלישים מכלכלת העולם מתבססת כיום על רעיונות ועל הון רוחני, ולא על נכסים פיזיים. על ממשלת ישראל לפתח אסטרטגיה שתאפשר לאזרחי המדינה להשתתף בכלכלה הצומחת. עליה ליצור את התנאים שיאפשרו לעגן את ההזדמנות עצמה כצורה של קניין או נכס בעל משמעות כלכלית, בדומה להתפתחות ביחס לנושאים אלה בתחום המשפט.

שיעור הצמיחה של ישראל אינו מספק, הפערים בין ישראל למדינות המובילות הולכים וגדלים, והעוני וחוסר השוויון משמעותיים. מוסכם כי מקורן של הבעיות בכלכלת ישראל טמון לא רק באי-היציבות הביטחונית, אלא גם באי-יציבות חברתית-כלכלית ובהיעדר החלטה לאומית בדבר עידוד מנועי צמיחה מוגדרים. המשנה לנגיד בנק ישראל הציע להציב את יעד התוצר הלאומי לנפש של ישראל לעשר השנים הקרובות על שיעור של כשמונים אחוז מזה של ארצות הברית.

מהי מידת ההתערבות הממשלתית המתאימה? אמנם, יש מידה של הסכמה כי נדרשת התערבות ממשלתית בהתוויות מדיניות, אך יש מחלוקת באשר למידת המעורבות. יש התומכים בהסדרת ענף העובדים הזרים, בהשקעות בתעשייה ובשירותים, ואף ברגולציה לתמיכה בסקטור העסקי. עם זאת, הדעה המקובלת הייתה כי אין לנקוט במדיניות "עידוד השקעות" במתכונתה היום ויש לעבור לעידוד השקעות במנועי צמיחה.

ישראל צריכה לחדול להתמקד בתעשייה בלבד ולחתור להשתלב גם בענפי השירותים. בין השאר, הוצע לשלב השקעה בתעשיות עתירות ידע שיש בהן פוטנציאל גדילה, לבין השקעה בתחום השירותים, דוגמת התיירות הישראלית, המאופיינת בכוח עבודה לא דווקא משכיל. בתחום זה הוצע כי המדינה תסייע לענף המלונאות באמצעות שיווק התיירות הנוצרית בישראל, תוך מתן ביטוח להשקעות במקרה של אי יציבות על רקע בטחוני.

בנק ישראל והצמיחה הכלכלית

על מנת לשמר את שיעור הצמיחה הנוכחי יש לשקול גם את חיזוק עצמאות בנק ישראל. חוק בנק ישראל הנוכחי מ-1954, אינו מתאים עוד לסביבה הגלובלית. על פי המלצות וועדת לזין נדרשת במיוחד הגדלה של השקיפות בכל הנוגע למדיניות קביעת הריבית במשק.

מלבד נושא הריבית, על בנק ישראל לקדם את היעדים הבאים:

- שמירה על יציבות המחירים;
- תמיכה ביעדי הממשלה, במיוחד ביחס לצמיחה ולתעסוקה;
- תמיכה ביציבות הפיננסית של המשק, במיוחד בתקופת משבר;
- יצירת שקיפות בתהליכי הניהול של הבנק, שיכללו דיווח עונתי לזרוע המחוקקת ולזרוע המבצעת;

קבלת החלטות בישראל בתחום הביטחון הלאומי

הצעת החוק הפרטית לעיון מעמדה של המל"ת תעצב מחדש את תהליכי קבלת ההחלטות בתחום הביטחון הלאומי

הודגש הצורך במיסודם של תהליכי חפיפה ולמידה סדורים למחליטים הנבחרים, עם כניסתם לתפקיד חדש. זאת, על-מנת שיהיו מצוידים מראש בידע הנדרש לצורך קבלת החלטות. בעיה זאת מחריפה כאשר קברניט חסר ידע וניסיון קודמים בתחומי המדיניות והביטחון, נדרש להתמודד עם משבר בתחום הביטחון הלאומי.

עקרון זה נכון לא רק כאשר לדרג הנבחר, אלא אף למנגנוני הייעוץ והמטה האמורים לסייע ולתמוך במקבלי ההחלטות. נטען כי אין להסתמך רק על המצוינות האישית של יועצים ואנשי מטה, אלא יש לעודד בנייה של תהליכים ושל מנגנוני עבודה שיאפשרו תהליכי קבלת החלטות נכונים, פיתוח חלופות למדיניות ובחינתן, על השלכותיהן, באופן אינטגרטיבי.

לצד ההסכמה בדבר החיוניות שבתהליכי קבלת החלטות נכונים, שררה גם הסכמה בדיון כי אין בתהליכים מובנים ומוסדרים משום תחליף למנהיגות טובה.

שחיקה גוברת במעמדו של בית המשפט העליון ושחיתות במערכת הפוליטית

השחיקה באמון הציבור במוסדות השלטון בישראל הוחמרה, ובאופן בולט החריפה השחיקה באמון בבית המשפט העליון. הדיון סביב הרפורמות המוצעות במערכת המשפט, בכלל זה הדיון בשאלת דרך מינוי השופטים, מתנהל תחת השפעה חריפה של חילופי דברים בין בית המשפט העליון והקרובים לו, לבין שר המשפטים.

יש המונים מספר גורמים שתורמו לשחיקה במעמדו של בית המשפט העליון:

- הגישה החופשית אל בג"צ – "כל אחד יכול לעתור";
- התערבות יתר של בג"צ בפעולות הממשלה;
- התנהלותו של שר המשפטים: בעוד שיש הסכמה על חלק מן הרפורמות שמבקש השר לערוך, יש מחלוקת על הגישה המאפיינת את דרכו.

הדיון בתהליכי קבלת ההחלטות בישראל נערך בהמשך לדיונים קודמים שהתנהלו בנושא במרוצת השנים בסדרת כנסי הרצליה, ימים ספורים לפני פרסום הדוח הסופי של ועדת וינוגרד על מלחמת לבנון השנייה, ועל רקע הדיון המתמשך בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהצעות החוק הנוגעות לרפורמות במועצה לביטחון לאומי. הצעת החוק שתתקבל לבסוף תעצב מחדש את תהליכי קבלת ההחלטות בישראל בתחום הביטחון הלאומי.

תהליך קבלת ההחלטות שהוביל ליציאה למלחמת לבנון השנייה משמש דוגמא שלילית להתנהלות בעת משבר. בין יתר הליקויים שנמנו, צוינה באופן מיוחד היעדרה של ברירה בין חלופות. ברירה יסודית בין חלופות לפעולה היא מרכיב בסיסי בתהליך נכון של קבלת החלטות – אשר לא התקיים טרם היציאה למלחמה. משתפי הדיון הסכימו גם כי לא הוגדרו יעדים ברורים למלחמה. אחד המשתתפים הציע שלושה עקרונות מנחים המנוסחים כשאלות, למקבלי החלטות בבואם לדון ביציאה לפעולה צבאית:

- האם יש סיבה ליציאה למלחמה? כלומר, האם ישנו "טריגר"?
- מה מעוניינים להשיג? הגדרת יעדים ברורים למלחמה.
- מהן המשימות בנות-ההשגה והמוסכמות בין הדרג המדיני לדרג הצבאי?

גם אחרי מלחמת לבנון השנייה, ישראל חסרה עדיין מנגנונים יעילים וסדרי עבודה מובנים התומכים במקבלי ההחלטות הבכירים. בישראל לא השתרשה עבודת מטה מסודרת ורצינית, ולא נעשה שימוש יעיל במועצה לביטחון לאומי, האמורה להיות אמונה על עבודת מטה מסוג זה. כיום מונחות על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק המתייחסות למועצה לביטחון לאומי: הצעת חוק פרטית והצעת חוק ממשלתית. נטען שהצעת החוק הממשלתית מקבעת את המצב הקיים, בו אין למועצה לביטחון לאומי השפעה של ממש על תהליך קבלת ההחלטות. לעומתה, הצעת החוק הפרטית מבקשת לעגן את מעמדה של המועצה, ולהפכה לגוף מטה ביטחוני-מדיני משמעותי אשר יעבוד לצידו של ראש הממשלה.

השחיקה באמון הציבור בבית המשפט העליון הוחמרה

שילוב ושוויון יהודי-ערבי ושירות לאומי-אזרחי

נשיא בית המשפט העליון לשעבר, כבוד השופט בדימוס **אהרון ברק**, **הזהיר מפני מגמה של קירוב הפוליטיקה אל בחירת השופטים**. בדבריו, הוא הביע דאגה מהאינטנסיביות של השינויים שנעשו ללא דיון מקצועי או שיח ציבורי, ומנה שלוש תוצאות של השינויים:

- ביטול הישגים מרכזיים בתחום המשפט, בהם: הסבירות, המידתיות, המעמד והשפיטות;
- התקפות קשות ומתמשכות על בית המשפט העליון ועל נשיאתו;
- פגיעה בטיב השופטים ובעצמאותם.

עוד הועלתה הקריאה להשלים את החוקה לישראל אשר תבטיח את זכויות האדם, את השוויון, ואת כבוד הפרט ותגן על מעמדו של בית המשפט העליון ועל נשיאו.

ראשיהן של שלוש זרועות השלטון, יחד עם נבחרי הציבור כולם, צריכים לפעול להפגת המתח החריף סביב בית המשפט העליון. מתח זה גורם לפיחות מתמשך במעמדו של בית המשפט ולשחיקה באמון הציבור במערכת המשפט באופן כללי.

המלחמה בשחיתות הפכה קריטית להבטחת המשטר הדמוקרטי בישראל ויציבותו. הממצאים המעידים על מעמדם הנמוך של מוסדות השלטון בעיני הציבור הרחב משקפים את הפגיעה העמוקה בבסיס האמון שבין אזרח למדינתו. על אף המודעות הגוברת לעומק הבעיה, גם בקרב נבחרי הציבור, עדיין רבות התופעות של פגיעה בטוהר המדינות, הפרת אמונים וניצול משאבי הציבור.

מבקר המדינה הזהיר מפני ההיקף של תופעת השחיתות, ועמד על שלושה עקרונות מנחים לפעולה:

- **ביקורת בזמן אמת** – עריכת בדיקה וביקורת בעת התרחשות האירועים, ולא בדיקה שבדיעבד;
- **עקרון השקיפות** – וכנגזרת ממנו: פרסום שמות המבוקרים תוך הבטחת זכויותיהם;
- **הטלת אחריות אישית** – הדרישה למסקנות אישיות בדו"ח מבקר המדינה, כאשר האשם נמצא בראש הפירמידה או בקרבתו.

מבקר המדינה הדגיש את משמעותה של **האחריות האישית**, הכוללת את האפשרות להטיל סנקציות על עובדי ציבור אם הם פועלים בניגוד לדין. האחריות האישית הינה בעלת ערך מרתיע והיא תורמת למנהל תקין וחוקי. ככל שהמחדל גדול יותר, כך אחריותו האישית של עובד הציבור תהא רבה יותר.

התופעות שאובחנו מדאגות וחמורות, וספק רב אם ננקטות פעולות מספקות כדי לעצור את המגמה השלילית ולשנותה.

הצורך במלחמה עיקשת בשחיתות גובר

גילויי גזענות וצורך בפעולה מקיפה להגברת השוויון

נמשכת מגמת עליה בתפיסות הקהילתיות הייחודיות של האזרחים היהודים והערבים בישראל. לאור מגמה זאת **מחריף הצורך בפעולה מקיפה לצמצום הפערים ולהפגת המתחים בין יהודים לערבים**.

סקירת הנתונים, העבודות והמחקרים שנערכו בעשור האחרון מצביעה על קיטוב גובר ביחסים בין ערבים ליהודים בישראל. בעבודה שהוצגה על-ידי **קרן אברהם**, מובאים ממצאים להמחשת מגמת הקיטוב, כולל **ירידה בשיעורי התמיכה בקרב הציבור היהודי במתן שוויון פוליטי לאזרחי המדינה הערביים, ובצירופן של מפלגות ערביות לקואליציה**. כיום רק 22% מהציבור היהודי תומכים במתן שוויון פוליטי לאזרחי ישראל הערביים, לעומת 45% בשנת 2000.

הגדלת הפערים מוסברת לא רק בהקשר לטיעונים הלאומיים המוכרים, אלא גם בתחושות של **חשש הדדי** המתקיים בין היהודים לערבים אזרחי המדינה. ציונו דוגמאות לגורמי החשש בקרב שתי קבוצות האוכלוסייה:

- היהודים חוששים מפני החמרת האיום על הביטחון האישי, ומשינוי בזהות המדינה;
- הערבים חוששים מטירנוס (במסווה של חילופי שטחים), ומהגברת הזהות היהודית של המדינה.

נשמעו שתי גישות שונות להגדרת מקור הבעיה:

- **החרפת הפער** נובעת מהסכסוך הלאומי ומן הבעיה הפוליטית העמוקה;
- **החרפת הפער** נובעת מקיפוח מתמשך, מאי-הקצאת משאבים ומאי-שוויון הזכויות.

הודגש כי **כאשר ממשלות ישראל השקיעו בצמצום הפערים ובהקצאת משאבים לפיתוח במגזר הערבי, החברה הערבית הגיבה בחיוב**. עם זאת, עוד נטען שהמגזר הערבי הוא מגוון, וכולל בתוכו קבוצות שונות בעלות עמדות שונות, בהן גם קבוצה שספק אם תושפע ממדיניות לצמצום הקיפוח.

הסכסוך בצפון אירלנד הוצג כמשל לעימות בין-קהילתי, אשר עשוי לשמש מקור השראה לדרכי פעולה המשפיעות באופן חיובי על מרקם היחסים בין קבוצות עוינות. כך, הוצגו מספר דוגמאות ליעדים עיקריים למדיניות הממשל במאמץ לגשר על הפערים

גובר הקיטוב בין יהודים לערבים בישראל

בין הקבוצות היריבות בצפון אירלנד:

- בניית חברה משגשת, הוגנת בעלת כלכלה דינאמית;
- מלחמה בגזענות;
- חלוקת כוח וסמכויות ברמות הממשל הגבוהות בין הקבוצות היריבות;
- פרסום של תוכניות פעולה בין-משרדיות.

גילויי גזענות
מחייבים נקיטת
צעדים לביסוס
השוויון בין יהודים
לערבים

הודגש כי הדוגמאות מצפון-אירלנד אינן בהכרח מרשם פעולה המתאים בדיוק למקרה הישראלי-ערבי, אולם ניתן לשאוב ממנו רעיונות לפיתוח מדיניות לישראל. **נמצא שגילויי גזענות ובדלנות מופעים כבר בגיל שלוש**, בעקבות השפעת הסביבה בה גדל הילד. נדרש, אפוא, שינוי בתפיסות של האזרחים הבוגרים, ובהטמעת שינויים מתאימים במערכת החינוך. תובנה משמעותית היא כי השגת התוצאות הנדרשות תלויה בשינוי מקיף, תוך פעולה מתמדת במגוון תחומים בתהליך מתמשך.

בין משתתפי הדיון, ערבים ויהודים, עלתה הטענה בדבר **קיומן של תופעות גזענות בישראל**, ונקבע כי זוהי בעיה מרכזית המחייבת טיפול מקיף ועמוק. נטען כי האזרחים הערבים בישראל מודרים מן השיח הציבורי הכללי, למעט בהקשרים ביטחוניים שליליים, וכי הדירה זאת תורמת לקיטוב. כך למשל, השיח התרבותי בישראל מתעלם מהתרבות הערבית ומהאוכלוסייה הערבית, והציבור הערבי וענייניו אינם זוכים לביטוי ממשי באופן עקבי בשידורי הטלוויזיה (למשל: בחדשות).

המסקנה העיקרית, אף כי אינה חדשה, היא כי **יש לבסס שוויון אמיתי בין אזרחי המדינה**. הדברים אמורים במגוון תחומים כמו למשל: הקצאת משאבים, ייצוג הולם, סגירת פערים בחינוך ופתרון בעיות עוני, במיוחד בקרב הבדווים. הדבר מחייב השקעת משאבים, ונטען שהשיקול התקציבי נסוג כאשר מדובר במימוש זכויות יסוד.

משרד ראש הממשלה הציג גישה שיש בה משום שינוי מהניסוח המוכר: במקום הגדרת שוויון כ"צמצום פערים", הוגדר הדבר מחדש כ"**שילוב ושותפות בדרך לשוויון**". עם זאת, על מנת להגיע לשילוב המיוחל, יש לפעול לצמצום הפערים. דומה שדרך המלך היא השילוב בין שתי גישות אלה. המסקנה המתבקשת היא כי על הממשלה להמשיך בפעולות המגבירות את השוויון בין האזרחים הערבים ליהודים, **לנקוט פעולות נוספות ולפתח יוזמות חדשות** בעניין זה, מתוך הכרה והבנה כי **אפליה וקיפוח אינם אינטרס ישראלי**.

שירות לאומי-אזרחי

מסגרת אפשרית לגישור על הפערים בין אלה הנכונים לשרת את המדינה לבין אלה שאינם משרתים, ובמיוחד בין יהודים לערבים, היא השירות הלאומי, המאוגד עתה תחת מנהלת השירות האזרחי במשרד ראש הממשלה. מנהלת השירות האזרחי הוקמה לאור המלצות **וועדת עברי** שחיברה דו"ח מקיף בנושא, אשר תורגם להחלטת

ממשלה. על פי ההחלטה יש להרחיב באופן מדורג את האפשרות לשרת **שירות אזרחי-לאומי** לכל אזרחי ישראל אשר אינם משרתים בשירות הביטחון, תוך שמירת עדיפות ובכורה לשירות ביטחון במסגרת צה"ל. מסגרת זאת פתוחה, כאמור, ליהודים ולבני מיעוטים גם יחד. מספרם של הערבים המתנדבים לשירות האזרחי-לאומי הוכפל מאז הוקמה המנהלת, והמתנדבים משרתים במוסדות חינוך, רווחה ובריאות.

שילובם של האזרחים הערבים בשירות אזרחי איננו מובן מאליו, והוא נתקל בהתנגדות חריפה מצד מגזרים במנהיגות הערבית בישראל כמו וועדת המעקב. בכנס הרצליה נשמעו שתי הגישות, התומכת והמתנגדת, למיזם השירות הלאומי האזרחי.

העמדה הערבית המתנגדת נומקה בשני טעמים עיקריים:

- השירות והתרומה לקהילה תלויים במידת השוויון, ונטען שלא ניתן לצפות לתרומה אם אין שוויון לערבים (כדוגמא צוינה אפליה בהקצאת קרקעות);
- הפרויקט הוא ביטוי נוסף לגישה הרואה באזרח הערבי בישראל "אובייקט ביטחוני" (צוין בין השאר שמנהלת הפרויקט שוכנת במשרד ראש הממשלה, שתחת אחריותו גם גופים ביטחוניים).

ממצאיו של סקר עמדות שנערך בקרב הציבור הערבי מלמדים עוד על נימוקיהם של המתנגדים:

- חשש שהשירות ההתנדבותי יהפוך לשירות חובה;
- השירות ההתנדבותי יאיץ את תהליך ה"ישראליזציה" ויטשטש את הזהות הלאומית-הערבית;
- השירות ההתנדבותי יביא להשלמה עם אופייה היהודי-ציוני של המדינה;
- השירות ההתנדבותי עומד בסתירה לחתירת הערבים לאוטונומיה לא טריטוריאלית.

כמסגרת חלופית למנהלת במשרד ראש הממשלה הציע אחד המשתתפים את הרשויות המקומיות הערביות, תחתן יפעלו המתנדבים לשירות אזרחי תוך מתן עדיפות לצורכי הקהילה הערבית.

עמדה ערבית התומכת בשירות התנדבותי של אזרחים ערבים בשירות אזרחי הובאה גם היא. לדידם של התומכים, השירות האזרחי הוא חלק מן הזכויות הניתנות לציבור הערבי בישראל, ואף יכול להביא לצמצום הקיפוח. שאלת השירות האזרחי משקפת דילמות בזהותם של הערבים אזרחי ישראל: האם לנקוט גישה בדלנית, או גישה של שיתוף והשתלבות בחברה.

דווקא לאור הביקורת וההתנגדות שהושמעה, מעניינת בחינת המצב בשטח: **סקר עדכני הצביע על שיעור של 75 אחוזי תמיכה בשירות אזרחי בקרב צעירים ערבים על אף ההתנגדויות האמורות**. גורם בולט לתמיכה בשירות אזרחי בקרב האזרחים הערבים הוא ההטבות

השירות לאומי-אזרחי כמסגרת לגישור על הפערים בין יהודים לערבים

נמצא פער בין עמדות הציבור הערבי לבין הנהגתו באשר לשירות הלאומי-אזרחי

להם יזכו מהמדינה, בדומה להטבות של יוצאי צבא, סיוע בקבלה לאוניברסיטאות והבנה שהדבר יקדם את השוויון בין יהודים לערבים. צעירים ערבים המתנגדים לשירות אזרחי, מנמקים זאת בטעמים לאומיים, ובטענה שהשירות לא יקדם את השוויון. הסקר מעלה כי **עבור רוב הצעירים הערבים מדובר בשאלה שההכרעה בה היא אישית-משפחתית.**

הסקר מגלה פער בין עמדת הציבור הערבי הרחב לבין עמדת ההנהגה הערבית, שאינה קשורה במוסדות המדינה. בעוד שההנהגה הערבית, שאינה קשורה

במוסדות הרשמיים, איננה מעניקה לגיטימציה לקיומה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ומתנגדת לשירות האזרחי, רוב הציבור הערבי נותן לגיטימציה כזאת והצעירים הערבים תומכים בשירות לאומי. עוד מתברר שרמת המודעות של הצעירים הערבים לאפשרות השירות האזרחי נמוכה, ואפשר שהדבר נובע מכך שהפרויקט חדש. מומלץ, אם כן, להגביר את המודעות והחשיפה של מסלולי ההתנדבות במסגרת השירות האזרחי הלאומי, תוך הדגשת יתרונותיו האישיים והקהילתיים גם עבור אזרחי המדינה הערבים.

הפערים בין יהדות
התפוצות ליהודים
בישראל מעמיקים

מגמות ואתגרים בקשרי ישראל ויהדות התפוצות

- **יהדות התפוצות היא מרכיב חשוב ביחסי החוץ של ישראל עם רבות ממדינות העולם, ויש לקיים דיאלוג שוטף עם הקהילות היהודיות ברחבי העולם גם בנושאים מורכבים אלה.** על ישראל לחזק את הקשר עם יהדות התפוצות ולפעול יחד עם הקהילות להשגת יעדים משותפים, בהם קיום **מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי**. על רקע זה, **המגמות בקשרי ישראל והתפוצות מעוררות דאגה**, שכן ניכר כי נמשכת מגמת ההתרחקות בין יהדות התפוצות ליהודים תושבי ישראל. בקרב יהדות העולם שוררת הסכמה שיש לפעול בדחיפות לפתרון הבעיה, מאחר שבלא קשר חזק בין יהודי ישראל ליהודי התפוצות, עשויה יהדות העולם לעמוד בפני בעיות קיומיות.
- בין מאפייני המגמה המדאיגה שצוינה, ניכר שמקומה של ישראל הולך וקטן בסדר היום של יהדות התפוצות. התפיסה של ישראל כמדינת לאום יהודית הולכת ומתחלפת בתפישה רב-תרבותית שמקורה בשיח האינטלקטואלי באוניברסיטאות בעולם. דימויים חיוביים שהיו בעבר קשורים בישראל, דוגמת הקיבוץ או הפרחת השממה במדבר, הולכים ומתפוגגים. הדימוי של ישראל כמקלט ליהודים נרדפים, שרווח בעבר, אינו רלוונטי עוד למציאות העכשווית. להיפך, יש אף יהודים המציינים את ישראל כגורם מחולל אנטישמיות, ומציינים את המאבק הישראלי-פלסטיני כגורם המלבה את הפנאטיות האסלאמית. הנתונים על נישואים בין יהודים ללא יהודים ועל התבוללות מדאיגים ביותר, והם מייצגים סכנה קיומית ליהדות התפוצות.
- זאת ועוד, הדור הצעיר בתפוצות מגלה הזדהות גוברת עם סביבתו הלא-יהודית. יותר ויותר יהודים עוברים להתגורר באזורים לא יהודיים. צעירים יהודים שנולדו אחרי 1974 נוטים לשאוב את הידע שלהם אודות ישראל ממידע שטחי המופיע באמצעי התקשורת, ולכן הם עלולים להתרחק מזיקה למדינת ישראל.
- לפיכך, נדרש שינוי דרמטי ואימוץ של פרדיגמות חדשות: ישראל צריכה לראות עצמה שותפה לבעיות של יהדות התפוצות, ולא רק לראות את יהדות התפוצות ככלי בשירות מדינת ישראל;

יתכן שעל ישראל לנטוש רעיונות שהיו נכונים בעבר, כמו למשל הרעיון לפיו יהדות העולם רואה בישראל מרכז לאומה היהודית;

מומלץ להיוועץ ביהדות התפוצות בעניינים ישראלים לאומיים, דוגמת שאלת ירושלים;

יש לשקול מודל חדש של עלייה המבוסס על שהות בישראל רק חלק מן השנה

על ישראל לשקול מחדש את דבקותה ברעיון העלייה, הנתפס בידי אחדים כמיושן. עתיד העלייה מבוסס עתה על עליה חלקית המתאפיינת בשהות של יהודים בישראל רק חלק מן השנה. תופעה זו מחייבת את ישראל לבחינה מחדש של נושא מעמד התושב ושיטת המיסוי;

לימודי תולדות עם ישראל צריכים להיות כלולים בתכנית הלימודים בישראל. תלמידים רבים בישראל, וחלקים באליטה ובשירות הציבורי, הם בעלי ידע מועט על העם היהודי;

יש לחזק את התפיסה לפיה ירושלים איננה רק בירתה הפוליטית של מדינת ישראל אלא בירתה של התרבות היהודית;

האחריות לקשר עם יהדות התפוצות אינה צריכה להיות רק בידי משרד החוץ. מוצע להקים משרד יעודי לקשר עם התפוצות, ולשדרג את מקומה של הסוכנות היהודית.

המלצות אלה, יחד עם פרויקטים דוגמת **תגלית** או **מסע**, השואפים למצות את מגמת חיזוק הקשר של הדור הצעיר בתפוצות עם ישראל, יהיו הבסיס להתמודדות עם שינויים דמוגרפיים בעתיד. **תגלית** ו-**מסע** הם פרויקטים המתמקדים בפרט יותר מאשר בקהילות. השנה הגיעו לישראל במסגרת **תגלית** כ-40,000 יהודים מרחבי העולם. תכנית **מסע** תביא 10,000 יהודים מדי שנה לחיות בישראל למשך שנה.

הניסיון שנצבר במהלך הפעלת תכנית **תגלית** מלמד כי:

- צעירים יהודים שהשתתפו בתכנית **תגלית** רוצים להיות בקשר עם ישראל ומתעניינים בנעשה בה יותר מאשר בעבר;
- מפגשי אדם לאדם (person to person) הם לב ההצלחה של **תגלית**;
- השילוב המתקיים בתגלית בין לימוד וחוויה רגשית חשוב ביותר לדור הצעיר;
- המוסדות הקיימים בקהילות בתפוצות אינם מתאימים לאופי הקשר ולתחושת הקהילה שנוצרה בקרב בוגרי **תגלית**.

מכאן שראוי להקדיש תשומת לב ואמצעים לתכניות למיצוי מיטבי של זיקות הדור הצעיר ביהדות התפוצות לישראל.

פילנתרופיה יהודית

זהות ויהדות בעידן המודרני

בחברה הישראלית
מתפתחות
הפילנתרופיה
והתנדבות צעירים
אחרי שירות צבאי

הפילנתרופיה מחזקת באופן משמעותי את הזיקה בין יהדות התפוצות וישראל. לאחרונה חלו שינויים באופי הפילנתרופיה היהודית: פילנתרופים מבקשים להיות מעורבים ישירות בתחומים ובמיזמים להם תורמים. תרומותיהם אינן נתפסות אך ורק כמחויבות פיננסית, אלא כמסגרת לקשר שלם הכולל ביקורים ומגע אנושי ישיר. על ישראל לעצב את יחסה לתורמים בהתאם לשינויים אלה.

גם בחברה הישראלית מתפתחת נורמה של פילנתרופיה, כמו למשל יוזמות דוגמת *אור ירוק*, עמותה לעידוד נהיגה בטוחה ו**שחק**, קהילות המסייעות לנוער בסיכון. פעילויות אלה מספקות "דיבידנדים" חברתיים הניתנים להערכה. כמו כן, התפתחה בארץ תופעה של התנדבות בקרב צעירים שסיימו את שירותם הצבאי. צעירים אלה פועלים בפריפריה החברתית והגיאוגרפית בחינוך ובשירותים חברתיים.

התרבות היהודית החילונית התפתחה במהלך המאה ה-18, כתופעה ספונטאנית. רובם של היהודים החיים בישראל ובתפוצות כיום מגדירים את עצמם חילונים, מאמינים שסיווגה של היהדות כדת אינו מדויק, ומציינים כי הדת היא רק אחד מהיבטי היהדות.

קיים קושי להגדיר באופן אובייקטיבי את מרכיבי הזהות היהודית החילונית. בדיון הועלו מספר הצעות. אחת טוענת שנקודת המבט החילונית רואה את היהודים כפלורליסטיים שזהותם נטועה במסורות של דיון, ויכוח, ספק ושיח ביקורתי. גישה אחרת טוענת שהזהות היהודית החילונית מושתתת על לאומיות, דת, תרבות, מוסר, רגישות לעוול, הומאניות ופתיחות לתרבויות אחרות. הודגש שתפיסת היהדות כתרבות אינה עוד אנטי-דתית, אלא כי מדובר בנטייה כללית של אנשים הרואים עצמם חלק מן העם היהודי באופן שאינו מקושר אך ורק לקיום מצוות הדת.

פירוש הזהות היהודית בישראל נעשה על פי רוב בהתאם למסגרת הדתית האורתודוקסית. ישנם מאבקי כוח וחשדנות סביב הנושא, במיוחד בכל הנוגע למידת עצמאותו של הפרט להגדיר את משמעות המושג 'יהודי'. תסכול רב מובע ביחס לכוחו של הממסד בסוגיה זאת.

הקיטוב בישראל ביחס לזהות היהודית, בין שלילת החילוניות והתנגדות לדיאלוג ליברלי-דמוקרטי לבין חילוניות השוללת באופן מוחלט זהות יהודית, **הוא איום לעתידו של העם היהודי**. הדיון בסוגיה זו חידד את הצורך בבחינת דרכים לקידום **גישה פתוחה יותר** המכירה מעשית במגוון הזרמים ביהדות בישראל.

הקיטוב בישראל
ביחס לזהות
היהודית הוא איום
לעתידו של העם
היהודי

יום ראשון, 20 בינואר

משכן הכנסת, ירושלים

08:00 התכנסות ורישום

09:30 מושבי הבוקר

בפתחו של כנס – "הלעולם חוסן?"

פרופ' עוזי ארד, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה; יו"ר כנס הרצליה

מאזן החוסן הלאומי – "מדדי הרצליה" בשנת ה-60 לישראל

יו"ר: חה"כ צחי הנגבי, יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת
פרופ' אמיר ברנע, דיקן מייסד, ב"ס אריסון למינהל עסקים, הבינתחומי הרצליה
גב' לאה אחדות, מכון ון-ליר
פרופ' גבריאל בן-דור, ראש ביה"ס למדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
מר גדעון גרינשטיין, מנכ"ל מכון ראות

דין

אלוף עידו נחושתן, ראש אגף התכנון, צה"ל

מר יוסף (טומי) לפיד, יו"ר מועצת יד ושם

סקר הפטרויות בשנת ה-60 לישראל

יו"ר: פרופ' מיכאל אורן, עמית בכיר, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם
פרופ' אפי יער, ראש התוכנית ליישוב סכסוכים, אוניברסיטת תל אביב
עו"ד דליה רבין, יו"ר הוועד המנהל, מרכז יצחק רבין לחקר ישראל
תא"ל אלי שרמייסטר, קצין חינוך ונוער ראשי, צה"ל
חה"כ תא"ל (מיל.) אפי איתם, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת
חה"כ אבשלום (אבו) וילן, חבר הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת
חה"כ גלעד ארדן, יו"ר ועדת הכלכלה וחבר בשדולה למען ירושלים

דין

13:00 ארוחת צהריים

14:00 מושבי אחר הצהריים

סוגיות מרכזיות על סדר היום הלאומי

בעקבות ועידת באל: שינוי אקלים וביטחון לאומי

מבוא: מר אפי שטנצלר, יו"ר דירקטוריון, קרן קיימת לישראל
פרופ' דן יקיר, המחלקה למדעי הסביבה וחקר האנוגיה, מכון ויצמן למדע
ד"ר שלומית פז, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה
חה"כ אופיר פינס-פז, יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת

דין

מציג: עו"ד שרגא בירן

Prof. Bjorn Lomborg, Director, Copenhagen Consensus Center

דו"ח ועדת וינוגרד, מדיניות ביטחון לאומי וקבלת החלטות

יו"ר: חה"כ השגרירה קולט אביטל, סגנית יושבת-ראש הכנסת
Dr. Kori Schake, Deputy Director of Policy Planning, US Department of State
עו"ד דן מרידור, לשעבר שר המשפטים, שר האוצר ויו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת
אלוף (מיל.) עוזי דיין, לשעבר ראש המועצה לביטחון לאומי
חה"כ גדעון סער, יו"ר סיעת הליכוד; לשעבר מזכיר הממשלה

דין

השופט מיכה לינדנשטראוס, מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

מעמד ירושלים כבירת ישראל והעם היהודי

יו"ר: חה"כ יולי אדלשטיין, סגן יושבת-ראש הכנסת
השגריר ד"ר עודד ערן, הנציג בישראל, הקונגרס היהודי העולמי
הגב' אורה אחימאיר, מנכ"ל מכון ירושלים לחקר ישראל
ד"ר אילת מזר, המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים; עמיתה בכירה, מרכז שלם
ד"ר צבי צמרת, מנכ"ל יד יצחק בן-צבי
פרופ' זאב סגל, אוניברסיטת תל אביב

דין

19:45 מעמד הפתיחה וארוחת ערב חגיגית

פתיחה:

גב' דליה איציק, יושבת-ראש הכנסת

דברים:

מר שמעון פרס, נשיא המדינה

רא"ל גבי אשכנזי, ראש המטה הכללי, צה"ל

ברכות:

מר נתן שרנסקי, יו"ר מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם; לשעבר סגן ראש הממשלה

פרופ' אוריאל רייכמן, נשיא מייסד, הבינתחומי הרצליה

הנחייה:

פרופ' עוזי ארד, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה; יו"ר כנס הרצליה

פרקי נגינה: תזמורת קאמרטה ירושלים – מנצח אבנר בירון

יום שני, 21 בינואר

מלון דניאל, הרצליה

08:00-13:00

השולחן העגול הבינלאומי: הרתעה ויציבות במזרח תיכון גרעיני
(למוזמנים בלבד)

08:30 מושבי הבוקר

אתגרים לאומיים, כלכליים וחברתיים בעידן הגלובלי

"הסכמת הרצליה" – גישה לתעדוף תכניות לחיזוק החברה בישראל

מבוא: מר צבי זיו, מנכ"ל בנק הפועלים

הצגת ממצאי צוות "הסכמת הרצליה" - ד"ר קרנית פלוג, מנהלת מחלקת המחקר, בנק ישראל
חברי הצוות: פרופ' מנואל טרכטנברג, מר דוד ברודט, ד"ר דניאל גוטליב, פרופ' רפי מליניק (מרכז אקדמי), מר סבר פלוצקר, ד"ר יעקב

שיינן

יועצים: מר קובי הבר, ד"ר מרים (מיקי) הרן, פרופ' דב טשרניחובסקי

גב' נעמה אלפנט, דוקטורנטית, הפקולטה לרפואה, האוניברסיטה העברית בירושלים

חה"כ פרופ' אבישי ברוורמן, ועדת הכספים של הכנסת

מר זאב בויס, שר הבינוי והשיכון

דין

מר אליהו ישי, סגן ראש הממשלה ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה

מנועי צמיחה עתידיים למשק הישראלי

יו"ר: עו"ד דרור שטרומ, מנכ"ל המכון הישראלי לתכנון כלכלי

מר יוסי הולנדר, יו"ר המכון הישראלי לתכנון כלכלי

פרופ' צבי אקשטיין, משנה לנגיד בנק ישראל; ביה"ס לכלכלה ע"ש איתן ברגלס, אוניברסיטת ת"א

ד"ר יעקב שיינן, מנכ"ל מודלים כלכליים

מר שאול צמח, מנכ"ל משרד התיירות

דין

פותר: מר אלי גונן, נשיא התאחדות המלונות בישראל

עידן ההזדמנות היצרית

יו"ר: עו"ד שרגא בירן

מציג: Mr. Robert Rechnitz, Principal, Bomet Companies

חה"כ בנימין נתניהו, ראש האופוזיציה; לשעבר ראש הממשלה

Prof. Bjorn Lomborg, Director, Copenhagen Consensus Center

Mr. Simon Rosenberg, President, New Democrat Network

דין

פרופ' סטנלי פישר, נגיד בנק ישראל

14:00 מושב ארוחת הצהריים

יו"ר: אלוף (מיל.) אילן בירן, יו"ר רפאל

President José María Aznar, Former Prime Minister of Spain; President of FAES Fundación

Secretary William Cohen, Chairman and CEO, Cohen Group; Former US Secretary of Defense

15:30 מושבי אחר הצהריים

מגמות ותהליכים כלכליים גלובליים

יו"ר: פרופ' יעקב פרנקל, לשעבר נגיד בנק ישראל; יו"ר קבוצת ה-30; סגן יו"ר העולמי

Mr. Thomas Donohue, President and CEO, US Chamber of Commerce

Dr. Péter Medgyessy, Former Prime Minister of Hungary

Mr. Ben J. Wattenberg, Senior Fellow, American Enterprise Institute

ביטחון אנרגיה ומדיניות – הקשרים לאומיים ובינלאומיים

מר **בנימין (פואד) בן אליעזר**, שר התשתיות הלאומיות

מבוא: **Mr. Robert McNally**, Managing Director, Tudor Investment Corporation

Ms. Ann Eggington, Head of Division for Europe, Middle East and Africa, International Energy Agency

אלוף (מיל.) **אורן שחור**, נשיא ויו"ר קבוצת החברות, קצא"א

אתגרים מדיניים לאומיים על רקע התמורות האזוריות

תהליך ההסדרים הישראלי-ערבי בהקשריו האזוריים

יו"ר: אלוף (מיל.) **עמוס גלעד**, ראש האגף הביטחוני מדיני, משרד הביטחון

פרופ' **מרטין קרמר**, עמית בכיר, מכון אדלסון ללימודים ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

פרופ' **גדעון ביגר**, החוג לגיאוגרפיה וסביבת האדם, אוניברסיטת תל אביב

Mr. Lee Smith, Visiting Fellow, Hudson Institute

דיון

20:00 ארוחת ערב

מציגה: **Ms. Shula Bahat**, Associate Executive Director, American Jewish Committee

רא"ל (מיל.) **אהוד ברק**, לשעבר ראש הממשלה

Mr. Maxime Verhagen, Minister of Foreign Affairs, The Netherlands

21:30 "שיח לילה" – תגר האסלאם הרדיקאלי

בשיתוף הפורום האטלנטי של ישראל

יו"ר: ד"ר **בועז גנור**, סגן דיקן, בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

Mr. Edward (Ted) M. Gistaro, US National Intelligence Officer for Transnational Threats

Ms. Judith Miller, Adjunct Fellow, Manhattan Institute for Policy Research

ד"ר **עוזי לנדאו**, לשעבר השר לביטחון פנים; עמית מחקר, המכון הבינ"ל למדיניות נגד טרור, הבינתחומי הרצליה

Mr. Steven Emerson, Executive Director, Investigative Project on Terrorism

Dr. Peter Ackerman, Founding Chair, International Center for Non-violent Conflict

יום שלישי, 22 בינואר 2008

מלון דניאל, הרצליה

08:30 מושבי הבוקר

המשא ומתן על הסדר הקבע

יו"ר: השגריר **זלמן שובל**, יו"ר ועד המנהל, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

Amb. Robert Serry, United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process and Envoy of the Secretary-General to the Quartet – a message from the UN Secretary General to the Herzliya Conference

רא"ל (מיל.) **משה (בוגי) יעלון**, עמית בכיר, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

Amb. Prof. Daniel Kurtzer, Woodrow Wilson School, Princeton University

Sir Ronald Cohen, Chairman, Portland Trust

Prof. Irwin Cotler, Member of Parliament, Canada

Prof. Stephen D. Krasner, Department of Political Science, Stanford University

Amb. Robert Serry, United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process

הקהילה האטלנטית והמזרח התיכון הרחב: גישות אמריקאיות וגישות אירופאיות

מבוא: **Mr. Hermann Bünz**, Director, Representative in Israel, Friedrich Ebert Stiftung

Mr. Peter Flory, NATO Assistant Secretary General for Defense Investment

Dr. Josef Joffe, Publisher and Editor, "Die Zeit" (Germany)

Amb. Dr. Robert Hunter, President, Atlantic Treaty Association; Senior Advisor, RAND Corporation

אל"מ (מיל.) ד"ר **ערן לרמן**, מנכ"ל משרד ישראל והמזה"ת, הוועד היהודי האמריקני

ד"ר **ישראל אלעד אלטמן**, עמית מחקר בכיר, הפורום האטלנטי של ישראל; המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

דיון

12:00 מושב ארוחת הצהריים – תצפית מבחוץ: נקודות מבט בינלאומיות על המזרח התיכון

יו"ר: מר **נתן שרנסקי**, יו"ר מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם; לשעבר סגן ראש הממשלה

Mr. Franco Frattini, Vice President, Commissioner for Justice, Freedom and Security, European Commission

Prof. Li Zhaoxing, Former Minister of Foreign Affairs of the People's Republic of China

Dr. David Wurmser, Executive Member, Delphi Global Analysis Group & Former Senior Advisor for Middle East and Strategic Affairs to US Vice President

דיון

הענקת מגן הרצל: תא"ל (מיל.) **פינחס בראל-בוכריס**, מנכ"ל משרד הביטחון

אלוף (מיל.) **עמוס חורב**

14:00 מושבי אחר הצהריים

חלופות אסטרטגיות נוכח תפוצה גרעינית במזה"ת

למה חותרת איראן? הערכת כוונות ויכולות בתחום הגרעיני

יו"ר: עו"ד אהרן אברמוביץ, מנכ"ל משרד החוץ

Amb. John Bolton, Former US Ambassador to the United Nations

Dr. Kori Schake, Deputy Director of Policy Planning, US Department of State

Dr. Jon B. Alterman, Director, Middle East Program, Center for Strategic and International Studies

חה"כ ד"ר יובל שטייניץ, חבר ויו"ר לשעבר, ועדת החוץ והביטחון של הכנסת

דיון

הניתן למנוע התחמשות איראן בגרעין?

יו"ר: חה"כ אלוף (מיל.) פרופ' יצחק בן-ישראל, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת

Mr. Norman Podhoretz, Editor-at-Large, Commentary Magazine

Dr. Patrick Cronin, Director, Institute for National Strategic Studies

Prof. François Heisbourg, Chairman, International Institute for National Strategic Studies (France)

חה"כ תא"ל (מיל.) ד"ר אפרים סנה, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת

דיון

הניתן יהיה להרתיע איראן גרעינית?

יו"ר: פרופ' אלכס מינץ, דיקן בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

אלוף (מיל.) חה"כ מתן וילנאי, סגן שר הביטחון

ד"ר אדיר פרידור, מנהל החברה למתמטיקה תעשייתית

Dr. Jerrold Post, Director, Political Psychology Program, George Washington University

ד"ר שמואל בר, מנהל מחקרים, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

ד"ר עודד ברוש, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

דיון

רא"ל (מיל.) שאול מופז, סגן ראש הממשלה, שר התחבורה והביטחון בדרכים והמופקד על הדיאלוג האסטרטגי

20:00 ארוחת ערב

יו"ר: Prof. Herbert London, President, Hudson Institute

הגב' צפי לבני, מ"מ ראש הממשלה ושרת החוץ

Mr. Carl Bildt, Minister of Foreign Affairs and Former Prime Minister of Sweden

הענקת מגן הרצל: Mr. Lester Crown, President, Henry Crown & Co.

תודה: Mr. Robert H. Asher, Chairman, Society for Excellence through Education

21:30 "שיח לילה" – שדרוג מעמדה של ישראל בקהילה האטלנטית

בשיתוף הפורום האטלנטי של ישראל

יו"ר: Amb. Michael Žantovský, Ambassador of the Czech Republic to Israel and NATO Contact Point Ambassador

in Israel

השגריר דן גילרמן, שגריר ישראל לאו"ם

Mr. Rafael L. Bardají, Director, International Studies, FAES Fundación (Spain)

מר טומי שטיינר, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה; הפורום האטלנטי של ישראל

Mr. Matthew Mark Horn, National Policy Director, American Jewish Congress

יום רביעי, 23 בינואר 2008

מלון דניאל, הרצליה

08:00-13:00

השולחן העגול הבינלאומי: הקרע השיעי-סוני – שורשים והשלכות אסטרטגיות (למוזמנים בלבד)

08:30 מושבי הבוקר

60 השנים הבאות – כיוונים ויעדים לישראל ולעם היהודי

מצוינות כערך לאומי

מבוא: Mr. Robert H. Asher, Chairman, Society for Excellence through Education

Dr. Jehuda Reinharz, President, Brandeis University

Mr. Tony Danker, McKinsey & Company's Global Education Practice

מר חזקי אריאלי, מנכ"ל העמותה למצוינות בחינוך

מר מיקי קיסרי, מנהל המרכז לטיפוח המצוינות

Mr. Martin Kraar, President, Society for Excellence through Education – USA

פרופ' דניאל זייפמן, נשיא מכון ויצמן למדע

סיכום: Mr. Lester Crown, President, Henry Crown & Co.

רפורמות במערכות החינוך וההשכלה הגבוהה

יו"ר: פרופ' **אמנון רובינשטיין**, לשעבר נשיא הבינתחומי הרצליה ושר החינוך
פרופ' **יולי תמיר**, שרת החינוך
פרופ' **מנחם יערי**, נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
ד"ר **שמעון שושני**, מנכ"ל תגלית; לשעבר מנכ"ל משרד החינוך
פרופ' **זאב תדמור**, יו"ר מועצת המנהלים, מוסד שמאל נאמן, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
חה"כ **לימור לבנת**, לשעבר שרת החינוך
פרופ' **צבי גליל**, נשיא אוניברסיטת תל אביב

הערבים בישראל והשירות האזרחי

יו"ר: אלוף (מיל.) **השגריר דוד עברי**, נשיא בואינג ישראל
ד"ר **ראובן גל**, ראש צוות ההקמה למנהלת השירות האזרחי, משרד ראש הממשלה
חה"כ ד"ר **חנא סויד**, חבר וועדת הכלכלה של הכנסת
פרופ' **סמי סמוחה**, דיקן הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת חיפה
מר **נביל עודה**, סופר ועיתונאי

13:00 ארוחת צהריים

14:00 מושבי אחר הצהריים

יחסי ישראל-תפוצות

פרופ' **יחזקאל דרור**, נשיא מכון, המכון לתכנון מדיניות עם יהודי

יהדות חילונית במאה ה-21

יו"ר: פרופ' **גבריאל מוצקין**, יו"ר מכון ון-ליר
פרופ' **יהודה באואר**, יועץ אקדמי, המכון הבינלאומי לחקר השואה, יד ושם
פרופ' **מנחם ברינקר**, המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' **שמאל פיינר**, המחלקה לתולדות ישראל, אוניברסיטת בר-אילן

דין

מציג: **Mr. Felix Posen**

הסופר עמוס עוז

מגמות בקשרי הדור הצעיר בתפוצות לישראל

מבוא: מר **גדי מרק**, תגלית
מר **יצחק (בז'ה) הרצוג**, שר הרווחה והשירותים החברתיים והשר לענייני תפוצות, חברה ומאבק באנטישמיות
Prof. **Leonard Saxe**, Director, Cohen Center for Modern Jewish Studies, Brandeis University
חה"כ פרופ' **מנחם בן-ששון**, יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת
דין

פילנתרופיה יהודית – יחסי הגומלין בין ישראל לתפוצות

מבוא: מר **זאב ביילסקי**, יו"ר, הנהלת הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית
Dr. **John Ruskay**, Executive Vice President and CEO, UJA-Federation of New York
מר **אבי נאור**, יו"ר "אור ירוק"; חבר הנהלה, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
דין

אחריות הממשלה לשילוב ושוויון יהודי-ערבי

יו"ר: חה"כ **נאדיה חילו**, יו"ר הוועדה לזכויות הילד של הכנסת
מבוא: מר **אמנון בארי-סוליצאנו**, מנכ"ל יוזמות קרן אברהם, ישראל
מר **מוחמד דראושה**, מנהל קשרי חוץ, יוזמות קרן אברהם
Mr. **Drew Haire**, Head of the Community Relations Unit at the Office of the First Minister and Deputy First Minister, Northern Ireland
פרופ' **שמעון שמיר**, אוניברסיטת תל אביב
מר **ג'עפר פרח**, מנכ"ל מוסאוא

מר **רענן דינור**, מנכ"ל משרד ראש הממשלה

חוק, ממשל וחוסן לאומי

השופט פרופ' **אהרון ברק**, נשיא בדימוס, בית המשפט העליון; בי"ס רדזינר למשפטים, הבינתחומי הרצליה

בסיכומי של כנס: "כי לעולם חוסן"

פרופ' **עוזי ארד**, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה; יו"ר כנס הרצליה

19:30 מעמד הנעילה וארוחת ערב חגיגית

יו"ר: פרופ' **אוריאל רייכמן**, נשיא מייסד, הבינתחומי הרצליה
Amb. **Ronald S. Lauder**, President, World Jewish Congress
"נאום הרצליה" – מר **אהוד אולמרט**, ראש הממשלה
פרופ' **עוזי ארד**, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה; יו"ר כנס הרצליה

מוסדות שותפים

המרכז הבינתחומי הרצליה

המרכז הבינתחומי הרצליה הוא מוסד אקדמי פרטי, ללא כוונת רווח, הפועל על פי מודל אוניברסיטאות העילית בארה"ב. המרכז נוסד בשנת 1994 ע"י פרופ' אוריאל רייכמן. בשל בחירתו שלא לקבל סבסוד ממערכת התקצוב הממשלתית של ההשכלה הגבוהה, נהנה המרכז הבינתחומי מחרות אקדמית ומנהלית מלאה. מטרת המרכז הבינתחומי להכשיר את מנהיגות העתיד של מדינת ישראל, באמצעות הקניית השכלה בינתחומית ייחודית, המשלבת לימוד תיאורטי מעמיק עם הכשרה מעשית ועם פעילות בקהילה. סגל המרכז כולל את טובי המרצים מהאוניברסיטאות המובילות בעולם ובישראל. כ-4,500 סטודנטים לומדים כיום לתארים ראשון ושני. הלימודים מתקיימים בבית ספר רדזינר למשפטים, בבית ספר אריסון למינהל עסקים, בבית ספר אפי ארזי למדעי המחשב, בבית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, בבית ספר סמי עופר לתקשורת, בבית הספר החדש לפסיכולוגיה ובבית הספר הבינלאומי ע"ש רפאל רקנאטי. במרכז פועלים גם כ-10 מכון מחקר ומרכזי הוראה.

בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה

בית ספר לאודר לממשל הוקם ב-1999 בתמיכתו של השגריר רונאלד ס. לאודר, ובראשות הדיקן המייסד פרופ' אהוד שפרינצק ז"ל. בית הספר הוקם על פי המודל של בתי הספר לממשל המובילים בעולם, ובהתבסס על הכרת צרכי הממשל, המינהל והמשק הפרטי בעידן המודרני. מטרת בית הספר להכשיר את מנהיגות העתיד לישראל. תכנית הלימודים בבי"ס לאודר, בראשות הדיקן, פרופ' אלכס מינץ, מציידת את הסטודנטים בכלים הדרושים לעיצוב המערכת השלטונית בצידה הפוליטי, המינהלית והחברתית, ומכשירה אותם למילוי תפקידים בכירים בממשל על כל מערכותיו. לצד הפעילות המחקרית של הסגל, פועלים במסגרת בבי"ס לאודר לממשל גם מכון מחקר. בבית הספר תכנית בינלאומית המתמקדת בלימודי ביטחון ומזרח תיכון, אשר בה מלמדים טובי המומחים בארץ, אנשי אקדמיה ומעשה ואשר לומדים בה עשרות סטודנטים מרחבי העולם.

המכון למדיניות ואסטרטגיה

המכון למדיניות ואסטרטגיה הוקם בשנת 2000 על ידי פרופ' עוזי ארד העומד בראשו. המכון פועל מתוך בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה. ייעודו - לסייע בגיבוש מדיניות לאומית בנושאים בעלי חשיבות למדינה ובהם: ביטחון לאומי בדגש על תחומי החימוש האסטרטגי; מדיניות החוץ ויחסי החוץ של ישראל; מרכיבי העוצמה והחוסן הלאומיים; מודיעין; ממשל, ונושאי העם היהודי. כמכון מכון מדיניות, הוא משמש אכסניה לדעות ולרעיונות מגוונים ושיטת עבודתו היא על דרך הגישה הבינתחומית, העדפת המבט לעתיד, בחינת נושאים בהקשרים רחבים והבאתם לכלל אינטגרציה. המכון מסתייע במערך קשרי העבודה המקצועיים הענפים שלו בארץ ובחו"ל – במגזרים אקדמיים ובקרב ממשלות. המכון מכנס קבוצות וצוותי חשיבה, מזמן מפגשי מומחים ובכירים ועורך ימי עיון ודיונים. הבולט באירועים אלה הוא סדרת "כנס הרצליה" השנתיים על מאזן החוסן והביטחון הלאומי, במסגרתם נועדים בכירי המדינה לדיון שנתי בנושאים המרכזיים שעל סדר יומה הלאומי. יו"ר הוועד המנהל של המכון הוא השגריר זלמן שובל. חבריו הם מר אברהם ביגר, אלוף (מיל.) אילן בירן, פרופ' משה ברנבי, פרופ' אמיר ברנע, יוסי הולנדר, אלוף (מיל.) שלמה ינאי, פרופ' אלכס מינץ, ד"ר מרדכי סגל ופרופ' אוריאל רייכמן.

מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים במרכז שלם הינו מכון מחקר אקדמי שהוקם בשנת 2007 על ידי נתן שרנסקי, המשמש יושב ראש המכון. ישראל, כמדינה הדמוקרטית היחידה באזור, המוקפת במשטרים טוטאליטריים, ניצבת בחוד החנית של האתגרים והסכנות אתם מתמודדת החברה המערבית כולה. כחלק ממאמץ כללי זה, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים מבקש לבחון נושאים כמו קידום החופש, הדמוקרטיה וזכויות האדם, ככלי הנשק המשמעותי ביותר לחיזוק היציבות והשלום בעולם. כמו כן, עוסק המכון בבחינה מחדש של המשפט הבינלאומי לאור הצורות החדשות של לוחמה וטרור; בכינון הרתעה אמינה מול ארגוני גרילה וטרור והמדינות התומכות בהם, בתגובה הנאותה לנשק להשמדה המונית וביחסי ישראל עם שותפיה האסטרטגיים.

מנהלת הכנס

יו"ר הכנס, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה

פרופ' עוזי ארד

סגל המכון למדיניות ואסטרטגיה:

מר מיכאל אבני	ד"ר שמואל בר	גב' אילנה טל	מר יחזקאל ממן	מר אלי קורנבליט
עו"ד יניב אופק	ד"ר עודד ברוש	גב' מוריה כהן	עו"ד מרסל סול-שיימן	גב' אריאל רודל
ד"ר ישראל אלעד-אלטמן	גב' נירית גיל	גב' אודליה כרמון	מר אורי סלונים	גב' אמנדה רינג
אל"מ (מיל.) מיקי אלטר	גב' לילי גרינפלד	מר עידן לוי	גב' יעל עמית	מר טומי שטיינר
מר אלכסנדר בירגר	גב' רחל דורון	גב' רבקה לייט	מר יואב פורת	גב' מאיה שיאון
מר שמואל בכר	גב' מיכל וינר	גב' דנה לירם	מר שחר פלג	גב' עדן תורם
גב' רותית בן-טוב	גב' שירלי זלצמן	גב' סקיי מונטגומרי	מר רונן צחור	
מר חיים בן עמי	גב' מאיה טוביאס	גב' רחל מכטיגר	מר גור צלליכין	

סגל הבינתחומי הרצליה:

גב' מגי גוטמן	מר גיא טרוטיאק	גב' אורלי שקד	גב' שלומית גור	מר דורון קרני
גב' פאני גלפרין	גב' אליס מזכרת	דוברות הכנס:	גב' יעל צבר	מר ג'רמי רודן
גב' בלהה הוכמן	מר גיורא נבו	גב' שירי אבצוק	גב' יונה צימרמן	גב' שני רוס

סגל מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים:

גב' וורה גולובינסקי | מר רומן פולונסקי

צוות המועצה הציונית

גב' פאני יעקב | מר נסים מזוז

מתנדבים:

מר ברק אברהם	מר דניאל גינדיס	מר יוסי יהודיין	גב' נועה פאר	גב' נטלי קלינגר
מר אלעד אוזן	מר ארי דובין	גב' אילה ירקוני	גב' רייצ'ל פזלו	גב' דנה ראיסר
מר ברט אלן	גב' שרה דוידוביץ'	מר דניאל כהן	גב' עדינה פיטלוק	גב' נופר שוורץ
גב' אלינור אמרגי	גב' שהם הרוש	גב' מיכל להד	מר מאור פרנטה	גב' נטשה שיין
גב' אודליה אנגלנדר	מר ירון ווגמן	גב' קארין מאליק	מר דניאל פרנקל	מר אמיר שר
מר עומרי אקוניס	גב' יעל וונר	מר גיא מזור	מר אבישי פרץ	
מר אסף בכר	גב' מרים זמלמן	מר אמיר מזר	מר זאב קוטלר	
מר אילן גיטלמן	גב' יעל טלי חסון	מר רן מיכאליס	מר דניאל קושניר	

הפקה:

הפיקורס הפקות

יעוץ תקשורתי:

ארד תקשורת

רשימת משתתפים

משתתפים ישראלים

ד"ר **תאבת אבו-ראס**, מנכ"ל שותף, מכון ניו הורייזון
 חה"כ **קולט אביטל**, סגנית יושבת-ראש הכנסת, כנסת ישראל
 ד"ר **גד אביקסיס**, סמנכ"ל בכיר למנהל ולמשאבי אנוש, משרד החינוך
 מר **יעקב אבן-עזרא**, דירקטור, מגל מערכות ביטחון בע"מ
 מר **דוד אבנר**, מנכ"ל פרטנר תקשורת בע"מ
 פרופ' **אלי אברמוב**, המשנה למנכ"ל, הקריה למחקר גרעיני - נגב
 עו"ד **אהרון אברמוביץ**, מנכ"ל משרד החוץ
 מר **יוסף ישראל אברמוביץ**, נשיא Arava Power
 ד"ר **שירלי אברמי**, מנהלת מרכז המחקר והמידע, כנסת ישראל
 פרופ' **עודד אברמסקי**, יו"ר המועצה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי (מולמו"פ)
 רב גונדר (בדימוס) **אורית אדאטו**, בעלים ומנכ"ל אדאטו יועצים בע"מ; לשעבר נציב שירות בתי הסוהר
 חה"כ **יולי-יואל אדלשטיין**, סגן יושבת-ראש הכנסת, כנסת ישראל
 גב' **פאולה אדלשטיין**, יו"ר עמית, הוועדה לישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
 מר **נחום אדמוני**, לשעבר ראש המוסד
 גב' **נינה אדמוני**, שותפה, נ.ב.א יועצי ביטחון וכלכלה בע"מ
 עו"ד **חיים אהרון**, עו"ד ונוטריון, חיים אהרון ושות'
 גב' **טליה אהרונים**, מייסדת ומנכ"ל, "מעלה"
 מר **עידו אהרני**, יועץ תקשורת לשרת החוץ, משרד החוץ
 מר **אורן אהרונסון**, מנכ"ל ויו"ר סימנס ישראל בע"מ
 עו"ד **ליאת אהרונסון**, מנהלת מרכז היזמות, הבינתחומי הרצליה
 מר **אלי אוביץ**, מנהל תקשורת, משרד ישראל, The Israel Project
 גב' **מיכל אוגולניק**, דוברת ומנהלת רגולציה, חברת פז
 מר **אהוד אולמרט**, ראש הממשלה
 גב' **נטעלי אופיר**, מכון ראות
 מר **דוד אופק**, מנכ"ל די פיין ונצ'ר בע"מ
 ד"ר **אלי אופר**, המדען הראשי, משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
 אלוף (מיל.) **אורי אור**, יו"ר מליאת רשות הטבע והגנים
 אלוף (מיל.) **יעקב (מנדי) אור**, משנה למנכ"ל מבקר המדינה ומנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון, משרד מבקר המדינה
 ד"ר **יצחק אורון**, דיקן לענייני סטודנטים, הבינתחומי הרצליה
 פרופ' **מיכאל אורן**, עמית בכיר, מרכז שלם
 גב' **אהובה אורן-פינס**, סגנית נשיא למינהל, הבינתחומי הרצליה
 מר **משה אורן-פינס**
 פרופ' **גדעון אורצקי**, מנהל מחלקת ניתוחי לב וחזה, המרכז הרפואי ת"א
 מר **פרנק אזולאי**, מנהל משלחות, Israel office, Canada-Israel Committee
 הרב **מאיר אזרי**, רב הקהילה, בית דניאל
 גב' **לאה אחדות**, עמיתת מחקר בכירה, מכון ון-ליר
 גב' **אורה אחימאיר**, מנכ"ל מכון ירושלים לחקר ישראל
 מר **יוסי אחימאיר**, מנכ"ל מכון ז'בוטינסקי בישראל
 מר **יעקב אחימאיר**, ערוץ 1
 מר **יונה אטינגר**, לשעבר מנכ"ל הוועדה לאגרגיה אטומית
 מר **יורם אטינגר**, צוות אמריקני-ישראלי למחקרים דמוגרפים
 מר **רם (רמי) איגרא**, מנכ"ל כלל בריאות שירותי אישפוז
 פרופ' **צבי איזיקוביץ**, הפקולטה למדעי הרוח והבריאות, אוניברסיטת חיפה
 עו"ד **אורי איזקסון**, קונסול כבוד נורווגיה; מנכ"ל השקעות בני איזקסון בע"מ

גב' **אירית איזקסון**, דירקטור, בנק הפועלים
 מר **אלי אייל**, עורך, "כיוונים חדשים"
 מר **צבי אייל**, נציג משרד הביטחון באירופה
 השגריר **דניאל אילון**, יו"ר משותף, נפש בנפש
 אלוף (מיל.) **גיאור איילנד**, עמית מחקר בכיר וראש התכנית למבנה צה"ל, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
 מר **אברהם אינפלד**, נשיא קרן צ"ס
 חה"כ **דליה איציק**, יושבת-ראש הכנסת, כנסת ישראל
 חה"כ **תא"ל (מיל.) אפרים איתם**, חבר ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
 השר **רפי איתן**, השר לענייני גימלאים, משרד ראש הממשלה
 גב' **ענת אכר-שהם**, מרכזת אזורית, מצוינות 2000
 מר **אלי אלאולוף**, מנכ"ל קרן רש"י
 גב' **גליה אלבין**, מנכ"ל ובעלים, אלמדיה בע"מ
 אל"מ **רון אלדדי**, האגף הביטחוני-מדיני, משרד הביטחון
 השגריר **יצחק אלדן**, ראש מחלקת הטקס, משרד החוץ
 מר **עדי אלדר**, יו"ר מרכז השלטון המקומי בישראל
 מר **רפי אלול**, מנכ"ל אישרא
 פרופ' **בת-שבע אלון**, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע
 מר **גל אלון**, יועץ לפיתוח תהליכים אסטרטגיים, משרד ראש הממשלה
 מר **יאיר אלוני**, לשעבר מנכ"ל רשות השידור
 גב' **נועה אליאסף-שוהם**, מכון ראות
 גב' **איריס אליה-שואל**, ראש יחידת התקשוריות, מידענות ובקרה, משרד הביטחון
 מר **אורי אליצור**, עורך, "נקודה"
 ד"ר **גיאור אלירז**, מכון טרומן, האוניברסיטה העברית בירושלים
 אל"מ (מיל.) **משה אלעד**, מתאם תוכניות ביטחון לאומי, מוסד שמואל נאמן
 מר **עמוס אלעד**, מנהל אזור ישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
 ד"ר **ישראל אלעד-אלטמן**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
 גב' **נעמה אלפנט**, הפקולטה לרפואה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 מר **סימון אלפסי**, ראש עיריית יקנעם עילית
 מר **יוסי אלפר**, Bitterlemons
 חה"כ **זאב אלקין**, יו"ר ועדת משנה לקליטת ילדים, נוער וצעירים עולים במערכת החינוך, כנסת ישראל
 ד"ר **אפרת אלרון**, בית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים
 אל"מ (מיל.) **מיכאל אלתר**, מנהל קשרי חוץ, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
 פרופ' **רחל אלתרמן**, הקתדרה לארכיטקטורה ותכנון ערים ע"ש עזריאלי, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
 מר **יאיר אמיתי**, מנכ"ל מתימו"פ
 עו"ד **נורית אמיתי**, חברת דירקטוריון, רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ
 ד"ר **אפרים אסכולאי**, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
 אל"מ (מיל.) **אסעד אסעד**, יו"ר התנועה הדרוזית להבנה ושלו
 מר **רועי אסף**, המזכיר הבינלאומי, המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה
 מר **אופיר אקוניס**, יועץ תקשורת ליו"ר סיעת הליכוד
 פרופ' **צבי אקשטיין**, המשנה לנגיד, בנק ישראל
 גב' **רונית אקשטיין**, מנהלת יחסי ציבור ותקשורת, התעשייה הצבאית לישראל בע"מ

מר **לני בן-דוד**, יועץ אסטרטגי, המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה
פרופ' **גבריאל בן-דוד**, ראש בית הספר למדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
גב' **גילה בן-הר**, מנכ"ל מט"ח - המרכז לטכנולוגיה חינוכית
ד"ר **יהודה בן-חור**, מנהל מכון דוידסון לחינוך מדעי, מכון ויצמן למדע
חה"כ אלוף (מיל.) פרופ' **יצחק בן-ישראל**, חבר ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
מר **מרטין בן-מורה**, מנכ"ל מית"ר - המכללה ליהדות כתרבות (ירושלים)
מר **יוני בן-מנחם**, מנהל קול ישראל, רשות השידור
מר **עובד בן-עוזר**, מנהל יצוא חברה להשקעות
ד"ר **אילת בן-עזר**, בית ספר רדזינר למשפטים, הבינתחומי הרצליה
מר **משה בן-עטר**, מנכ"ל המועצה הציונית בישראל
ד"ר **עידו בן-עמי**
גב' **רחל בן-עמי**, פסיכולוגית ראשית, מחלקת נוער, ב"ח שלוותה
מר **אורי בן-צבי**, מנהל חינוכי, מית"ר - המכללה ליהדות כתרבות (ירושלים)
מר **חגי בן-צבי**, יועץ חינוכי
מר **אביתר בן-צדף**, עמית מחקר, המכון הבינלאומי למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה
אלוף (מיל.) **אברהם בן-שושן**, מנכ"ל קרן תל אביב לפיתוח
ד"ר **יגאל בן-שלום**, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
חה"כ פרופ' **מנחם בן-ששון**, יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, כנסת ישראל
מר **אברהם בנדור**, לשעבר ראש שירות ביטחון כללי
מר **נפתלי בנט**
תא"ל **אבי בניהו**, דובר צה"ל
סא"ל **דוד בנימין**, ראש ענף אסטרטגי ובי"ל, מחלקת הדיון הבין-לאומי, מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי, צה"ל
פרופ' **יואב בנימיני**, החוג לסטטיסטיקה, בית הספר למדעי המתמטיקה, אוניברסיטת תל אביב
ד"ר **יעל בנימיני**, ראש אגף ניהול סיכונים בשלוחות חו"ל, החטיבה לבקאות פרטיות ובינלאומיות, בנק לאומי לישראל
ד"ר **גרשון בסקין**, מנכ"ל מכון איפקרי
ד"ר **יורם בק**, מרכז מדעי הרוח, בית הספר למדעים ואומנויות
פרופ' **שלמה בק**, נשיא המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, יו"ר המכללות האקדמיות לחינוך
מר **אלון בר**, ראש המטה המדיני, משרד החוץ
ד"ר **מיכה בר**, מנהל בכיר לתכנון ומחקר מדיניות אסטרטגית, הוועדה לאנרגיה אטומית
ד"ר **שמואל בר**, מנהל המחקרים, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
תא"ל (מיל.) **אבראל בר-יוסף**, מנהל ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
גב' **חגית בר-לב**, לשעבר חברת דירקטוריון קרן קיסריה
פרופ' **משה בר-ניב**, משנה לנשיא לעניינים אקדמיים ופיתוח, הבינתחומי הרצליה
פרופ' **יעקב בר-סימן-טוב**, ראש מכון ירושלים לחקר ישראל
מר **פתחיה בר-שביט**, כלכלן ראשי, חיסונים פיננסים
גב' **עדינה בר-שלום**, יו"ר המכללה החרדית, ירושלים
תא"ל (מיל.) **פינחס בראל-בוכריס**, מנכ"ל משרד הביטחון
מר **מולי ברוג**, מנהל פיתוח תוכניות, הערכה ובקרת איכות, פרויקט תגלית - birthright israel
מר **דוד ברודט**, יו"ר הוועד המנהל, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
חה"כ פרופ' **אבישי ברוורמן**, חבר ועדת הכספים, כנסת ישראל
תא"ל (מיל.) **שלמה ברום**, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
מר **מאיר ברון**, יו"ר הדירקטוריון והמשנה למנכ"ל, IBI בית השקעות
גב' **קרן ברונוסר**, מנהלת פרויקטים, קרן שוטרמן-ישראל
גב' **יהודית (דיתה) ברוניצקי**, נשיא ומנכ"ל אורמת תעשיות בע"מ

מר **אייל ארד**, נשיא ארד תקשורת בע"מ
ד"ר **רות ארד**, סמנכ"ל, בקר סיכונים ראשי, בנק לאומי לישראל בע"מ
פרופ' **עוזי ארד**, ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
חה"כ **גלעד ארדן**, יו"ר ועדת הכלכלה, כנסת ישראל
תא"ל (מיל.) **עודד ארז**, דירקטור, מכון פישר לאסטרטגיה, אויר וחלל
מר **רם ארז**, עוזר בכיר למדיניות, הוועדה לאנרגיה אטומית
מר **גדי אריאלי**, מנכ"ל סיעת הליכוד
מר **חזקי אריאלי**, מנכ"ל העמותה למצוינות בחינוך
גב' **יוכי ארליך**, רכזת מערכת ועורכת משנה, "מב"ט מל"מ - כתב העת לענייני מודיעין וביטחון", המרכז למורשת המודיעין
אל"מ (מיל.) ד"ר **ראובן ארליך (נאמן)**, מנהל מרכז המידע למודיעין וטרור, המרכז למורשת המודיעין
מר **אבי ארמוזה**, מנהל שותף, Kolnoa-VC
מר **צביקה ארן**, מנכ"ל "מידות"
פרופ' **רות ארנון**, סגן נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
תא"ל **אבי אשכנזי**, מפקד המכללה לפיקוד ומטה, צה"ל
רא"ל **גבי אשכנזי**, ראש המטה הכללי, צה"ל
פרופ' **יהודה באואר**, יועץ אקדמי, יד ושם
מר **אלן באומגרט**
מר **דוד (דודלה) בארי**, עיר דוד - ירושלים הקדומה
מר **אמנון בארי-סוליצאנו**, מנכ"ל יוזמות קרן אברהם, ישראל
מר **יוסף בהט**, יו"ר הרץ ישראל
מר **שלמה בוחבוט**, ראש עיריית מעלות תרשיחא
השר **זאב בויס**, שר הבינוי והשיכון
מר **צח בורוביץ**, לוביסט, גלעד יחסי ממשל ולובינג
מר **אבי בזורה**, מנכ"ל בנק ירושלים
מר **אברהם ביגר**, יו"ר ומנכ"ל, מכתשים אגן תעשיות בע"מ
פרופ' **גדעון ביגר**, החוג לגיאוגרפיה וסביבת האדם, אוניברסיטת תל אביב
תא"ל **יוסי בידץ**, ראש חטיבת המחקר, אמ"ן, צה"ל
מר **יאיר ביטון**, מנכ"ל משותף, ב. יאיר
מר **יוסף ביטון**, מנכ"ל משותף, ב. יאיר
פרופ' (אמריטוס) **מיכאל בייט**, יו"ר מכון ערבה ללימודי הסביבה, המכון הגיאולוגי
מר **זאב בילסקי**, יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית
מר **עודד בינו**, חדשות ערוץ 2
אלוף (מיל.) **אילן בירן**, יו"ר רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ
עו"ד **בועז בירן**, שותף, פ.בירן ושות' משרד עו"ד ומטריין
עו"ד **דני בירן**, יו"ר מועצת המנהלים, כור סחר אינטרנשיונל בע"מ
השגריר **יואב בירן**, לשעבר מנכ"ל משרד החוץ
עו"ד **שרגא בירן**, בעלים ושותף, שרגא פ.בירן ושות' משרד עו"ד
ד"ר **איתן בכר**, פסיכולוג ראשי, ב"ח הדסה עין כרם
מר **אריק בכר**, עורך חדשות חוץ, "מעריב"
גב' **חנה בכר**, מנהלת פרויקטים, אגף תקשורת וקשרי ציבור, הקרן הקיימת לישראל
גב' **רותי בלום**, "גרזלם פוסט"
גב' **נעמי בלומנטל**, לשעבר ח"כ וסגנית שר
ד"ר **יעקב (ז'ק) בלומר**
מר **נעמן בלקינד**, לשעבר עוזר שר הביטחון
מר **אלוף בן**, "הארץ"
מר **יוסי בן-אהרון**, לשעבר מנכ"ל משרד ראש הממשלה
אלוף (מיל.) **איתן בן-אליהו**, מנכ"ל איסט ווסט
השר **בנימין (פואד) בן-אליעזר**, שר התשתיות הלאומיות
מר **כלב בן-דוד**, "גרזלם פוסט"

ד"ר **עודד ברוש**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **איתן ברושי**, עוזר השר להתיישבות, תשתית ואזורי פיתוח, משרד הביטחון

מר **יצחק ברזילי**, יועץ, משרד הביטחון

גב' **רודיקה ברט**

ד"ר **דינה ברינקר**, יו"ר בפועל, קרן וולף; חברת הוועד המנהל, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' **מנחם ברינקר**, המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל, האוניברסיטה העברית בירושלים

מר **יבגני (בני) בריסקין**, מנכ"ל המרכז לשיתוף פעולה ישראל - אוקראינה

פרופ' **אמיר ברנע**, דיקן מייסד, בית ספר אריסון למינהל עסקים, הבינתחומי הרצליה

גב' **ציפי ברנע**, משנה למנהל ורכזת משלחות, הוועד היהודי-האמריקני עו"ד **שלומית ברנע-פרגו**, היועצת המשפטית, משרד ראש הממשלה

גב' **אורנה ברנר**, דירקטורית, אגרי אינווסט

אל"מ (מיל.) **רוני ברנר**, מנכ"ל דלתה מערכות

השר רא"ל (מיל.) **אהוד ברק**, סגן ראש הממשלה ושר הביטחון; לשעבר ראש הממשלה

השופט פרופ' **אהרון ברק**, נשיא בדימוס, בית המשפט העליון; בית ספר רדזינר למשפטים, הבינתחומי הרצליה

פרופ' **דפנה ברק-ארז**, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב

ד"ר **ענת ברקן**, עמית מחקר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה

פרופ' **אלעזר ברקוביץ**, דיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, הבינתחומי הרצליה

גב' **אלונה ברקת**, יו"ר מכון BRM לטכנולוגיה וחברה

מר **אלי ברקת**, שותף ומנהל BRM Capital

מר **דוד ברקת**, סגן הנשיא ומנכ"ל אוניברסיטת בן גוריון בנגב

מר **ניר ברקת**, חבר מועצת עיריית ירושלים

מר **סאלם ג'ובראן**, סופר ומרצה בכיר, המרכז לחינוך הומניסטי, בית לוחמי הגיטאות

ד"ר **חיה ג'משי**, סמנכ"ל קרן אורן

עו"ד **איל גבאי**, מנהל סניף ישראל, בבקוק אנד בראון

חה"כ **אליהו גבאי**, חבר ועדת הכנסת, כנסת ישראל

השגריר **צבי גבאי**, יועץ בכיר, חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א)

ד"ר **דניאל גוטליב**, יועץ בכיר לנגיד בנק ישראל

ד"ר **משה גולדברג**, ראש היחידה למחקר ותשתיות טכנולוגיות, משרד הביטחון

מר **אהרלה גולדפינגר**, גולדפינגר תקשורת

מר **אורי גולדפלם**, מנהל בית הספר הבינלאומי ע"ש רפאל רקנאטי, הבינתחומי הרצליה

גב' **ורה גולובנסקי**, מנהלת יחסי ציבור וקשרי חוץ, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

עו"ד **יואל גולובנסקי**

אל"מ (מיל.) **אחיאב גולן**, מנהל Video Surveillance & Defence Solutions

מר **אלי גונן**, מנכ"ל רשת מלונות שרתון מוריה ישראל

מר **שלמה גור**, מנכ"ל משרד מבקר המדינה

מר **יצחק גורביץ'**, מנכ"ל הקריה למחקר גרעיני - נגב

מר **יהודה גוראל**

מר **אברהם גורן**, מנהל מחלקת פרסומים, הקרן הקימת לישראל

מר **נמרוד גורן**, מנכ"ל הפורום הישראלי הצעיר לשיתוף פעולה

גב' **עליזה גורן**, מנכ"ל גורן אמיר יועצים

מר **שמואל גורן**, דירקטור, דנקנר השקעות בע"מ; דור כימיקלים בע"מ

גב' **יעל גורן-וגמן**, מנהלת אגודת ידידי מכון ויצמן למדע

מר **עדי גיא**, חבר ההנהלה הציבורית; חבר חבר הנאמנים, הסוכנות היהודית לארץ ישראל

גב' **תמר גיא**, מנכ"ל לשכת מסחר ישראל - אמריקה

מר **נאור גילאון**, ראש החטיבה הבינלאומית, משרד החוץ

השגריר **דני גילרמן**, שגריר ישראל לא"מ

גב' **איילת גילת**, קבוצת מיקאל

מר **אברהם (מיקו) גילת**, יו"ר קבוצת סולתם

גב' **רינת גימפל**, מנהלת כספים, קרן פרידריך אברט - ישראל

אל"מ (מיל.) **ד"ר רענן גיסין**, יועץ תקשורת

ד"ר **ראובן גל**, ראש צוות ההקמה למנהלת השרות האזרחי, משרד ראש הממשלה

תא"ל (מיל.) **עמוס גלבווע**, יועץ לנושאי מודיעין, המרכז למורשת המודיעין; בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

ד"ר **שוקי גלייטמן**, מנכ"ל פלטינום ונצ'רס קפיטל

פרופ' **צבי גליל**, נשיא אוניברסיטת תל אביב

מר **ניר גלילי**, מנכ"ל ניו קופל SIXT

פרופ' **אמירה גלין**, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב

אלוף (מיל.) **עמוס גלעד**, ראש האגף המדיני ביטחוני, משרד הביטחון

מר **מוטי גלעדי**

תא"ל (מיל.) **עיבל גלעדי**, מנכ"ל פורטלנד טרסט ישראל

עו"ד **אלון גלרס**, יו"ר הוועדה המייעצת, רשות החברות הממשלתיות

ד"ר **בועז גנור**, מנכ"ל מייסד, המכון למדיניות נגד טרור (ICT); סגן דיקן, בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **דוד גפל**, מנכ"ל קרן שוסטרמן ישראל

מר **אברהם גפני**, רכז מחקרים, אגף הייעור, הקרן הקימת לישראל

אל"מ (מיל.) **גדעון גרא**, עמית מחקר בכיר, מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב

גב' **נעמי גרא**, סופרת

גב' **פיליס גרבלי**, מנכ"ל הליגה נגד השמצה, ישראל

מר **שלמה גרדמן**, יו"ר פורום מנכ"ל ההייטק

פרופ' **יוסף גרוס**, יו"ר גרוס, קלינהדלר, חודק, בריקמן ושות'

עו"ד **צביה גרוס**, עמיתת מחקר בכירה, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **דני גרוסמן**, מנכ"ל הקונגרס היהודי-האמריקאי, ישראל

מר **שלמה גרופמן**, יו"ר קרן פייר

מר **צבי גרינגולד**, יו"ר דירקטוריון פוליטיקה פלסטיקה בע"מ

מר **גידי גרינשטיין**, מנכ"ל ומייסד מכון ראות

מר **עודד גרנות**, ערוץ 1

מר **מרטין גרסטל**, יו"ר מועצת המנהלים, קומפיוג'ן בע"מ

גב' **שושנה גרסטל**, קומפיוג'ן בע"מ

מר **עמרי דגן**, סמנכ"ל מכון ראות

ד"ר **סטפן דויטש**, ראש קש"ט, מפא"ת, משרד הביטחון

תא"ל (מיל.) **עו"ד רחל דולב**, שותפה, אדם משרד עורכי דין; לשעבר הסגנית הצבאית הראשית

עו"ד **אבי דורון**

מר **דניאל דורון**, מייסד ומנהל המרכז הישראלי לקידום חברתי וכלכלי

חה"כ תא"ל (מיל.) **עמירה דותן**, חברת ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל

השגריר **חיים דיבון**, סמנכ"ל משרד החוץ וראש המרכז לשיתוף בין לאומי

מר **ג'ון דיוויס**, מכון ראות

אל"מ (מיל.) **יואב דייגי**

מר **ג'ונתן דייזיס**, ראש בית הספר הבינלאומי ע"ש רפאל רקנאטי וסגן נשיא לקשרי חוץ, הבינתחומי הרצליה

מר **דניאל דיין**, יו"ר מועצת יש"ע

אלוף (מיל.) **עוזי דיין**, יו"ר תפנית; לשעבר ראש המועצה לביטחון לאומי

מר **אריה דיכטוולד**, סגן יועץ כלכלי למערכת הביטחון, משרד הביטחון

מר **רענן דינור**, מנכ"ל משרד ראש הממשלה

מר **עידו דיסנצ'יק**, יו"ר גלובקול

מר **אבי דיקשטיין**, מנהל החטיבה לגיוס משאבים, הקרן הקימת לישראל
פרופ' **סרג'יו דלה-פרגולה**, חבר הוועדה האקדמית, המכון ליהדות זמננו ע"ש אברהם הרמן, האוניברסיטה העברית בירושלים
מר **שייקה דליות-בלומברג**, יו"ר פרויקטים משולבים
מר **יעקב דנון**, מנכ"ל בנק ישראל
השגריר **דוד דניאל**, משנה למנכ"ל, הוועדה לאנרגיה אטומית
תא"ל **אודי דקל**, לשעבר ראש החטיבה האסטרטגית באג"ת, צה"ל
מר **מוחמד דראושה**, מנהל קשרי חוץ, יוזמות קרן אברהם
מר **רביב דרוקר**, ערוץ 10
גב' **איריס דרור**, קבוצת אריסון
פרופ' **יחזקאל דרור**, נשיא מכון, המכון לתכנון מדיניות עם יהודי
גב' **ניצה דורי-פרמן**, עורכת כתב העת "אלפיים"
מר **מיקי דריל**, מנהל פרויקטים, קרן פרידריך אברט ישראל
מר **יוסי דשתי**, סמנכ"ל פיתוח עסקי, אינטרטק
מר **איתן הבר**, "דיעות אחרונות"
מר **קובי הבר**, הממונה על התקציבים, משרד האוצר
מר **קובי הוברמן**, מנכ"ל "נופים אסטרטגיים" בע"מ
מר **יוסי הולנדר**, יו"ר המכון הישראלי לתכנון כלכלי
מר **גיא הולצמן**, מנכ"ל IVC Research Center
מר **זאב הולצמן**, יו"ר ומייסד, גיזה הון סיכון
מר **אלן הופמן**, מנכ"ל המחלקה לחינוך, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מר **אלי הורביץ**, יו"ר טבע תעשיות פרמצביות בע"מ
תא"ל (מיל.) **ד"ר אריאל היימן**, מנכ"ל מכון דוידסון לחינוך מדעי, מכון ויצמן למדע
ד"ר **סיוון הירש-הפלר**, החוג למדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
אלוף **גרשון הכהן**, מפקד המכללה לביטחון לאומי, צה"ל
מר **דן הלפרין**, מנכ"ל איפטיק בע"מ
חה"כ **צחי הנגבי**, יו"ר ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
אל"מ (מיל.) **אבי הר-אבן**, עמית מחקר בכיר, מרכז בגין-סאדאט (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן
מר **ויקטור הראל**, מפקח כללי על שירותי החוץ, משרד החוץ
מר **ישראל הראל**, יו"ר המכון לאסטרטגיה ציונית
מר **עמוס הראל**, "הארץ"
מר **אלי הרם**
פרופ' **דוד הרמן**, מנכ"ל הוועד היהודי-האמריקני
פרופ' **תמר הרמן**, דיקן הלימודים האקדמיים, האוניברסיטה הפתוחה; עמיתת מחקר בכירה, המכון הישראלי לדמוקרטיה
ד"ר **מרים (מיקי) הרן**, ראש תחום ההתמחות באיכות סביבה לתלמידי מנהל עסקים, הקריה האקדמית אונו
תא"ל (מיל.) **אלקנה הרנוף**, ראש תחום מודיעין, המטה הלוחמה בטרור, המועצה לביטחון לאומי
גב' **אורה הרצוג**, לשעבר נשיאה בין לאומית, המועצה לישראל יפה
מר **אריה הרצוג**, ראש מינהלת חומה מפא"ת, משרד הביטחון
השר **יצחק הרצוג**, שר הרווחה והשירותים החברתיים; שר לענייני תפוצות, חברה ומאבק באנטישמיות
תא"ל **מיכאל (מיקי) הרצוג**, ראש מטה שר הביטחון, משרד הביטחון
מר **יצחק הררי**, "מחשבות", IBM
ד"ר **צילה הרשקו**, מרכז בגין-סאדאט (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן
ד"ר **רבקה ודמני**, ראש המכללה להוראת טכנולוגיה
מר **ג'ושוע וויין**, העמותה למצוינות בחינוך
גב' **אירנה וולדברג**, מנכ"ל התאחדות יזמים בישראל
מר **יאיר וידה**, מנכ"ל חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א)
מר **רפי ויינר**, מנכ"ל רשת מלונות Tamares
עו"ד **אריאל וייס**, מנכ"ל קרן יד הנדיב

מר **גדי וייסמן**, מכון ראות
מר **דודי וייסמן**, נשיא ומנכ"ל אלון חברת הדלק לישראל
גב' **חיה ויכסלפיש**, מלמ"ב, משרד הביטחון
חה"כ **אבשלום (אבו) וילן**, חבר בוועדה לענייני ביקורת המדינה, כנסת ישראל
חה"כ **אלוף (מיל.) מתן וילנאי**, סגן שר הביטחון
גב' **עינת וילף**, עמיתת מחקר, המכון לתכנון מדיניות עם יהודי
מר **דוד וינברג**, מנכ"ל ביד הלשון, יעוץ תדמית ותקשורת בע"מ
פרופ' **יחיעם ויץ**, ראש החוג ללימודי ארץ ישראל, אוניברסיטת חיפה
מר **דורון ויקטור**, קבוצת שלמה SIXT
גב' **לואיזה וליטסקי**, מנהלת קשרי חוץ וממשל, קרן נדב
הרב **יחיאל וסרמן**, יו"ר המרכז לשרותים רוחניים בתפוצות
גב' **רונית ורדי**, "גלובס"
מר **ארי ורון**, עוזר היועץ המדיני לרוח"מ, משרד ראש הממשלה
פרופ' **יעקב ורצברגר**, המחלקה ליחסים בין-לאומיים, האוניברסיטה העברית בירושלים
מר **ירדן ותיקאי**, מנהל דובר יחידת הדוברות והסברה, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
פרופ' **דרור זאבי**, נשיא האגודה הישראלית ללימודי המזרח התיכון והאסלם, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
מר **אריה זהבי**, מנכ"ל אגודת הידידים של אוניברסיטת חיפה
פרופ' **עזרא זהר**, יו"ר ההנהלה, מרכז אריאל למחקרי מדיניות
חה"כ **יצחק זיו**, סגן יושבת ראש הכנסת, כנסת ישראל
מר **צבי זיו**, מנכ"ל בנק הפועלים
פרופ' **דניאל זייפמן**, נשיא מכון ויצמן למדע
פרופ' **בן-ציון זילברפרב**, המחלקה לכלכלה, אוניברסיטת בר-אילן
מר **מוריס (משה) זילכה**, יו"ר המועצה הציונית בישראל
מר **דני זינגר**, זינגר את זינגר ושות' רואי חשבון
גב' **ונדי זינגר**, מנכ"ל המשרד הישראלי, אייפק
ד"ר **מקס זינגר**, עמית מחקר בכיר, מרכז בגין-סאדאט (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן
מר **שאול זינגר**, "גרונדל פוסט"
פרופ' **אייל זיסר**, ראש מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב
גב' **אהבה זרמבסקי**, מייסדת ומנכ"ל, יסוד - המרכז לאחדות העם היהודי
מר **יוש זרקא**, מנהל קשרי חוץ, הוועדה לאנרגיה אטומית
גב' **אניטה חביב**, מנהלת פרויקטים, קרן פרידריך אברט
פרופ' **ג'ק חביב**, מנהל מכון מאיירס-ג'וינט ברוקדייל
מר **מאיר חביב**, סגן נשיא, CRIF
גב' **אורית חדד**, דוברת הקרן הקימת לישראל
אל"מ (מיל.) **אבי חודין**, פישר ריף בע"מ
מר **ליאור חורב**, שותף ומנכ"ל, ארד תקשורת בע"מ
אלוף (מיל.) **עמוס חורב**, יו"ר אגודת דורשי הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
ד"ר **שאול חורב**, מנכ"ל הוועדה לאנרגיה אטומית
מר **רוני חזקיהו**, המפקח על הבנקים, בנק ישראל
חה"כ **נאדיה חילו**, חברת ועדת הכנסת, כנסת ישראל
מר **דני חכים**, קבוצת עזריאלי
רא"ל (מיל.) **דן חלוץ**, מנכ"ל קמור מוטורס
עו"ד **דבורה חן**, משרד עורכי דין דבורה חן
גב' **אור-לי חן אילון**, יוזמות קרן אברהם
מר **ארז חנן**, ראש המועצה האזורית מגידו
חה"כ **יואל חסון**, חבר ועדת הכנסת, כנסת ישראל
גב' **איילה חסון**, "ערוץ 1"
תא"ל (מיל.) **דבורה חסיד**, מנכ"ל עמותת עתידים
גב' **ענת חפץ**, מרכזת אזורית, מצוינות 2000

מר **אלכס חפץ**, מנכ"ל הימנותא, הקרן הקימת לישראל
 רנ"צ (בדימוס) **אסף חפץ**, יו"ר איגוד הטניס הישראלי; לשעבר מפכ"ל משטרת ישראל
 גב' **רמה חפץ**, מנהלת אגף משאבי אנוש, הקרן הקימת לישראל
 תא"ל **שמעון חפץ**, מזכיר צבאי לנשיא המדינה, לשכת נשיא המדינה
 מר **דוד חרמש**, לשעבר יו"ר הדירקטוריון, נמל חיפה
 גב' **רות חשין**, נשיאת הקרן לירושלים
 פרופ' **מאיר חת**, דירקטור, טבע תעשיות פרמצביות בע"מ; נילית בע"מ
 מר **דניאל טאוב**, סגן בכיר ליועץ המשפטי, משרד החוץ
 מר **יורם טהרלב**, סופר ומשורר
 מר **אמרי טוב**, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' **אלפרד טוביאס**, ראש מכון דוויס ליחסים בינלאומיים, אוניברסיטת העברית בירושלים
 מר **מיכאל טוכפלד**, חדשות ערוץ 2
 פרופ' **אהוד טולידאנו**, ראש בית הספר להיסטוריה וחבר הוועד המנהל, אוניברסיטת תל אביב
 מר **גדעון טולקובסקי**, מנכ"ל BME Capital Ltd
 מר **יצחק טוניק**, מפקד ועורך ראשי, גלי צה"ל
 פרופ' **אפרים טורגובניק**, בית הספר לממשל ומדיניות, אוניברסיטת תל אביב
 ד"ר **יהושע (ג'וש) טייטלבוים**, מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב
 ד"ר **נחמן טל**, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
 מר **צבי טל**, ממלא מקום ראש המשלחת לאיחוד האירופי ולנאט"ו, משרד החוץ
 מר **שמואל טל**, "קול ישראל"
 עו"ד **יהודה טלמון**, נשיא לה"ב, ארגון העצמאים בישראל
 פרופ' **יחזקאל טלר**, נשיא המרכז האקדמי כרמל
 תא"ל (מיל.) **מיכה טמיר**, ראש דסק ישראל, רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ
 מר **יעקב טננבאום**, מנכ"ל בנק מרכנתיל דיסקונט
 מר **סאלח טריף**, יו"ר מחוז המיעוטים של מפלגת העבודה בצפון
 פרופ' **מנואל טרכטנברג**, ראש המועצה הלאומית לכלכלה; בית הספר לכלכלה, אוניברסיטת תל אביב; ראש התכנית "מדע, טכנולוגיה וכלכלה", מוסד נאמן, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
 אלוף (מיל.) **יורם (יהיה) יאיר**, קבוצת א.אופיר
 מר **יגאל יאסינוב**, סגן יו"ר דירקטוריון הקרן הקימת לישראל
 מר **אורי יבלונקה**, "NRG"
 גב' **רעיה יגלום**, נשיאת כבוד, ויצ"ו העולמית
 מר **אהרון ידליון**, יו"ר מוסד ביאליק
 עו"ד **יונה ירב**, ראש עיריית חיפה
 מר **עמוס יובל**, מנכ"ל מוסד ביאליק, ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית לארץ ישראל
 ד"ר **איתן יודילביץ**, מנכ"ל קרן בירד
 עו"ד **לינור יוכלמן**, מזכיר החברה, בזק החברה הישראלית לתקשורת
 מר **בן-דוד ימיני**, "מעריב"
 אל"מ (מיל.) **אהובה ינאי**, מנכ"ל מתן - הדרך שלך לתת
 אלוף (מיל.) **שלמה ינאי**, מנכ"ל טבע תעשיות פרמצביות בע"מ
 אלוף **שי יניב**, נשיא בית הדין הצבאי לערעורים
 ד"ר **שולמית יעיש**, חברת דירקטוריון קרן קיימת לישראל
 רא"ל (מיל.) **משה (בוגי) יעלון**, עמית מחקר בכיר, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם
 ד"ר **אלכסנדר יעקובסון**, בית הספר להיסטוריה, אוניברסיטת העברית בירושלים
 אל"מ (מיל.) **איתמר יער**, יער יועצים לארגון ואסטרטגיה
 פרופ' **אפרים יער**, ראש תכנית אוונס ליישוב סכסוכים וגישור, אוניברסיטת תל אביב

אלוף (מיל.) **אביעזר יערי**, עמותת בוגרי שירות המודיעין; המועצה לשלום וביטחון
 פרופ' **מנחם יערי**, נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
 מר **מאיר יפה**, מנכ"ל "פנים"
 ד"ר **ידידיה יצחקי**, חבר הנהלה אקדמית, מית"ר - המכללה ליהדות כתרבות (ירושלים); אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' **דן יקיר**, המחלקה למדעי הסביבה וחקר האנרגיה, מכון ויצמן למדע
 אלוף (מיל.) **עמוס ירון**, יועץ, התעשייה האווירית לישראל בע"מ
 גב' **שלומית ירקוני-סממה**, סמנכ"ל ומנהלת פיתוח פרויקטים ומשאבים בישראל, הקרן החדשה לישראל
 השר **אליהו ישי**, סגן ראש הממשלה; שר התעשייה, המסחר והתעסוקה
 מר **חיים ישראל**, אנליסט, מריל לינץ'
 עו"ד **יעקב ישראלי**, שותף בכיר, שבולת, ישראלי, רוברטס, זיסמן ושות'
 גב' **ורדה כגן**, מנהלת בית הספר אליאנס
 פרופ' **אבנר כהן**, חוקר בכיר, המרכז ללימודי ביטחון, אוניברסיטת מרילנד
 מר **אלדד כהן**, סמנכ"ל שיווק ופיתוח עסקי, דואר ישראל
 מר **אליהו כהן**, מנכ"ל אי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ
 גב' **אתי כהן**, רכזת המועצה לקולנוע, מנהל התרבות, משרד התרבות
 עו"ד **בני כהן**, המשנה ליועץ המשפטי למערכת הביטחון, משרד הביטחון
 מר **טל כהן**, חבר הנהלת "מנהיג לעתיד"
 ד"ר **יואב כהן**, מנכ"ל המרכז הארצי לבחינות והערכה
 מר **יוסף כהן**
 השר **יצחק כהן**, השר לשירותי דת
 מר **מאיר כהן**, ראש עיריית דימונה
 גב' **ריבי כהן**, מתאמת תקשורת, לשכת ראש הממשלה
 ד"ר **רענן כהן**, יו"ר הבנק לפיתוח התעשייה
 עו"ד ד"ר **שלמה כהן**, ד"ר שלמה כהן ושות', עורכי דין
 מר **דביר כהנא**, עיר דוד ירושלים הקדומה
 גב' **עמליה כהנא-כרמון**, סופרת
 מר **מיכאל כהנוב**, אוניברסיטת תל אביב
 מר **שאול כמיסה**, ראש המועצה המקומית חצור הגלילית
 מר **באסם כנאענה**, יוזמות קרן אברהם
 פרופ' **אמנון כספי**, מנהל המעבדה למידע במשאבי אנוש בישראל, בית הספר למנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן
 מר **בן כספית**, "מעריב"
 מר **יעקב כץ**, "גרזלם פוסט"
 מר **יוסף כצנלסון**, מבקר פנים, מינהל מפא"ת, משרד הביטחון
 ד"ר **אלי כרמון**, חוקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה
 ד"ר **עמוס כרמל**, "ידיעות אחרונות"
 מר **בני כשריאל**, ראש עיריית מעלה אדומים; חבר דירקטוריון קרן קיימת לישראל
 תא"ל (מיל.) **רון כתרי**, מנכ"ל בית הספר הריאלי העברי בחיפה
 מר **דב לאוטמן**, יו"ר קרן לאוטמן
 גב' **דפנה לב**, מנהלת מינהל החינוך, התרבות והספורט, עיריית תל אביב
 עו"ד **אתי לבני**, לשעבר ח"כ
 עו"ד **טליה לבני**, יו"ר נעמ"ת
 מר **יצחק לבני**, לשעבר יו"ר חב' החדשות הישראליות בע"מ
 השרה **ציפי לבני**, שרת החוץ
 מר **אהרון (אהרלה) לבנת**, יועץ, קרן קרב; הקונגרס היהודי העולמי
 חה"כ **לימור לבנת**, חברת ועדת החוקה, חוק ומשפט
 מר **עדי לבנת**, יו"ר לימה החזקות
 תא"ל (מיל.) **עוזי לבצור**, מנהל פרויקטים, תעבורה אחזקות
 עו"ד **גל לברטוב**, מנהל המחלקה הבינלאומית, פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

מר **יוסף (טומי) לפיד**, יו"ר מועצת יד ושם; לשעבר סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

אלוף (מיל.) **עמוס לפידות**, המועצה לשלום וביטחון

מר **יחיאל לקט**, יו"ר מכון קק"ל לתולדות הציונות; יו"ר המועצה לתרבות ואמנות בישראל

מר **ישראל לרמן**, י.ל. יעוץ תעשייתי

גב' **שושנה לרמן**, י.ל. יעוץ תעשייתי

ד"ר **ערן לרמן**, מנכ"ל משרד ישראל והמזרח התיכון, הוועד היהודי האמריקני

מר **אבי לרנר**

מר **רוני (אהרון) לשנו-יער**, סמנכ"ל או"ם וארגונים בינ"ל, משרד החוץ

סא"ל **אבגד מאירי**, החטיבה לתכנון אסטרטגי, אג"ת, צה"ל

פרופ' **דן מאירשטיין**, נשיא המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון

השגריר **צבי מגן**, ראש מכון אירואסיה, הבינתחומי הרצליה

מר **אורן מגנזי**, מנהל הקמה, הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, משרד ראש הממשלה

גב' **מיכל מודעי**, נשיאת כבוד, ויצ"ו

מר **אהרון מונבליט**, נשיא קונגרס העיתונאים והאומנים דוברי רוסית

מר **אורן מוסט**, יו"ר תיא תקשורת

ד"ר **אוסאמה מועלם**, מנהל בית הספר הבפטיסטי בצפת

השר ראי"ל (מיל.) **שואל מופז**, סגן ראש הממשלה ושר התחבורה והביטחון בדרכים

אל"מ (מיל.) **שלמה מופז**, חוקר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה

פרופ' **גבריאל מוצקין**, ראש מכון ון-ליר

מר **אהרון מור**, מנהל בכיר, האגף הבינלאומי, משרד האוצר

גב' **ורדה מור**, חברת מועצת העיריה, יו"ר הוועדה לענייני ביקורת, עיריית הרצליה

ד"ר **אילת מזר**, המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים; עמיתת מחקר בכירה, מכון שלם

אלוף (מיל.) **דני מט**, יו"ר קרן לב"י - הקרן למען ביטחון ישראל

עו"ד ד"ר **שביט מטיאס**, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לעניינים בינלאומיים, משרד המשפטים

מר **פנחס (פיני) מידן-שני**, יועץ אסטרטגי, Watairpoll Engineering Ltd

מר **משה מיטלמן**, מנכ"ל התאחדות אגודת הסופרים במדינת ישראל

חה"כ **אברהם מיכאלי**, חבר ועדת החוקה, חוק ומשפט

פרופ' **סוניה מיכאלי**, מדענית ראשית, המשרד לקליטת העלייה

מר **אפי מילוטין**, מנהל שיווק ומסחר דלקים, חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א)

מר **אריה מינסקביץ**, מ"מ יו"ר פעיל של מועצת המנהלים, גזית גלוב בע"מ

פרופ' **אלכס מינץ**, דיקן בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **עדי מינץ**, סמנכ"ל שיווק, Tadsec

עו"ד **דן מירקין**, שותף, ד. מירקין ושות' עורכי דין ומוטרונים

גב' **רחל מכטיגר**, עמיתת מחקר בכירה, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

גב' **בטסי מלמד**, שותפה, קבוצת משיג

מר **שגי מלמד**, סגן נשיא לקשרי חוץ וגיוס משאבים, מכללת תל חי

פרופ' **רפי מלניק**, בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **יריב מן**, מכון ראות

מר **מירון מנור**, לשעבר סגן ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

גב' **מישל מנור**, מנהלת שיווק, מב"ת, התעשייה האווירית לישראל

מר **יאיר מינצלי**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

גב' **כרמלה מנשה**, "קול ישראל"

מר **צ'יקו מנשה**, "ערץ 10"

עו"ד **דן להט**

אלוף (מיל.) **שלמה להט**, המועצה לשלום וביטחון

ד"ר **שבתאי לובל**, המשנה לנשיא לתכנון ופיתוח, אוניברסיטת בר-אילן

מר **אורי לובריני**, יועץ שר הביטחון, משרד הביטחון

אל"מ (מיל.) **עו"ד ליאור לוטן**, חוקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה

מר **דוד לוי**, מנהל פרויקטים, IDB

גב' **טלי לוי**, סמנכ"ל טים

ד"ר **יגיל לוי**, המחלקה למדיניות ציבורית, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

עו"ד פרופ' **יובל לוי**, שותף בכיר, פרופ' יובל לוי ושות', משרד עורכי דין ונוטריונים

השגריר **יעקב לוי**, ראש החטיבה לתכנון מדיני, משרד החוץ

מר **עזרי לוי**, מנכ"ל הרשות לפיתוח ירושלים

אל"מ **ראובן לוי**, רמ"ח תוכן, מפא"ת, משרד הביטחון

גב' **בטי לוי**

מר **אילן לוין**, חשב המשרד וראש אגף הכספים, משרד הביטחון

גב' **לאה לוין**, אדריכלית פנים

מר **דובב לוינסון**, מנכ"ל Whitewater Security

ד"ר **יורם לונינסקי**, מנכ"ל החברה לניתוח מערכות בע"מ

ד"ר **אבישי לוסקי**, מנהל קמפוס חיפה, האוניברסיטה הפתוחה

גב' **טובה לזרוב**, "ג'רוזלם פוסט"

אל"מ (מיל.) **שמואל לטקו**, יועץ מקצועי לוועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל

מר **צבי לי-דר**, מנהל אגף תקשורת וקשרי ציבור, הקרן הקימת לישראל

רו"ח **משה ליאון**, שותף מנהל, ליאון, אורליצקי ושות' רו"ח

ד"ר **אלון ליאל**, יו"ר גלובל קוד בע"מ

מר **צביקה ליבושור**, מנכ"ל ניו קופל ביטוח

ד"ר **אלכסנדר ליבין**, המרכז לקשרים אקדמיים וחינוכיים עם חמ"ע ומדינות בלטיות

מר **איזי ליבלר**, יו"ר ועדת הקשרים עם התפוצות, המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה; ליבלר השקעות

עו"ד **יונתן ליבלר**, מנכ"ל ליבלר השקעות

אלוף (מיל.) **זאב ליבנה**, יו"ר ליבנה יעוץ אסטרטגי בע"מ

ד"ר **ורדה ליברמן**, סגן דיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, הבינתחומי הרצליה

מר **מנחם לייבוויץ**, סגן יו"ר דירקטוריון הקרן הקימת לישראל

פרופ' **עמיר ליכט**, דיקן בית ספר רדזינר למשפטים, הבינתחומי הרצליה

אל"מ (מיל.) **שמואל לימונה**, יועץ בכיר לתכנון מדיניות ביטחונית ופיקוח נשק, משרד הביטחון

השופט **מיכה לינדנשטראוס**, מבקר המדינה ונציג תלונות הציבור

מר **שלום ליפנר**, מתאם מיוחד לדיפלומטיה ציבורית, משרד ראש הממשלה

גב' **טלי ליפקין-שחק**, "מעריב"

מר **אייל ליפשיץ**, יו"ר החממה, Incentive

פרופ' **נדב לירון**, מנכ"ל מוסד שמואל נאמן

ד"ר **נעם למלשטריך-לטר**, דיקן בית ספר סמי עופר לתקשורת, הבינתחומי הרצליה

מר **בני לנדא**, יו"ר לנדא ונצ'רס

ד"ר **אמילי לנדאו**, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב

מר **דוד לנדאו**, עורך ראשי, "הארץ"

ד"ר **עוזי לנדאו**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה; לשעבר השר לביטחון פנים

מר **עידן לנדאו**, מנכ"ל Aqua Depot Ltd

השגריר ד"ר **יהודה לנקרי**, נציג ליחסים בינלאומיים, כל ישראל חברים

מר **שמעון לנקרי**, ראש עיריית עכו

תא"ל (מיל.) **אפרים לפיד**, יועץ תקשורת; לשעבר דובר צה"ל

פרופ' **חגית מסר-ירון**, סגן נשיא למחקר ופיתוח, אוניברסיטת תל אביב
מר הרצל מקוב, מנכ"ל מרכז מורשת מנחם בגין
מר ישראל מקוב, יו"ר גיוון אימג'ינג
מר עמיר מקוב, יו"ר דירקטוריון המכון הישראלי לאנרגיה וסביבה
פרופ' יוסף מקורי, דיקן הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב
אריה מקל, לשעבר קונסול ישראל בניו-יורק
מר דן מרגלית, "ישראל היום"
אלוף (מיל.) מנחם (מנדי) מרון, מנכ"ל איפטיק מנדן בע"מ
מר עמרי מרון, אפרילקום
מר ראובן מרחב, מכון ירושלים לחקר ישראל
עו"ד דן מרידור, שותף בכיר, משרד עו"ד חיים צדוק ושות', לשעבר שר האוצר ושר המשפטים
מר אהרון מרמרוש, סמנכ"ל וראש מנה"ר, משרד הביטחון
מר גידי מרק, מנהל שיווק, תגלית - birthright israel
גב' חמדה מרק, יועצת כלכלית למערכת הביטחון, משרד הביטחון
פרופ' אריאל מררי, החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' משה משה, הפקולטה לפיזיקה, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
גב' נאוה משיח-ימיני, מנכ"ל M.E. Links
מר אבי נאור, יו"ר עמותת אור ירוק
פרופ' דוד נבו, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב
גב' אירנה נבזלין, מנכ"ל עמותת קרן נדב
מר לאוניד נבזלין, יו"ר קרן נדב
תא"ל (מיל.) יעקב נגל, סגן מדעי לראש מפא"ת, משרד הביטחון
חא"כ פרופ' מיכאל נודלמן, יו"ר ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות, כנסת ישראל
סא"ל נעם נוימן, רע"ן ביטחוני אופרטיבי, מחלקת הדין הבין-לאומי, מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי, צה"ל
תא"ל (מיל.) ניצן נוריא, ראש המטה ללוחמה בטרור, המועצה לביטחון לאומי, משרד ראש הממשלה
אלוף עידו נחושתן, ראש אג"ת, צה"ל
פרופ' דוד נחמיאס, בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
מר עמי נחשון, נשיא ומנכ"ל ארה"ב, יוזמות קרן אברהם
מר מאיר ניצן, ראש עיריית ראשון לציון
מר יעקב נמרודי, נשיא כבוד, הכשרת הישוב בישראל בע"מ
גב' רבקה נמרודי
מר משה נסטלבאום, יו"ר אגודת העיתונאים
אל"מ (מיל.) אורי נעמן, מתאם לנאט"ו ולארגוני ביטחון אירופיים, משרד הביטחון
מר רוני נפתלי, יו"ר מי עדן
מר שמעון נצר, מנהל פרויקטים, IDB חברה לפיתוח בע"מ
מר שלמה נקדימון, סופר ועיתונאי
מר שלמה (מומו) נקוה, יו"ר ארגון נכי ישראל
גב' דליה נרקיס, יו"ר מנפאואר
גב' פרי נתיב, יועצת בכירה ליו"ר הנהלת הסוכנות היהודית לארץ ישראל
ד"ר סולי נתן, מנהלת מחוז המרכז, משרד החינוך
מר עזי נתנאל, יו"ר דירקטוריון קבוצת מכבי אחזקות
ד"ר רובי נתנזון, מנכ"ל המכון הישראלי למחקר כלכלי וחברתי
חא"כ בנימין נתניהו, ראש האופוזיציה; לשעבר ראש הממשלה
מר גדעון סאמט, "הארץ"
מר ג'קי סבג, ראש עיריית נהריה
עו"ד ברי סברסקי, דירקטור, סאנטרי בע"מ
מר אודי סגל, "ערוץ 2"
גב' דליה סגל, אנוניס בע"מ

פרופ' **זאב סגל**, החוג למדיניות ציבורית, אוניברסיטת תל אביב
ד"ר מרדכי (מודי) סגל, מנכ"ל אנוניס בע"מ
מר יוסי סווד, סווד – סדנת אומנים בע"מ
חא"כ ד"ר חנא סוידר, חבר ועדת הכלכלה, כנסת ישראל
מר תום סוויצקי, סגן מנהל AIPAC
ד"ר אייל סולגניק, משנה למנכ"ל, IDB חברה לפיתוח בע"מ
גב' פרידה סופר, מנכ"ל המועצה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי (מולמו"פ)
תא"ל (מיל.) אמנון סופרין, ראש אגף מודיעין, משרד ראש הממשלה
גב' מיכל סטריזובר, קרן אלן סליפקה
ד"ר רובי סיבל, בית ספר רדזינר למשפטים, הבינתחומי הרצליה
מר גדעון סיטרמן, מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מר אריק סילבר, "גרולדס פוסט"
מר דניאל סימן, מנהל לשכת העתונות הממשלתית
מר רמי סימני, מנכ"ל סימני בע"מ
עו"ד אורי סלונים, משרד עורכי דין אורי סלונים
פרופ' סמי סמוחה, דיקן הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת חיפה
פרופ' שמואל סנדלר, דיקן הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן
חא"כ תא"ל (מיל.) ד"ר אפרים סנה, חבר ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
חא"כ גדעון סער, סגן יושבת-ראש הכנסת, כנסת ישראל; יו"ר סיעת הליכוד; לשעבר מזכיר הממשלה
מר עזרא סער, דואר ישראל
גב' רחלי סער, מנהלת מדור פרסום וקד"מ, דואר ישראל
מר ראדי ספורי, חבר דירקטוריון, הקרן הקימת לישראל
אלוף (מיל.) עמנואל סקל, עמית מחקר בכיר, מרכז בגין-סאדאת (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' יאיר עברון, עמית מחקר בכיר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
אלוף (מיל.) דוד עברי, נשיא בואינג ישראל
מר גלעד עדין, מנכ"ל חברת החדשות, ערוץ 10
מר עלי עובדיה, יו"ר מועצת המנהלים, רשות שדות התעופה
מר נביל עודה, סופר ועיתונאי
מר עמוס עוז, סופר
פרופ' פייסל עזאיה, ראש המרכז היהודי - ערבי, אוניברסיטת חיפה; בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה
אל"מ (מיל.) ד"ר איתן עזאני, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה
השגריר ד"ר מאיר עזרי, יו"ר הארגון העולמי של יהודי איראן
תא"ל (מיל.) עוזי עילם, יו"ר דירקטוריון ע"ט - העמותה הישראלית להגנה בפני טילים
מר גיורא עמיר, לשעבר מנכ"ל הקריה למחקר גרעיני - נגב
פרופ' אפרים ענבר, יו"ר מרכז בגין-סאדאת (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן
מר טל ענבר, ממלא מקום ראש המרכז לחקר החלל, מכון פישר למחקר אסטרטגי אוויר וחלל
מר פנחס ענברי, עיתונאי ומזרחן
גב' נעמי ענתבי, ראש היחידה לתקציבים, כלכלה והתקשרויות, משרד הביטחון
השגריר ד"ר עודד ערן, הנציג בישראל, הקונגרס היהודי העולמי
מר עמוס ערן, יו"ר דירקטוריון ביו-לייט
גב' רוברטה פאהן-שופמן, נשיאת Mindset Media and Strategy Group
פרופ' ראובן פדהצור, "הארץ"
מר מיכאל פדרמן, יו"ר מועצת המנהלים, מפעלי פדרמן
מר עמי פדרמן, סגן יו"ר, חברת מלונות דן
מר שלומי פוגל, מנכ"ל קבוצת אמפא
ד"ר דניאל פוליסר, נשיא מרכז שלם
עו"ד מלי פולישוק-בלוך, יו"ר תנועת דרך אחרת

מר **משה פרל**, מנכ"ל איגוד הבנקים בישראל
 גב' **מימי פרלמן**
 עו"ד **נחמה פרלמן**, סגן בכיר ליועץ המשפטי, משרד הביטחון
 גב' **אירית פרלמן אדמוני**, וראיית
 פרופ' **יעקב פרנקל**, סגן יו"ר AIG; יו"ר קבוצת האסטרטגיה הכלכלית
 הגלובלית של AIG
 מר **שמואל פרנקל**, יו"ר ומנכ"ל משותף, אפסילון בית השקעות בע"מ
 עו"ד **מרים (מירי) פרנקל-שור**, יועצת משפטית לוועדת החוץ והביטחון, כנסת
 ישראל
 מר **שמעון פרס**, נשיא המדינה
 אל"מ (מיל.) **אתי פרץ**, יועצת למדיניות כלכלית, חברתית וזכויות חברתיות
 גב' **רותי פרץ**, חברת הנהלה, העמותה למצוינות בחינוך
 מר **דניאל פרק**, סמנכ"ל מינהל וכספים, העמותה למצוינות בחינוך
 גב' **דליה פרשקר**, מייסדת ויו"ר דירקטוריון GRYP Investments Ltd
 גב' **דבורה פת**, AIPAC
 מר **דן פתיר**, יועץ בכיר, יזמות קרן אברהם
 מר **דיויד צ'ין**, שותף, מקיני ישראל
 פרופ' **דב צ'רניחובסקי**, המחלקה לניהול מערכות בריאות, אוניברסיטת בן
 גוריון בנגב
 מר **יאיר צבן**, ראש למדא - עמותה לתרבות יהודית מודרנית
 פרופ' **נעמה צבר-בן-יהושע**, ראש הקתדרה לחינוך יהודי, בית הספר לחינוך,
 אוניברסיטת תל אביב
 ד"ר **מאיר צדוק**, מנכ"ל האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
 עו"ד **אריה צוקרמן**, מזכ"ל הקרן היהודית-אירופאית
 ניצב (בדימוס) **דוד צור**, חבר דירקטוריון, אפסילון בית השקעות
 מר **יוסי צוריה**, סגן נשיא בכיר לאסטרטגיה וטכנולוגיה, NDS טכנולוגיות
 ישראל
 עו"ד **איתן צחור**, איתן צחור ושות', משרד עורכי דין
 פרופ' **זאב צחור**, נשיא המכללה האקדמית ספיר
 מר **צבי צילקר**, ראש עיריית אשדוד
 מר **לאון צימן**, חבר דירקטוריון, אולפני מימד
 מר **עמית צימר**, עוזר היו"ר וזובר החברה, רפאל - מערכות לחימה מתקדמות
 בע"מ
 מר **אריק צימרמן**, מזכיר אקדמי ודירקטור רשות המחקר, הבינתחומי הרצליה
 מר **שאוול צמח**, מנכ"ל משרד התיירות
 ד"ר **צבי צמרת**, מוסד יד יצחק בן-צבי
 גב' **מירב צפרי**, מנהלת בק"ן, הוועדה לאנרגיה אטומית
 מר **דוד קאפח**, מנכ"ל בנק DEXIA ישראל (מימון ציבורי) בע"מ
 השופט (בדימוס) **יעקב קדמי**, מנהל בית ספר רדזינר למשפטים, הבינתחומי
 הרצליה
 מר **אילן קובלסקי**, ראש מדור הספורט, הבינתחומי הרצליה
 מר **יונתן קובריגור**
 עו"ד **חזי קוגלר**, מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות
 גב' **אריאלה קוטלר**
 מר **מיכאל קור**, קוך אדריכלים
 מר **יונתן קולודני**, מנכ"ל מקיני ישראל
 מר **שמואל קונדה**
 גב' **ענת קונפורטס**, ארד תקשורת
 פרופ' **יוסף קוסטינר**, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה,
 אוניברסיטת תל אביב
 תא"ל **יוסף קופרוסר**, לשעבר ראש חטיבת המחקר, אמ"ן, צה"ל
 מר **אדי קוקרמן**, יו"ר Cukierman Investment House
 גב' **אורה קורן**, "הארץ"
 גב' **דורית קורנבלום**
 מר **אלכס קורנהאוזר**, סגן נשיא קבוצת זכרונות ההבזק, אינטל אלקטרוניקה

מר **צביקה פולק**, נשיא ומנכ"ל כלמוביל בע"מ
 ד"ר **רון פונדק**, מנכ"ל מרכז פרס לשלום
 גב' **מיה פופר**, מתאמת תקשורת, יזמות קרן אברהם
 מר **דוד פורר**, יו"ר קבוצת ניאופרם
 פרופ' **דינה פורת**, ראש המכון לחקר האנטישמיות והגזענות בימינו ע"ש סטפן
 רוט, אוניברסיטת תל אביב
 מר **שי פורת**, סמנכ"ל קשרי חוץ, מרכז שלם
 ד"ר **שלומית פז**, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה
 מר **אורני פטרשקה**, שותף ומייסד, Precede Technologies
 מר **יורם פטרשקה**, שותף מנהל, פטרוס
 פרופ' **שמואל פיינר**, ראש הקתדרה לתולדות היהודים בפרוסיה, אוניברסיטת
 בר-אילן
 פרופ' **אליהו פיינרמן**, דיקן הפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה,
 האוניברסיטה העברית בירושלים
 מר **חנן פיינשטיין**, מרכז מגמת המוזיקה, בית הספר למדעים ואמנויות,
 ירושלים
 חה"כ **אופיר פינס-פז**, יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
 גב' **מירב פיק**, מכון ראות
 ד"ר סא"ל (מיל.) **גבי פיקר**
 פרופ' **צבי פירן**, דיקן בית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית
 בירושלים
 מר **גבי פישמן**, ראש המטה, לשכת נגיד בנק ישראל
 גב' **רחל פישמן**, רכזת אירועים ומדיה, The Israel Project
 מר **אבי פישר**, משנה ליו"ר, קבוצת IDB חברה לפיתוח בע"מ
 מר **אלי פישר**, יו"ר פישר תעשיות פרמצביות בע"מ
 מר **דוד פישר**, מנכ"ל הקרן החדשה לקלנוע וטלויזיה
 פרופ' **סטנלי פישר**, נגיד בנק ישראל
 עו"ד **נורמן פלאט**, שותף, גרא, פלאט, ליון משרד עורכי דין
 מר **חיים פלד**, יו"ר ומנכ"ל החברה העירונית לפיתוח תיירות בהרצליה
 ד"ר **אליעזר פלדמן**, מנהל מכון 'מותגים'
 מר **אבי פלדר**, מנכ"ל התעשייה הצבאית לישראל בע"מ ויו"ר עשות אשקלון
 תעשיות בע"מ
 ד"ר **קרנית פלוג**, מנהלת מחלקת המחקר, בנק ישראל
 מר **סבר פלוצקר**, "ידיעות אחרונות"
 מר **עמירם פליישר**, עמירם פליישר יועצים לתקשורת ויחסי ציבור בע"מ
 גב' **אהובה פנקס**
 מר **ישראל פנקס**, משורר
 מר **אנשיל פפר**, "הארץ"
 פרופ' **דב פקלמן**, יו"ר Atera Networks Ltd
 אל"מ (מיל.) **אהוד פראוור**, ראש אגף תכנון מדיניות, המועצה לביטחון לאומי,
 משרד ראש הממשלה
 מר **רם פרדס**, הוועדה לאנרגיה אטומית
 תא"ל **מהרן פרוזנפר**, היועץ הכספי לרמטכ"ל וראש אגף התקציבים, משרד
 הביטחון
 פרופ' **אברהם פרולה**, דיקן הפקולטה למדעי הטבע, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
 גב' **אורלי פרומר**, דוברת אוניברסיטת תל אביב
 מר **ג'עפר פרח**, מנכ"ל מרכז מוסאוא
 פרופ' **יורם פרי**, ראש מכון הרצוג לתקשורת, חברה ופוליטיקה, אוניברסיטת
 תל אביב
 מר **יעקב פרי**, יו"ר דירקטוריון בנק מזרחי טפחות
 פרופ' סא"ל (מיל.) **אדיר פרידור**, ראש המכון למתמטיקה תעשייתית
 מר **אסף פרידמן**, עוזר מנהל ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
 גב' **אסתי פרידמן**, מנכ"ל כלל מימון, כלל ביטוח פנסיה ופיננסים
 גב' **איטה פרינץ-גיבסון**, עורכת ראשית, "גרזלם ריפורט"
 ד"ר **הלל פריש**, המחלקה למדעי המדינה, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר **מרדכי קידר**, המחלקה לערבית, אוניברסיטת בר אילן; מרכז בגין-סאדאט (בס"א) למחקרים אסטרטגיים, אוניברסיטת בר-אילן

מר **שלום קיטל**, לשעבר מנכ"ל חברת החדשות, ערוץ 2

מר **אמיר קין**, ראש אגף מלמ"ב, משרד הביטחון

מר **שמאי קינן**, מנכ"ל היכל שלמה

מר **שמעון קינן**, עוזר הנשיא, חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א)

אל"מ (מיל.) **מיקי קיסרי**, מנהל המחלקה לטיפול מצוינות, העמותה למצוינות בחינוך

גב' **רבקה קיסרי**

עו"ד ד"ר **דורי קלגסבלד**, דנציגר, קלגסבלד ושות' עו"ד

מר **ישראל (איזי) קלמן**

מר **אביגדור קלנר**, יו"ר גרינטון תעשיות

ד"ר **אפרים קם**, סגן ראש המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב

מר **מיכאל קני**, מנכ"ל איסטרוניקס בע"מ

מר **רפי קסטן**, סגן נשיא ומנכ"ל NDS טכנולוגיות ישראל

מר **אלכס קפלן**, ראש תחום פרויקטים, המשרד לאיכות הסביבה

מר **ישראל (איזי) קפלן**, ראש תחום ארגונים בינלאומיים, משרד האוצר

ד"ר **צביקה קפלן**, מנהל סוכנות החלל הישראלית

מר **קרל קפלן**, מנכ"ל קרנות קורת ישראל

גב' **אורי קצין**, חוקרת, מית"ר - המכללה ליהדות כתורות (ירושלים)

גב' **נילי קריב**

עו"ד **מוטי קריסטל**, מנכ"ל Nest Consulting

מר **יצחק קריצבסקי**, הקרן הקימת לישראל

פרופ' **מרטין קרמר**, עמית בכיר, מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם

תא"ל (מיל.) **שמואל קרן**, ראש מפא"ת, משרד הביטחון

ד"ר **יובל קרניאל**, שבלת, ישראל, רוברטס, זיסמן ושות' משרד עורכי דין

מר **בוריס קרסני**, נשיא פוליס

מר **אור קשתי**, "הארץ"

ד"ר **עוזי רבי**, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב

ד"ר **יצחק רביד**, לשעבר ראש הצוות לביטחון לאומי, משרד ראש הממשלה

מר **ברק רביד**, "NRG"

עו"ד **דליה רבין**, ראש מרכז יצחק רבין

גב' **פזית רבינא**, "מקור ראשון"

גב' **יעל רביע**, מנהלת מחלקת תקשורת ישראלית, משרד החוץ

גב' **אסתר רגב**, מנהלת אגף החינוך, קרית אונ

תא"ל **מירי רגב**, ראש מנהלת אירועי ה-60 של צה"ל, אגף משאבי אנוש, צה"ל

פרופ' **פרנסיס רדאי**, ראש המרכז לחקר קליטת המשפט הבינלאומי בישראל; ראש הקתדרה לדיני עבודה ע"ש אליאס ליברמן, האוניברסיטה העברית בירושלים

מר **רן רהב**, יו"ר רן רהב תקשורת ויח"צ בע"מ

מר **צבי רובוביץ**, סמנכ"ל וראש אגף ארגון, בקרה ומינהל, משרד הביטחון

מר **עוזי רובין**, מנכ"ל רובינקו יעוץ בטחוני בע"מ

פרופ' **אמנון רובינשטיין**, לשעבר נשיא הבינתחומי הרצליה ושר החינוך

מר **גודל רוזנברג**, נציג דימלר קרייזלר בישראל

מר **חיים רוזנברג**, מנכ"ל אלרז יזמות

מר **אבי רוזנר**, קרן רסל ברי, ישראל

עו"ד **תומר רוזנר**, יועץ משפטי, ועדת הפנים והגנת הסביבה, כנסת ישראל

פרופ' **זאב רוטשטיין**, מנהל המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא בתל השומר

אלוף (מיל.) **דני רוטשילד**, נשיא המועצה לשלום ולביטחון; נטקס בע"מ

גב' **אורלי רויכמן**, אוניברסיטת חיפה

עו"ד **הרצל רון**, חברת דירקטוריון, בזק

גב' **ציפי רון**, איגוד נשים אקדמאיות

עו"ד **אבי רונן**, מנכ"ל "בשער" - קהילה אקדמית למען החברה בישראל

ניצב (בדימוס) **דן רונן**, לשעבר מפקד המחוז הצפוני, משטרת ישראל

מר **חיים רוטן**, מנכ"ל אלאופ - תעשיות אלקטרו אופטיקה בע"מ; סמנכ"ל, קבוצת אלביט מערכות בע"מ

תא"ל (מיל.) **אבנר רז**, יו"ר התעשייה הצבאית לישראל בע"מ

גב' **יעל רז**, מנהלת קשרי ציבור למנהל העסקי, הסוכנות היהודית לארץ ישראל

מר **מנשה רז**, "ערוץ 1"

גב' **שלומית רחמל**, מנהלת האגף למחוננים ומצטיינים, משרד החינוך, התרבות והספורט

רס"ן **נחמיה רייבי**, מנכ"ל גשר הירדן

מר **גיל רייך**, מנהל מניעת תפוצה, הוועדה לאנרגיה אטומית

פרופ' **אוריאל רייכמן**, נשיא מייסד, הבינתחומי הרצליה

גב' **נירה רייכמן**, בעלים, נ. רייכמן אדריכלים בע"מ

מר **ישראל רייף**, מנכ"ל שלמה SIXT, רשת מוסכים ושירותי דרך

מר **רוני רימון**, יועץ אסטרטגי, כהן-רימון-כהן

גב' **אריאלה רינגל-הופמן**, "ידיעות אחרונות"

מר **אורי רכב**, רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ

פרופ' **אלי רכס**, עמית מחקר בכיר, מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב

אלוף (מיל.) **מיכה רם**, לשעבר מפקד חיל הים

גב' **רונה רמון**

תא"ל (מיל.) **גלעד רמות**, מנכ"ל דלת-תה ציוד הנדסי בע"מ

מר **לירן רנרט**, הוועדה לאנרגיה אטומית

מר **עמיר רפפורט**, "מעריב"

מר **ליאון רקנאטי**, יו"ר ומנכ"ל גלנרוק

מר **פלג רשף**, יו"ר התאחדות הסטודנטים היהודית העולמית WUJS

מר **רון שאול**, הוועדה לאנרגיה אטומית

מר **ארי שביט**, "הארץ"

מר **דני שביט**, מנכ"ל אלדן

מר **שבתי שביט**, מנהל בכיר, מרחב מ.נ.פ. בע"מ; יו"ר הוועד המנהל, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), הבינתחומי הרצליה

גב' **רחל שגב**

מר **שלום שגב**, יו"ר ברית יהדות מרוקו

תנ"צ **יצחק שד"ר**, קצין הכנסת, כנסת ישראל

תא"ל **אופיר שהם**, מפקד היחידה לתקשוב ולטכנולוגיות המידע, צה"ל

השגריר **זלמן שובל**, יו"ר הוועד המנהל, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

השגריר **יצחק שוהם**, סמנכ"ל מזרח אסיה, משרד החוץ

מר **דורון שוחט**, חבר הנהלת יוזמות קרן אברהם

ד"ר **ליאור שוחט**, בית הספר למדעי המדינה, המחלקה למנהל ומדיניות ציבורית, אוניברסיטת חיפה

גב' **ענת שור**, מנכ"ל ובעלים, דולפין פרסום ויח"צ בע"מ

ד"ר **שמשון שושני**, מנכ"ל תגלית - birthright israel

אלוף (מיל.) **אורן שחור**, נשיא ויו"ר מועצת המנהלים, חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א)

מר **אבנר שחם**, נשיא ומנכ"ל מנועי בית שמש בע"מ

תא"ל (מיל.) **ד"ר צבי שטאובר**, ראש המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב

חה"כ ד"ר **יובל שטייניץ**, חבר ועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל

מר **טומי שטיינר**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה

מר **אפי שטנצלר**, יו"ר הקרן הקימת לישראל

גב' **בת-שבע שטראנולר**, סגנית יו"ר שדולת הנשים בישראל

פרופ' **סידני שטראוס**, המדען הראשי, משרד החינוך

גב' **רעיה שטראוס-בן-דרור**, בעלים משותף, שטראוס השקעות

עו"ד **דרור שטרם**, מנכ"ל המכון הישראלי לתכנון כלכלי

פרופ' **שמעון שטרית**, ראש מכון סאקר, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
 אל"מ (מיל.) ד"ר **שאל שיי**, סגן ראש המועצה לביטחון לאומי
 פרופ' **יוסי שיי**, נשיא המכללה האקדמית גליל מערבי
 גב' **סימה שיי**, משרד ראש הממשלה
 ד"ר **יעקב שיינין**, מנכ"ל מודלים כלכליים בע"מ
 מר **יוני שיינפלד**, "גלי צה"ל"
 עו"ד **משה שילה**, מנכ"ל משרד המשפטים
 גב' **רחל שילה**, נציבת פניות הציבור, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
 מר **אבנר שימחוני**, יועץ מקצועי לוועדת החוץ והביטחון, כנסת ישראל
 עו"ד **דוד שימרון**, שותף, א.ש. שמרון, י. מלכו, פרסקי ושות'
 עו"ד **דן שינמן**, שותף בכיר, שינמן דן - שינמן נגב
 רו"ח **ראובן שיף**, נשיא לשכת רואי החשבון בישראל; שיף - הזנפרץ ושות'
 ד"ר **דן שיפטן**, מ"מ ראש המרכז לחקר הביטחון הלאומי, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר **זלמן שיפר**, יועץ כלכלי
 מר **משה שיקלר**, המועדון המסחרי תעשייתי
 מר **אביב שיראון**, סמנכ"ל תקשורת והסברה, משרד החוץ
 מר **ישי שכטר**, מנהל אגף תכנון ואסטרטגיה, הקרן הקימת לישראל
 תא"ל (מיל.) **אבנר שלו**, יו"ר הנהלת יד ושם
 מר **בנימין שלו**, מנכ"ל EPI ייעוץ; מנהל קרן ראסל ברי, ישראל
 פרופ' **זכי שלום**, מכון בן גוריון לחקר ישראל והציונות, אוניברסיטת בן גוריון בנגב; עמית מחקר, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב
 גב' **הילה שמיר**, מרכזת אזורית, מצוינות 2000
 פרופ' **שמעון שמיר**, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב
 מר **אסי שמלצר**, מנכ"ל שלמה SIXT
 מר **טובי שמלצר**, מנהל שיווק ופיתוח עסקים, ניו קופל ביטוח
 גב' **עתליה שמלצר**, שלמה SIXT
 מר **שלמה שמלצר**, יו"ר קבוצת שלמה SIXT
 מר **גלי שמעוני**, מרכז אקדמי, תחום מתמטיקה, העמותה למצוינות בחינוך
 ד"ר **יהודה שנהב**, חבר דירקטוריון, ורדינון בע"מ
 תא"ל (מיל.) **יהושע (שיקי) שני**, מנהל לוקהיד מרטין, ישראל
 עו"ד **אלן שניידר**, מנכ"ל בני ברית - המרכז העולמי
 מר **מרכוס שף**, מנכ"ל משרד ישראל, The Israel Project
 מר **אנטול שפיגל**, מנכ"ל אוטוקלאב
 אל"מ (מיל.) **דב שפיר**, חבר דירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת, טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ
 ד"ר **אהוד שפירא**, יו"ר דירקטוריון הפניקס אחזקות בע"מ
 מר **יעקב שפירא**
 מר **מתניה שפירא**, מועצת יש"ע
 תא"ל (מיל.) ד"ר **שמעון שפירא**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה, הבינתחומי הרצליה
 אלוף (מיל.) **גדעון שפר**, סמנכ"ל בכיר לתכנון אסטרטגי ומדיניות, אלביט מערכות בע"מ
 עו"ד **אלונה שפר (קארו)**, מנכ"ל חיים וסביבה - ארגון הגג של ארגוני הסביבה
 גב' **ריקי שפרינצק**, מנהלת המכון לטכנולוגיה וחברה, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב; חדשות 10
 מר **שייקה שפיר**, מרכז אזורי, מצוינות 2000
 אלוף **עמי שפרן**, ראש אגף התקשוב, צה"ל
 מר **חיים שקד**, מנכ"ל שרותי ביטחון ויס בע"מ
 מר **יצחק ז'ק שקד**
 אל"מ (מיל.) **שמואל שקד**
 מר **מרדכי (מוטי) שקלאר**, מנכ"ל רשות השידור
 אל"מ **פנינה שרביט-ברוך**, ראש ענף הדין הבין-לאומי, מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי, צה"ל

עו"ד **אליעד שרגא**, יו"ר התנועה למען איכות השלטון; אליעד שרגא ושות' עורכי דין
 מר **ג'רמי שרון**, The Israel Project
 אל"מ **זאב שרוני**, סגן דובר צה"ל
 ד"ר **אורן שריק**, בית הספר התיכון למדעים ולאמנויות
 הרב **יובל שרלו**, ראש ישיבת ההסדר בפתח תקוה
 תא"ל **אלי שרמייסטר**, קצין חינוך ונוער ראשי, צה"ל
 ד"ר **מרטין שרמן**, החוג למדע המדינה, אוניברסיטת תל אביב
 מר **דוד שרן**, יועץ לח"כ יובל שטייניץ
 מר **נתן שרנסקי**, יו"ר מכון אדלסון ללימודים אסטרטגיים, מרכז שלם
 גב' **מרב שרעבי**, עוזרת מנכ"ל, העמותה למצוינות בחינוך
 מר **אהרון (אהרלה) שרף**, מנכ"ל הכשרת הישוב אינטרנשיונל בע"מ
 ד"ר **אוריאל שרף**, יו"ר מועצת המנהלים, סימנס ישראל בע"מ
 מר **יהודה שרף**, מנהל אזורי ישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל
 גב' **רות שרף**
 ד"ר **אפרים תבורי**, ראש התכנית לניהול ויישוב סכסוכים ומשא ומתן, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר **מלה תבורי**, ראש מידע ומחקר, נתיב, משרד ראש הממשלה
 מר **דב תדמור**, יו"ר שרידב השקעות בע"מ
 פרופ' **זאב תדמור**, יו"ר מועצת המנהלים, מוסד שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה; הפקולטה להנדסה כימית, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
 מר **עקיבא תור**, ראש מחלקת קהילות יהודיות, משרד החוץ
 השרה פרופ' **יולי תמיר**, שרת החינוך
 מר **יוסי תנורי**, מנכ"ל המגבית המאוחדת לישראל בקדה
 מר **ישראל (איזי) תפוחי**

Mr. **Kenneth Abramowitz**, Managing General Partner, NGN Capital
 Ms. **Nira Abramowitz**
 Dr. **Peter Ackerman**, Founding Chair, The International Center on Nonviolent Conflict, Washington DC
 Mr. **Fabrice Aidan**, Special Assistant to the UN Special Envoy, United Nations
 Dr. **Jon B. Alterman**, Director and Senior Fellow, Middle East Program, CSIS
 Mr. **Paul Amir**, CEO, Amir Development Company
 Ms. **Herta Amir**, Amir Development Company
 Mr. **Robert H. Asher**, Chairman of the Board, The Society for Excellence through Education
 Ms. **Mary Jane Asher**
 Ms. **Francoise Attal**, Personal Assistant, EU Special Representative to the Middle East Peace Process
 President **Jose Maria Aznar**, Former Prime Minister of Spain and President of FAES
 Ms. **Shula Bahat**, Associate Executive Director, American Jewish Committee
 Dr. **Mitchell Bard**, Executive Director, American-Israeli Cooperative Enterprise
 Mr. **Rafael Bardaji**, Director of International Studies, FAES Fundacion
 Mr. **Richard Bardenstein**, Managing Director of Israel Operations, Access Middle East
 Ms. **Annika Ben David**, Counsellor and Deputy Head of Mission, Embassy of Sweden
 Ms. **Orly Benny-Davis**, Political Advisor, Pomegranate
 Mr. **Pierre Besnainou**, Former President, European Jewish Congress
 Dr. **Peter Berkowitz**, Senior Fellow, Hoover Institution, Stanford University
 Mr. **Scott Berrie**, Vice President, Russell Berrie Foundation
 H.E. **Carl Bildt**, Foreign Minister of Sweden
 Mr. **Dai Bing**, Counsellor, Chinese Foreign Ministry
 Mr. **Joern Boehme**, Director, Heinrich Boell Foundation
 Mr. **Michael Bohnen**, President, Adelson Family Charitable Foundation
 Amb. **John Bolton**, Former US Ambassador to the United Nations; Senior Fellow, American Enterprise Institute
 Mr. **David Borowich**, Senior Vice President, RAI Group
 Mr. **Nissan Boury**
 Mr. **Eric Brown**, Research Fellow, Hudson Institute
 H.E. **Elisabet Borsiin Bonnier**, Swedish Ambassador to Israel
 Mr. **Henry Mendelssohn Buhl**, Founder, A.C.E. Programs for the Homeless
 Mr. **Hermann Bünz**, Director, Friedrich Ebert Stiftung
 Ms. **Meagan Buren**, Communications and Outreach Manager, The Israel Project
 H.E. **Jean-Michel Casa**, French Ambassador to Israel
 Ms. **Colleen Carroll**, Raytheon
 Prof. **Mikhail Chlenov**, Secretary General, Euro-Asian Jewish Congress
 H.E. **Ramiro Cibrian Uzal**, European Union Ambassador to Israel, European Union Delegation to Israel
 Ms. **Janet Langhart Cohen**, President, Langhart Communications
 Mr. **David Cohen**, Chairman, REIT Property Management India
 Mr. **Eric Cohen**, Executive Director, The Tikvah Fund
 Secretary **William Cohen**, Chairman and Chief Executive Officer, Cohen Group; Former US Secretary of Defence
 Sir **Ronald Cohen**, Chairman, Portland Capital & Portland Trust
 Mr. **Ephraim A. Cohen**, Cultural Attaché, Embassy of the United States of America
 Mr. **Bruce Cole**, Vice Chairman, Morgan Stern Merchant Bank
 Ms. **Nanette Cole**, Attorney and Beverly Hills Commissioner

Hon. **Irwin Cotler**, Member of Parliament and Former Minister of Justice, Canada
 Mr. **Gerald Cramer**, Co-founder and Chair, Cramer Rosenthal & McGlynn
 Ms. **Dafna Cramer**
 Dr. **Patrick M. Cronin**, Director, Institute for National Strategic Studies
 Mr. **Lester Crown**, Chairman, Henry Crown and Company
 Mr. **David Cukierman**, President, IntelAdvisors Group
 Ms. **Cela Cukierman**
 Mr. **Roger Cukierman**, Hon. President, CRIF
 Mr. **Jonathan Cummings**
 Mr. **Tony Danker**, McKinsey & Company's Global Education Practice
 Mr. **Robert Dann**, Chief Political Affairs Officer, UNSCO
 Mr. **Herve de Carmoy**, European Deputy Chairman, The Trilateral Commission
 Mr. **Pieter de Gooijer**, Director-General of Political Affairs, Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands
 Mr. **Gilbert Desroches**, NATO
 Mr. **Carmi Djiji**, A-1 Investments LLC
 Mr. **Thomas Donohue**, President and CEO, US Chambers of Commerce
 H.E. **Milan Dubcek**, Ambassador of Slovakia to Israel
 Dr. **Ann Eggington**, Head of Division for Europe, Middle East and Africa, International Energy Agency
 Mr. **Steven Emerson**, Executive Director, the Investigative Project on Terrorism
 H.E. **Per-Mikael Engberg**, Ambassador of Finland to Israel
 Ms. **Nadine Epstein**, Executive Publisher and Editor, *Moment* Magazine
 Mr. **Hershel Ezrin**, CEO, CIJA-Canadian Council for Israel and Jewish Advocacy
 Mr. **Jonathan Faull**, Director General of DG Justice, Liberty and Security, European Commission
 Dr. **Marvin C. Feuer**, Director of Policy and Government Affairs, AIPAC
 Ms. **Debra Feuer**, Counsel for Special Projects, Office of American and International Affairs, AJC
 Mr. **Peter Fischer**, Deputy Head of Mission, Embassy of Germany
 Dr. **Cheryl Fishbein**, Psychologist
 Ms. **Erica Fishbein**, Jewish Service Corps
 Ms. **Lorna Fitzsimons**, Chief Executive Officer, BICOM
 Mr. **Peter Flory**, Assistant Secretary General for Defense Investment, NATO
 H.E. **Michael Finian Forbes**, Irish Ambassador to Israel
 Dr. **Hillel Fradkin**, Senior Fellow, Hudson Institute
 H.E. **Franco Frattini**, Vice President of the European Commission for Justice, Freedom, and Security
 Mr. **Troels Froling**, Secretary General, Atlantic Treaty Association
 Mr. **Ralf Fuecks**, President, Heinrich Boll Stiftung
 Mr. **Greg Galligan**, Political Section, Canadian Embassy
 Ms. **Nadine Gerson**, Management Consultant
 Ms. **Lela Gilbert**, Adjunct Fellow, Hudson Institute
 Mr. **Jakob Hans Ginsburg**, Sonderkorrespondent, Ressort Politik und Weltwirtschaft
 Mr. **Ted M. Gistaro**, National Intelligence Officer for Transnational Threats, US National Intelligence Council
 Mr. **Mark Goldberg**, Founder, Unite Israel Foundation
 Mr. **Neil Goldstein**, Executive Director, American Jewish Congress
 Ms. **Talia Gorodess**, Research Associate, Hudson Institute
 Mr. **Stephen Greenwald**, President, American Association of Jewish Lawyers and Jurists
 Mr. **Michael Gross**
 Mr. **Bernard Groveman**, Senior Managing Director, First Manhattan Co.

Mr. **Bob Guzzardi**, Jewish Federation of Greater Philadelphia
 H.E. Dr. **Andras Gyenge**, Ambassador of Hungary to Israel
 Mr. **Drew Haire**, Head of Community Relations Unit, Office of the First Minister and Deputy First Minister, Northern Ireland
 Mr. **Stephen Handler**, Chairman, Fundela
 Ms. **Nechame Handler**
 Mr. **Ed Hanlon**, President, Raytheon International Inc., Europe
 Ms. **Bonnie Hanlon**, Raytheon
 Mr. **Georges Hazan**, Special Delegate - Foreign Affairs, CRIF
 Mr. **Gary Heiman**, President and CEO, Standard Textile
 Prof. **Francois Heisbourg**, Chairman, International Institute for Strategic Studies
 Mr. **Roger Hertog**, Vice Chairman, Alliance Capital Management Corporation
 Mr. **Matthew Mark Horn**, National Policy Director, American Jewish Congress
 Amb. Dr. **Robert Hunter**, President, Atlantic Treaty Association; Senior Advisor, RAND Corporation
 Mr. **Edward Iosiper**, Ambassador of Romania to Israel
 Mr. **Mark Isakowitz**, President, Fierce, Isakowitz, and Blalock
 Mr. **Robert G. James**, President, Enterprise Asset Management
 Mr. **James L. Jamerson**, Vice President for Business Development, Middle East/Africa, Lockheed Corporation
 Mr. **Meir Javedanfar**, Director, Meepas (Middle East Economics and Political Analysis)
 Mr. **Jianhua Jiang**, Deputy Director-General, Chinese Foreign Ministry
 Dr. **Josef Joffe**, Publisher-Editor, *Die Zeit*
 Mr. **Samuel Kaminsky**, Consultant, The Rhoads Group
 Ms. **Phyllis Kaminsky**, Principal, Kaminsky Associates
 Ms. **Esther Kandel**, ekonnections
 Mr. **Stephen S. Kaplan**, Vice Chairman, US National Intelligence Council
 H.E. **Harald Kindermann**, German Ambassador to Israel
 Mr. **Serge Klugman**, President Adviser, CRIF
 Mr. **Laszlo Koranyi**, Hungarian Embassy
 Mr. **Andrew C. Koss**, Counselor for Public Affairs, Embassy of the United States of America
 Mr. **Levente Kozma**, Foreign Political Advisor to Former Prime Minister Peter Medgyessy, Hungary
 Mr. **Martin Kraar**, President, Society for Excellence through Education-USA
 Rabbi **Douglas E. Krantz**, Congregation B'nai Yisrael of Armonk
 Prof. **Stephen D. Krasner**, Professor of International Relations, Stanford University
 Mr. **Harvey Krueger**, Vice Chairman, Lehman Brothers, Inc.
 Amb. Dr. **Daniel C. Kurtzer**, Woodrow Wilson School, Princeton University
 Ms. **Sheila Kurtzer**
 Mr. **Davide La Cecilia**, Deputy Head of Mission, Embassy of Italy
 H.E. **James Larsen**, Ambassador of Australia to Israel
 Amb. **Ronald Lauder**, President, World Jewish Congress
 Mr. **Nathan Laufer**, Israel Director of Strategic Research, Tikvah Fund
 Mr. **Yong-Bin Lee**, Researcher, National Assembly
 Mr. **Howard Leibman**, Chief of Staff to the Hon. Prof. Irwin Cotler, Member of the Canadian Parliament
 Mr. **Anthony Leon**, Former Leader of the Democratic Alliance Party, South Africa
 Ms. **Michal Leon**
 Amb. **Igor Leshchenya**, Ambassador of Belarus to Israel
 Ms. **Gylette Levy-Heisbourg**
 Ms. **Tao Li**, Embassy of China
 H.E. **Jakken Biorn Lian**, Ambassador of Norway to Israel
 Ms. **Talia Lidar**, Israel Representative, Jewish Federation of Greater Philadelphia

Ms. **Francine Lipstein**, Jewish Federation of Greater Philadelphia
 Ms. **Junyi Liu**
 Mr. **Bjorn Lomborg**, Professor, Director Copenhagen Consensus Center
 Dr. **Herbert London**, President, Hudson Institute
 Ms. **Vicki London**
 Mr. **Jing Lu**, Counsellor, Chinese Embassy
 H.E. **Agnieszka Magdziak-Miszewska**, Ambassador of the Republic of Poland to Israel
 Ms. **Sara Malmgren**, Press Secretary to the Minister, Foreign Ministry of Sweden
 Mr. **Richard Marceau**, Senior Government Advisor, Canada-Israel Committee
 Ms. **Anna Mark-Jungkvist**, Desk Officer; Department for North Africa and the Middle East, Foreign Ministry of Sweden
 Mr. **Marvin Markowitz**, President and CEO, Lenmar Companies
 Mr. and Mrs. **Toshio and Mariko Masuda**, Commentator, Writer, International Economist, Masuda U.S. Research Center LLC
 Mr. **Kuninori Matsuda**, Deputy Head of Mission, Embassy of Japan in Israel
 Rabbi **Levi Y Matusof**, Director of Public Affairs, Rabbinical Center of Europe
 Mr. **Robert McNally**, Managing Director, Tudor Investment Corporation
 H.E. **Peter Medgyessy**, Former Prime Minister of Hungary
 Mr. **John Miller**, Director of International Business Development, Raytheon
 Ms. **Judith Miller**, Adjunct Fellow, Manhattan Institute for Policy Research
 H.E. **Eudaldo Mirapeix Martinez**, Spanish Ambassador to Israel
 Ms. **Maureen Miskovic**, Chief Operating Officer, Eurasia Group
 Amb. **Atilio Molteni**, Ambassador of Argentina to Israel
 Ms. **Dana Moss**, Senior Fellow for Middle Eastern Studies, Transatlantic Institute
 Mr. **Joel Mowbray**, Columnist
 Dr. **Ronny Naftaniel**, Director, Centrum Informatie en Documentatie Israel
 Mr. **Jeremy Newmark**, Director, Jewish Leadership Council
 Mr. **Fredrik Niemo**, Foreign Ministry of Sweden
 Ms. **Karin Olofsdotter**, Deputy Director-General, Director of the Foreign Minister's Office, Foreign Ministry of Sweden
 Amb. **Marc Otte**, EU Special Representative to the Middle East Peace Process, The Council of the European Union
 Mr. **Ben Overlander**, Head of Media, BICOM
 Mr. **Jonathan Paris**, Adjunct Fellow, Hudson Institute
 Mr. **Richard Pater**, Head of Public Affairs, BICOM
 Prof. **Joan Peters**, Historian
 H.E. **Tom Phillips CMG**, British Ambassador to Israel
 Dr. **Leanne Piggott**, Deputy Director, Centre for International Security Studies, University of Sydney
 Mr. **Ross Perrone**
 Mr. **Tomas Pojar**, Deputy Minister of Foreign Affairs, Czech Republic
 Mr. **Daniel Posen**, Managing Director, Posen Foundation
 Mr. **Felix Posen**, Founder and President, Posen Foundation
 Dr. **Jerrold Post**, Director, Political Psychology Program, George Washington University
 Dr. **Richard Prasquier**, President, CRIF
 Mr. **Carlo Presenti**, Head of Cabinet, VP Franco Frattini
 Ms. **Xiaomei Qin**
 Dr. **Samantha Ravich**, Office of the US Vice President
 Mr. **Robert Rechnitz**, Deputy Chairman, American Friends of Likud
 Ms. **Cynthia Reich**, Private Investor
 Prof. **Jehuda Reinharz**, President, Brandeis University
 Mr. **Paul Revay**, European Director, The Trilateral Commission
 Ms. **Rena Riger**, CEO, Exclusively Israel
 Ms. **Lili Rothen**

Mr. **Berel Rodal**, Vice-Chair, International Center on Nonviolent Conflict, Washington DC

Ms. **Alti Rodal**, Historian

Mr. **Simon Rosenberg**, Founder and President, NDN

Mr. **Gary Rosenblatt**, Editor, *The Jewish Week*

Ms. **Nina Rosenwald**, Co-Chair of the Board, American Securities Holding Corporation

Mr. **Adam Rosner**, Graduate Fellow, Shalem Center

Ms. **Ingrid Ross**, Project Assistant, FES Israel

Ms. **Laura Rozen**, National Security Correspondent, *Washington Monthly*

Dr. **Alisa Rubin Kurshan**, Vice President, UJA-Federation of New York

Dr. **John S. Ruskay**, Executive Vice President and CEO, UJA Federation of New York

Mr. **Sergei Rychenko**, Political Counsellor, Embassy of Belarus

Prof. **Leonard Saxe**, Cohen Center for Modern Jewish Studies, Brandeis University

Dr. **Kori Schake**, Principal Deputy Director, Office of Policy Planning, US Department of State

Mr. **Phil Schatten**, President, RAI Credit LLC

Mr. **Uwe Schmalz**, First Secretary, German Embassy, Tel Aviv

Ms. **Monika Kirgoz Schmutz**, Deputy Head of Mission, Embassy of Switzerland

Mr. **Michael Schneider**, Secretary General, World Jewish Congress

Mr. **Steven Schneider**

Mr. **Danny Sebright**, Associate Vice President, The Cohen Group

Mr. **David Seckler**, Senior Diplomat, American Embassy

Mr. **Robert H. Serry**, United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process

Ms. **Shannon Shibata**, Israel Director, Standwithus.com

Mr. **Tatsuya Shigenaga**, Embassy of Japan

Mr. **Edwin Shuker**, Vice Chairman, World Sephardic Congress

Mr. **Marc Sievers**, Political Counsellor, Embassy of the United States

Mr. **Barry Silverman**, Society for Excellence through Education

Ms. **Judy Silverman**, Society for Excellence through Education

Prof. **S. Fred Singer**, Professor Emeritus, University of Virginia

Mr. **Alan Slifka**, Chairman of the Board of Directors, The Abraham Fund Initiatives

Mr. **Charles Small**, Director, Yale Initiative for Interdisciplinary Study of Anti-Semitism

Mr. **Lee Smith**, Fellow, Hudson Institute

Mr. **Ron Soffer**, Attorney

Dr. **Sass Somekh**, President, Novellus Systems Inc.

Ms. **Eta Somekh**

Mr. **Jeffrey Sorenson**, Executive Director, The Cohen Group

H.E. **Boris Sovic**, Ambassador of Slovenia to Israel

Ms. **Felicia Steingard**, Executive Director, American Friends of IDC Herzliya

Mr. **Philip Stephens**, Associate Editor, *Financial Times*

Mr. & Mrs. **Steven and Bonnie Stern**, Chairman, Braver, Stern Securities Corp.

Ms. **Marilyn Stern**, Jewish Federation of Greater Philadelphia

Mr. **Howard Sumka**, Director, U.S. Agency for International Development USAID - West Bank & Gaza

Mr. **Michael Swingley**, Senior Director Business Development, General Dynamics Ordnance and Tactical Systems

H.E. **Namik Tan**, Ambassador of Turkey to Israel

Mr. **Ralph Tarrat**, Deputy Head of the Policy Planning Unit, Federal Ministry of Foreign Affairs of Germany

Amb. **Peter Tejler**, Head of Dept. for North Africa and the Middle East, Foreign Ministry of Sweden

Ms. **Dorothy Tananbaum**

Mr. **Owen T aylor**, Counselor, Embassy of Great Britain

Ms. **Henriette Van Lynden**, Director of the Africa and Middle East Department, Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands

Mr. **Levente Varga**, Deputy Head of Mission, Embassy of Hungary

H.E. **Maxime Verhagen**, Minister of Foreign Affairs, the Netherlands

Ms. **Petra Verschuere**

Mr. **Marcel Vink**, Personal Assistant to the Foreign Minister of the Netherlands

Mr. **Peter Vrooman**, Deputy Political Counselor, US Embassy

Ms. **Erica Weinberg**, Head of Research, BICOM

Ms. **Anne Walter**, Public Affairs Specialist, Embassy of the United States of America

Mr. **Ben Wattenberg**, Senior Fellow, American Enterprise Institute

Mr. **Cai Weiming**, First Secretary, Chinese Embassy

Mr. **William Weinstein**, Counselor for Economic Affairs, Embassy of the United States of America

Mr. **Chen Weiqing**, Director, Chinese Foreign Ministry

Mr. **Morris Willner**, Volunteer, Jewish Federation of Greater Philadelphia

Ms. **Dana Wolfe**, Executive Director, The Rosenkranz Foundation

Ms. **Elaine Wolfensohn**

Mr. **Tuly Wultz**, Co-founder, Daniel Cantor Wultz Foundation

Dr. **David Wurmser**, Founding Member, Delphi Global Analysis

Dr. **Meyrav Wurmser**, Director, Center for Middle East Policy, Hudson Institute

Mr. & Mrs. **Bernard & Miryam Yenkin**, Chairman, Yenkin Majestic

Mr. **Lee Yong-Bin**, Researcher, National Assembly, Republic of Korea

Mr. **Morad Zamir**, President, Mount of Olives Treasures

H.E. **Michael Zantovsky**, Ambassador of the Czech Republic to Israel

H.E. **Li Zhaoxing**, Former Chinese Minister of Foreign Affairs

H.E. **Jun Zhao**, Ambassador of the People's Republic of China to Israel

Mr. **Micha Ziprkowski**

תומכים עיקריים

רונלד לאודר

השגריר רונלד ס. לאודר, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, איש עסקים ופילנתרופ, כיהן כנשיא קרן קימת לישראל. כיהן כיו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים המרכזיים בארצות הברית. מונה על ידי הנשיא רייגן לשגריר ארצות הברית באוסטריה, ושימש סגן עוזר מזכיר ההגנה לעניינים אירופיים ולנאטו. ייסד ועמד בראש "קרן רונלד ס. לאודר" שעיקר עיסוקה בקידום החינוך היהודי. פעיל בתחומים נוספים הקשורים בחיי קהילות וארגונים יהודיים וישראלים. מכהן כיו"ר הקרן היהודית הלאומית, יו"ר התכנית לשימור המורשת היהודית במסגרת הקרן העולמית לשימור אתרי מורשת. מעורב בתחומי המדינה ובתעשיית הטלוקומוניקציה. סגן נשיא תאגיד אסתי לאודר, יו"ר תאגיד אסתי לאודר העולמי ויו"ר מעבדות קליניק. בוגר בית-ספר וורטון באוניברסיטת פנסילבניה במנהל עסקים בינלאומי. השתלם באוניברסיטאות פריז ובריסל.

קרן פרידריך אברט

קרן פרידריך אברט (FES) היא מוסד ללא כוונת רווח, ששורשיו נטועים בסוציאל-דמוקרטיה הגרמנית והבינלאומית. נציגות הקרן בישראל תורמת לקידום היחסים בין ישראל לבין גרמניה ואירופה. כמו-כן פועלת הנציגות למען דו-קיום בשלום בין ישראל לבין שכנותיה ולמען חיזוק החברה האזרחית בישראל. למידע נוסף: www.fes.org.il

קרן נדב

לקידום מורשת העם היהודית

קרן נדב נוסדה ב-2003 ע"י לאוניד נבזלין ושותפיו כאמצעי למימוש חזונו של מייסדה לתרום לחיזוק העמיות היהודית ולהבטחת ההמשכיות היהודית. הקרן תומכת ביוזמות ובפרויקטים שנועדו לקדם הבנה של עמיות יהודית ואת תחושת הגאווה בשייכות לעם היהודי. בבסיס חזונה ופעילותה של הקרן ניצבות שתי מטרות: בניית זהות יהודית משמעותית ופלורליסטית ויצירת קשרים בני קיימא בין יהודים בישראל לבין יהודים ברחבי העולם, בעיקר בקרב הדור הצעיר. באמצעות התרומות שלה שואפת הקרן לפתח ידע, הבנה ועיסוק משכיל במורשת התרבותית, הדתית וההיסטורית העשירה של העם היהודי.

קרן ראסל ברי

The Russell Berrie Foundation carries on the values and passions of the late Russell Berrie through promoting the continuity of Jewish communal life, fostering religious understanding and pluralism, supporting advances in diabetes and humanistic medical care, recognizing unsung heroes and elevating the profession of sales. For additional information: www.russellberriefoundation.org

The Russell Berrie Foundation
Making A Difference

המכון הישראלי לתכנון כלכלי

המכון הישראלי לתכנון כלכלי הינו עמותה ללא כוונת רווח, הפועל לעיצובה של כלכלת ישראל כמשק חופשי, תחרותי ונטול חסמים. המכון מבצע מחקרים על הבעיות המכשילות ערכים אלה ומסכלות צמיחה כלכלית וחופש עסקי. מטרות העיקריות היא להציע חלופות מעשיות לפתרון בעיות אלה. המכון עוסק כיום במתווה הכלכלי הרצוי למדינת ישראל, בבעיית העוני בישראל ופיתוחיותה, בשינויים מבניים ואחרים בתחומי הקרקעות בישראל, בבעיית המחסור במימן, בבעיית הבירוקרטיה העופת, בבעיית תקציב הביטחון ובקידום נושא חופש המידע. בראש המכון עומד עו"ד דרור שטרומ (לשעבר הממונה על ההגבלים העסקיים). המכון נטול כל זיקה פוליטית או סקטוריאלית. הוא מעסיק מומחים בתחומים הרלבנטיים, ומחויב לניתוח מקצועי של בעיות, והגשת המלצות מעשיות למקבלי החלטות, בבית המחוקקים, בממשלה ולציבור הרחב בכלל. המכון מקיים קשר שוטף עם אישי ציבור מכל הזרמים, חברי כנסת ואנשי ביצוע, ומייץ ומלווה יוזמות חקיקה בתחומים אותם הוא חוקר.

המכון הישראלי
לתכנון כלכלי

העמותה למצוינות בחינוך

העמותה למצוינות בחינוך נוסדה בשנת 1987 במטרה לטפח מצוינות, יצירתיות ומנהיגות חינוכית בקרב ילדים ונוער במדינת ישראל, תוך מתן הזדמנות שווה לכל שכבות האוכלוסייה. העמותה ייסדה ומפעילה את ביה"ס התיכון למדעים ולאמנויות בירושלים ותוכניות חינוכיות ייחודיות לתלמידים מצוינים בכל רחבי הארץ ובארה"ב. פעילויות העמותה כוללות גם את תוכנית "מצוינות 2000"; מכון צ"ס להכשרת מורים ולפיתוח תוכניות לימוד לתלמידים מצוינים; והמרכז לטיפוח המצוינות, במסגרתו שואפת העמותה להנחיל את ערכי המצוינות בחינוך, הן ברמת ביה"ס כולו, והן כיעד קהילתי-יישובי כולל. העמותה פועלת בשיתוף משרד החינוך. המושב של "המצוינות כערך לאומי" נערך בחסות קרן קרילון, שיקגו, אילינוי. למידע נוסף: www.see.org.il

קרן קימת לישראל

קרן קימת לישראל נוסדה בשנת 1901 ביוזמתו של הרצל, לפי הצעתו של צבי הרמן שפירא בקונגרס הציוני החמישי שהתקיים בבזל. היא הוקמה כקרן לאומית שנועדה להגשים את הרעיון הציוני באמצעות רכישת קרקעות וקידום מפעל ההתיישבות היהודית בארץ ישראל. ייעוד זה מהווה גם כיום את הבסיס האידיאולוגי למכלול פעולותיה של הקק"ל. למעלה ממאה שנות פעילותה של קק"ל, כנאמנת העם היהודי על אדמתו בארץ ישראל וכארגון הירוק הגדול במדינה, באות לידי ביטוי ב-2.6 מיליון דונם הקרקע שרכשה; ב-1,000 היישובים שקמו בעזרתה על אדמותיה; ב-1.5 מיליון דונם אדמה שהכשירה ופיתחה; ב-229 מיליון העצים שנטעה; ב-200 מאגרי מים שהקימה; בעשרות נחלים שהשיבה להם חיים; במאות חנויות ופארקים שהקימה, בהנחלת מורשת וחינוך לאהבת הארץ, בפעולותיה הנמרצות לדחיקת המדבר ובהשלכות החשובות של הנטיעה והמחקר היערי באזור הנגב למניעת

ההתחממות הגלובלית.
פעולותיה של קק"ל ממחישות את תרומתה האדירה לפיתוחה של מדינת ישראל. בעתיד תמשיך קק"ל במשימתה ליישב, לבנות, לפתח ולטפח את הארץ, ולהדק את הקשר של העם היהודי עם אדמתו. למידע נוסף: www.kkl.org.il

קבוצת IDB

קבוצת אי.די.בי הינה חברת האחזקות הגדולה ביותר בישראל. לקבוצה תיק השקעות מגוון הכולל את החברות המובילות במשק הישראלי. הקבוצה מרכזת את השקעותיה באמצעות ארבע חברות עיקריות: דיסקונט השקעות בע"מ, כלל תעשיות והשקעות בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ וסור תעשיות. באמצעות חברות אלה משקיעה אי.די.בי במגוון פעילויות בתחומים שונים ובהם תקשורת, ביטוח ופיננסים, נדל"ן, טכנולוגיה, ביו-טכנולוגיה, תעשייה, מסחר ותיירות. למידע נוסף: www.idb.co.il

רוג'ר הרטוג

משרדי ממשלה

משרד הביטחון

משרד החוץ

קרנות

קרן פוזן

קרן פוזן עוסקת בפעילות חינוכית בתחום היהדות כתרבות. בעבודתה מדגישה הקרן את תהליך החילון והחילוניות של העם היהודי בשלוש מאות השנים האחרונות ואת התפתחות התרבות היהודית המודרנית. פעילותיה של הקרן מיועדות ליהודים בארץ ובעולם המגדירים את עצמם חילוניים והמעוניינים להעמיק את ידיעותיהם בתרבות היהודית בתקופה המודרנית ולהכיר את מורשתם ההיסטורית. הקרן תומכת בפיתוח תוכניות לימודים אקדמיות בנושא היהדות כתרבות בשלושים ושלוש אוניברסיטאות באר"ב, בישראל, בקנדה ובקרב גם באירופה, בתכניות לימודים בחטיבות ביניים ובבתי ספר תיכוניים, בקורסים להכשרת מורים להוראת היהדות בבתי ספר חילוניים, בהוצאה לאור של ספרים ובעריכת מחקרים וסקרים. הנשיא המייסד של הקרן יושב הראש שלה הוא פליקס פוזן. בנו דניאל פוזן משמש מנהל כללי של הקרן.

קרן קרב

קרן אלאן ב. סליפקא ויוזמות קרן אברהם

יוזמות קרן אברהם הוא ארגון לשינוי חברתי הפועל לקידום חיים משותפים, דו-קיום ושוויון בין יהודים וערבים אזרחי ישראל. למידע נוסף: www.abrahamfund.org

קרן רוברט וארדיס ג'יימס

מוסדות

הוועד היהודי האמריקני

הוועד היהודי האמריקני מגן על זכויות היהודים ברחבי העולם; לוחם בדעות קדומות ובאנטישמיות ומקדם זכויות אדם לכל. הוועד פועל גם למען ביטחונה של ישראל ולהעמקת ההבנה בין אמריקאים לישראלים. הוועד מקדם עמדות מדיניות ציבורית הנטועות בערכי הדמוקרטיה האמריקנית ובמורשת היהודית, ומעודד את החינוכות היצירתית של העם היהודי. הוועד היהודי האמריקני נוסד בשנת 1906 כארגון חלוצי בתחום יחסי האנוש באר"ב, וכמוביל בתחום הפעילות המדינית היהודית ובדיפלומטיה הבינלאומית. למידע נוסף: www.ajc.org

המרכז לחקר הביטחון הלאומי, אוניברסיטת חיפה

המרכז עוסק בחקר המכלול הרחב של תחומי הביטחון הלאומי – מדיניים, ביטחוניים, חברתיים, כלכליים ואחרים – בניסיון לתרום להבנת יחסי הגומלין המורכבים ביניהם. המרכז מאגד חוקרים מישראל ומהעולם הרחב, ממגוון רחב של דיסציפלינות רלוונטיות, בניסיון לשלב את מחקריהם הספציפיים בתמונה האינטר-דיסציפלינארית הכוללת של הביטחון הלאומי. הדגש במחקריו של המרכז בשנים האחרונות הושם על תחומי האסטרטגיה המדינית של ישראל ושל הגורמים האזוריים והעולמיים במזרח התיכון, על חקר הטרור ועל עמדותיה והתנהגותה של החברה הישראלית. מאז ראשית העשור מנהל המרכז שורת מחקרים רציפה ושיטתית על מרכיביו השונים של החוסן הלאומי של החברה הישראלית בעימות המתמשך עם גורמים החותרים לקעקע את החוסן הזה. למידע נוסף: nssc.haifa.ac.il

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

הסוכנות היהודית היא ארגון כללי עולמי הפועל מכספי תרומות, ובשותפות עם יהדות העולם. הארגון מתמקד בעידוד עלייה וסיוע בקליטה, חינוך יהודי ציוני בקהילות העולם ובקידום החברה הישראלית, תוך התמקדות בצמצום פערים ובהשקעה בנגב ובגליל.
למידע נוסף: www.jewishagency.org

הפדרציה של פילדלפיה

The Jewish Federation of Greater Philadelphia sees a flourishing global Jewish community – today and for future generations – that is continually strengthened by: **inspiring** participation in Jewish life and learning through Jewish day school opportunities, enhanced synagogue schooling and programming, a coordinated outreach effort by community organizations to young Jews and Jewish families, and increased educational and leadership opportunities for young adults.

caring for people at-risk or in need through programs that help seniors to age with dignity, aid for the chronically poor, self-sufficiency initiatives for Jews facing poverty, hunger relief, and transformative social action efforts.

connecting Jews in Greater Philadelphia to each other and to Jews in Israel and around the world through Israel advocacy, overseas hunger relief and security programming, and support for Jewish seniors, children and immigrants in Israel and other overseas nations.

תורמים אישיים

וולטר סטרן

סם דלוג

איטה וד"ר ששון סומך

נינה רוזנולד

דליה וד"ר מרדכי סגל

הווארד ברקוביץ'

מל סמבול

חברט רכניץ

נירה וקנת' אברמוביץ'

סטיבן פרייס

פרופ' יואב שוהם

מרק איסקוביץ'

ד"ר שריל פישביין ופיליפ שאטן

יהודית וד"ר ישראל יובל

חסויות עיקריות

בנק הפועלים

בנק הפועלים הוא הבנק המוביל בישראל, ולאחרונה דורג ע"י חברת "דן אנד ברדסטריט" כמוסד הפיננסי החזק ביותר בישראל לשנת 2008. לבנק הפועלים מעל 250 סניפים ברחבי ישראל, והוא מוביל גם בטיפול בבנקאות העסקית בישראל. הבנק מספק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בנקאיים באיכות הגבוהה ביותר הקיימת בענף. בנק הפועלים השתלב בהצלחה בתהליך הגלובליזציה שעוברת הבנקאות העולמית. לבנק 44 סניפים, חברות-בנות ומשרדי נציגות הפועלים במרכזים פיננסיים ברחבי העולם, ביניהם ניו-יורק, לונדון, ציריך, הונג קונג, סינגפור ועוד. בנוסף, בנק הפועלים הוא גם בעלים של בנקים בשווייץ ובטורקיה. קבוצת בנק הפועלים כוללת עוד בנקים מסחריים וחברות בנות, העוסקות בתחומים פיננסיים אחרים. למידע נוסף: www.bankhapoalim.co.il

דור אלון

"קבוצת אלון" החלה את דרכה כחברת דלק צעירה, חדשנית ודינמית. היום, 15 שנים אחרי, "אלון" היא קבוצת הסחר הגדולה בישראל הפועלת במגזרי האנרגיה, הקמעונאות והנדל"ן בישראל. בכל תחומי פעילותה בארץ ובעולם מובילה "קבוצת אלון" בחזון הירוק שלה, משקיעה משאבים רבים ופועלת למען הקהילה ואיכות הסביבה.

Tamares

Tamares Hotels, Resorts and Spas is part of the Tamares Group which was founded nearly 60 years ago, and currently owned solely by Poju Zabłudowicz. Tamares is a private investment group with significant interest in real estate, technology, manufacturing, leisure and media in many parts of the world. For additional information: www.tamareshotels.co.il.

בנק דיסקונט

קבוצת דיסקונט היא הקבוצה הבנקאית השלישית בגודלה בישראל. עיקר פעילותה בארץ מתבצעת באמצעות רשת של 129 סניפים, המעניקים ללקוחות שירותים בנקאיים מקיפים בכל תחומי הפעילות הפיננסית. לדיסקונט, שהוקם בשנת 1935, פעילות בנקאית, מסחרית ועסקית עניפה, ובשנים האחרונות הוא פועל להוביל את פלח הבנקאות הקמעונאית בישראל. לבנק שתי חברות בנות בנקאיות בישראל – בנק מרכנל ובנק דיסקונט

למשכנתאות, וכן חברה כלולה: הבנק הבינלאומי הראשון. עיקר פעילות הבנק בחו"ל מתבצעת באמצעות אי.די.בי ניו יורק, דיסקונט בנק (לטיין אמריקה) הפועל באורגוואי, בנק דיסקונט לישראל (שווייץ), המתמקד בבנקאות פרטית והסניף בלונדון. לבנק נציגויות גם בפרז, ברלין, בואנוס איירס, סנטאגו וסאו פאולו. למידע נוסף: www.discountbank.co.il

בואינג

ליצרנית המטוסים בואינג מסורת של 100 שנות תעופה, והיא מספקת מוצרים ושירותים ללקוחות ב-145 מדינות ברחבי העולם. בואינג היא היצרנית המובילה של מטוסים אזרחיים מזה למעלה מ-40 שנה, והיא המובילה העולמית במטוסים צבאיים, לוויתנים, טילי הגנה, טיסות חלל מאוישות ומערכות ושירותי שיגור. הכנסות החברה בשנת 2006 הסתכמו ב-62 מיליארד דולר. לבואינג ולישראל קשר ייחודי הנובע מעבודה משותפת של 59 שנים. בואינג בחרה בתעשיות הישראליות בשל התמחותן בטכנולוגיות ובייצור מוצרי תעופה, והסכמי רכש הגומלין הסתכמו ב-1.9 מיליארד דולר. בואינג היא הספקית של מטוסי ה-F-15I, מסוקי האפאצ'י לונגבאו "שרף" והפצצות החכמות לחיל האוויר הישראלי. בואינג היא הספק של מטוסים אזרחיים לחברות התעופה הישראליות – "אל-על", "ארקיע" ו"ישראיר". למידע נוסף: www.boeing.com

הבנק הבינלאומי

הבנק הבינלאומי הוא הבנק החמישי בגודלו בישראל. קבוצת הבנק הבינלאומי מספקת מבחר של מוצרים ושירותים פיננסיים כגון: אשראי, פיקדונות, ניירות ערך, מטבע חוץ, נגזרות פיננסיות, מסחר בינלאומי, משכנתאות, ניהול תיקים, חתמות, ליסינג ובנקאות בינלאומיות. לקבוצת הבנק 157 סניפים ושלוחות בישראל כולל סניפי שלוש החברות בנות הבנקאיות: אוצר החייל - בנק המתמקד בשירות לקוחות מהמגזר הקמעונאי ובמשקי בית, תוך התמחות באוכלוסיית לקוחות מכוניות הביטחון; בנק פועלי אגודת ישראל ("פאג") שהינו בנק מסחרי המשרת בעיקר את האוכלוסייה החרדית - דתית; UBank - בנק המתמחה בפעילות בשוק ההון ובבנקאות פרטית. לאחרונה חתם הבינלאומי על הסכם לרכישת השליטה בבנק מסד, המשרת את ציבור המורים בישראל, מיד בנק הפועלים. תהליך השלמת הרכישה צפוי בקרוב. לבינלאומי שתי שלוחות בחו"ל: Fibi Bank (UK) בלונדון ו-Fibi Bank (Switzerland) בציריך.

רייטאון

רייטאון היא חברה מובילה בהיקף גלובלי בעולם התעשייה הביטחונית. היא מתמחה במתן פתרונות טכנולוגיים מתקדמים, ומספקת ללקוחותיה מערכות משימה משולבות ומתקדמות. רייטאון מובילה בתחומים של אספקת מוצרי אלקטרוניקה מתקדמים לשוק הביטחוני ובמתן שירותי טכנולוגיית מידע. רייטאון מעסיקה למעלה מ-80,000 עובדים, ומכירותיה בשנת 2005 הסתכמו ב-21.9 מיליארד דולר. לרייטאון נציגות מרכזית בישראל – חברת "דלת-ת" מערכות, המשמשת מוקד פניות עבור כל לקוחותיה של רייטאון בישראל. למידע נוסף: www.raytheon.com

orange

פרטנר תקשורת בע"מ היא חברת תקשורת מובילה בישראל הידועה בחדשנות טכנולוגית, יצירתיות שיווקית וגישת אישית ללקוח. פרטנר מפעילה את המותג orange בישראל החל מ-1999, הפועל היום בכ-17 מדינות ברחבי העולם ומשרת כ-70 מיליון לקוחות בישראל. ל-orange יש היום יותר מ-2.796 מיליון לקוחות (נכון ל-30 לספטמבר 2007), הנהנים ממגוון עשיר של תוכניות, שירותים מתקדמים, שירות איכותי ומפורטל התוכן הסלולרי הגדול בישראל. orange נבחר כמה פעמים כמותג התקשורת מספר 1 בישראל, וכמותג מוביל בשירות.

ריוול ישראל

ריוול (ישראל).

"ריוול (ישראל)" הינה הסניף הישראלי של חברת "ריוול" העולמית, ומייצגת בארץ את חברת האם ההולנדית הנמנית עם החברות הגדולות באירופה בתחום פתרונות לעבודה בגובה. כמו כן, היא מייצגת את חברת HOVAGO הנמנית עם 10 החברות הגדולות בעולם בתחום המנופים. בנוסף, "ריוול ישראל" הינה נציגתה של JLG - יצרנית במות הרמה הגדולה בעולם ושל TEREX DEMAG – יצרנית המנופים. "ריוול ישראל" ערוכה למתן פתרונות מלאים ותמיכה מלאה באתרי עבודה הכוללים אספקה והפעלה של מנופים, במות הרמה וציוד מכני נוסף. "ריוול ישראל" מספקת לענף הבנייה, התעשייה, הביטחון והאנרגיה פתרונות מגוונים בסטנדרטים הגבוהים ביותר.

לוקהיד מרטין

לוקהיד מרטין היא חברה גלובלית מגוונת ביותר, העוסקת במחקר, תכנון, פיתוח, ייצור, שילוב ותמיכה של מערכות, מוצרים ושירותים בטכנולוגיה עליונה. החברה מעסיקה כ-140,000 עובדים, והיקף המכירות שלה בשנת 2006 עמד על כ-39.6 מיליארד דולר. ללוקהיד מרטין נציגות בישראל, ולה מערכת ענפה ורב-שנים של שיתופי פעולה עם תעשיות ההיי-טק והתעשייה הביטחונית בארץ. למידע נוסף: www.lockheedmartin.com

סימנס

סימנס העולמית

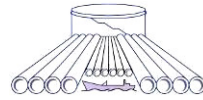
סימנס היא חברת ענק בתחום הנדסת החשמל והאלקטרוניקה הפעילה בתחומי האנרגיה, התעשייה והרפואה. החברה מעסיקה יותר מ-400,000 עובדים ב-190 מדינות ברחבי העולם השוקדים על פיתוח ויצור מוצרים, עיצוב והתקנת מערכות ופרייקטים והתאמת מגוון רחב של פתרונות לפי דרישות הלקוח. החברה, אשר נוסדה לפני למעלה מ-160 שנה, ידועה בהישגיה הטכנולוגיים המרשימים, ומסמלת חדשנות, איכות, אמינות ובינלאומיות.

סימנס ישראל בע"מ

סימנס ישראל הינה חברת בת של קונצרן סימנס העולמי, ועיקר עיסוקה בתחומים של ייצור והולכת אנרגיה, מכשור, אוטומציה והינע, פרויקטים מתועשים, תחבורת רכבות ופתרונות לתחום שירותי הבריאות. החברה משלבת את המסורת, האיכות והיכולות שנצברו בסימנס לאורך 160 שנה, עם הידע והצרכים של השוק המקומי. סימנס ישראל, בניהולו של אורן אהרונסון, מעסיקה כ-200 עובדים במשרדיה הממוקמים בראש העין.

חברת קו צינור אילת-אשקלון בע"מ (קצא"א)

קצא"א עוסקת בפריקה, אחסון והולכה של נפט גולמי לשוק המקומי והבינלאומי. בנוסף, עוסקת החברה בקליטה, אחסון וניפוק של תדקימים וגפ"מ. קצא"א מפעילה נמלי נפט וחוות אחסון באילת ובאשקלון ובבעלותה תשתית קווי צינור, הפרוסה לאורכה של מדינת ישראל.

בנק DEXIA ישראל (מימון ציבורי) בע"מ

בנק DEXIA ישראל (מימון ציבורי) בע"מ (לשעבר אוצר השלטון המקומי) AA, מקבוצת DEXIA הבינלאומית, שהינה WORLDWIDE LEADER במימון הסקטור הציבורי, (היקף המאזן כ-584 מיליארד €), דירוג בינלאומי של Main Entities (AA-AAA) מתמחים ב: שירותים בנקאיים ואשראי לסקטור המוניציפאלי, מימון פרויקטים בתחום התשתיות לחברות ציבוריות ופרטיות הפועלות מול סקטור הציבורי הרחב בישראל ובלמעלה מ-30 מדינות. היקף פעילות משמעותי בשוק ההון.

אנ.די.אס. טכנולוגיות ישראל בע"מ

קבוצת NDS (נאד"ק; NNDS) מקבוצת News Corp, היא ספקית מובילה של פתרונות דיגיטליים טכנולוגיים פתוחים מקצה-לקצה למפעילי שירותי טלוויזיה דיגיטלית בתשלום ולספקי תוכן. למידע נוסף: www.nds.com

קבוצת שלמה Sixt

קבוצת שלמה Sixt הינה קבוצת הרכב המובילה בתחומה בשוק הישראלי ומספקת מגוון רחב של שירותי רכב, החל בשירותי השכרת רכב וליסינג וכן במכירת כלי רכב, תחזוקה, תיקונים, שירותי דרך וביטוח. הקבוצה מייצגת את קבוצת Sixt הבינלאומית, שהינה אחת מחברות השכרת הרכב הגדולות בעולם. לקבוצה צי משולב הכולל מעל ל-60 אלף כלי רכב, והיא כוללת מספר חברות המעניקות שורה ארוכה של שירותים בתחום הרכב, ביניהן שלמה Sixt השכרת רכב - המציעה שירותי השכרת רכב מקיפים בארץ ובעולם; ניו קופל החזקות - חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה בתל-אביב הכוללת את ניו קופל Sixt ליסינג תפעולי - המחזיקה ב-30% מנתח שוק הליסינג בישראל; ניו קופל Sixt מכירת רכב, שהיא זרוע המכירה של כל רכבי ההשכרה והליסינג התפעולי של הקבוצה מיד ראשונה, וניו קופל כאל - חברה העוסקת בליסינג פרטי. כמו כן כוללת הקבוצה את שלמה Sixt שירותי רכב - מרכז שירות התיקונים והפחחות הגדול ביותר במדינה, והחברה השנייה בגודלה בישראל בתחום שירותי הדרך. לאחרונה הוקמה חברת ביטוח חדשה, ניו קופל חברה לביטוח, אשר התחילה פעילותה בינואר 2008 ותעסוק בתחילת דרכה בביטוח כללי ושואפת להפוך בשנים הקרובות לאחת מחמש החברות המובילות בישראל בענף הביטוח הכללי. למידע נוסף: www.shlomo.co.il

מיקאל

קבוצת מיקאל היא חברה ביטחונית בינלאומית, הממוקדת בתחום היבשתי הטקטי אשר נוסדה בשנת 1998 ומצויה בצמיחה מתמדת. לקבוצה 20 חברות בנות הפרושות בישראל, ארה"ב, אפריקה והודו. הקבוצה מאוגדת באמצעות 3 חטיבות: סולתם, סימיר, ו-ITL העוסקות במגוון טכנולוגיות אלקטרואופטיות, לייזר, חימוש, מיגון, שו"ב, עיבוד תמונה, 3D, מערכות נשק.

החברה המרכזית למשקאות

United States Embassy, Tel Aviv, Public Affairs Office

ב. יאיר

חברת הנדל"ן הבורסאית, ב. יאיר, בבעלות האחים יוסי ויאיר ביטון, מחברות הבנייה הגדולות בארץ, פעילה מזה כ-20 שנה ביזום, פיתוח ובנייה של פרויקטים נדל"ניים. ב. יאיר מתמחה בתחום הבנייה למגורים, ומאז היווסדה בנתה והקימה אלפי יחידות דיור בארץ. החברה פעילה גם בתחום הנדל"ן המסחרי ובנתה מבנים למסחר ולמשרדים. בבעלות החברה מספר נכסים מניבים. פרויקט הדגל של חברת ב. יאיר, הוא שכונת "משכנות האומה", המוקם באזור היקר ביותר בירושלים, השכונה נבנית בימים אילו בכניסה לעיר, בסמוך לכנסת, בקרבת משרדי הממשלה ובמרחק נגיעה מבית המשפט העליון ומספקת לדירה שילוב מושלם של יוקרה ואיכות חיים. בשנת 2006 החלה החברה לפעול באמצעות חברת הבת Sidi Investments Kft במדינות שונות באירופה. החברה בונה אלפי יחידות דיור ומבני מסחר מפוארים.

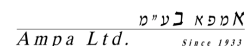
רפאל

רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ מפתחת ומייצרת אמצעי לחימה מהמתקדמים ביותר עבור צה"ל ומערכת הביטחון, תוך ביסוס חוסנה הכלכלי ע"י פעילות בשוק הבינלאומי. החברה מציעה היום ללקוחותיה מגוון רחב ביותר של פתרונות חדשניים בחזית הטכנולוגיה העולמית, החל ממערכות תת-מימיות, עבור דרך אמצעים ומערכות ימיות, יבשתיות ואוויריות וכלה במערכות בחלל.

אמפ"א בע"מ

קבוצת אמפ"א, אשר נוסדה ב-1933, פעילה כיום במספר תחומים: שירותים פיננסיים - מגוון פתרונות מימון חוץ בנקאיים למגזר העסקי ולמשקי הבית. נדל"ן - השקעות בנדל"ן מניב, ייזום, פיתוח, בינוי, ושיווק פרויקטים. תעשייה - ייצור מגוון מוצרי אריזה מפלסטיק לתעשיות המזון, המשקאות, התרופות והכימיה בארץ ובעולם. מוצרי צריכה - פיתוח, ייצור ושיווק מוצרי צריכה בארץ ובעולם, כולל מזגנים, מערכות GPS ואביזרי אמבט. מתן שירות לבתי אב - שירות ואחריות למוצרי צריכה ולשירותים נלווים. למידע נוסף: www.ampa.co.il

עיריית הרצליה

גלי צה"ל

תדרי גלי צה"ל:

באצבע הגליל 93.9 FM

בח'פה והסביבה ובבאר שבע והסביבה 102.3 FM

בירושלים והסביבה 96.6 FM

במצפה רמון 100.7 FM

במרכז ובאילת 104 FM

יפעת המרכז למידע תקשורתי בע"מ

קבוצת יפעת היא תאגיד המידע הגדול בישראל. החברה פועלת משנת 1947 וחברה ב-FIBEP, האיגוד הבינלאומי של חברות מידע ותקשורת. בקבוצה מועסקים למעלה מ-280 עובדים, והיא מכילה את החברות הבאות אשר מספקות שירותי מידע וניתוח בתחומים שונים: יפעת מידע תקשורתי, יפעת בקרת פרסום, יפעת מחקר מדיה מתקדמים, יפעת הון דיסק, יפעת מכרזים, דקל יפעת, יפעת מבזקי שלטון.

דואר ישראל

חברת דואר ישראל מתייצבת בצמרת המשק הישראלי, ומטרתה לספק לציבור הרחב בישראל סל שירותים מגוון, באמצעות כוח אדם מיומן ועתיר ניסיון, תוך שימוש בטכנולוגיה מתקדמת לשיפור השירות ולייעול מערכי העבודה. לחברה הפריסה הגדולה ביותר של 700 יחידות שירות בכל רחבי הארץ.

חברת דואר ישראל מספקת לכלל אוכלוסיית מדינת ישראל את שירות הדואר האוניברסלי, שירותי בנק הדואר, שירותי שליחים, שירותים לוגיסטיים ושירותים מקוונים מתקדמים וחדשניים, תחת הסיסמה "בכל מקום בשביל כולם".

כחברה, דואר ישראל תטפח את מעורבותה בקהילה ותהיה מעורבת בפרוייקטים חברתיים.

מלון דניאל

מלון דניאל הינו מהמלונות המובילים בתחום העסקי ובעל ניסיון רב באירוח ועידות וכנסים. בקומפלקס של מלון דניאל נמצא מלון ספא SHIZEN שהינו מלון ספא וסגנון חיים באווירת המזרח הרחוק.

לקבוצת מלונות Tamares מלון נוסף באזור ים המלח, מלון "דניאל ים המלח".

למידע נוסף: www.tamareshotels.co.il

פדרמן ובניו אחזקות (בע"מ)

הקבוצה בבעלות המלאה של שלי פדרמן (מבעלי עליה לשעבר), ועוסקת בשני תחומים עיקריים - חקלאות ומזון. בתחום המזון הקבוצה פועלת באמצעות "קפה לנדור בע"מ", יצרנית הקפה הוותיקה בישראל. בשנים האחרונות שידרגה החברה את כל מערכי הייצור שלה והעמיקה את חדירתה, בנוסף לשוק הקמעונאי, גם לשוק המוסדי (בתי קפה, בתי מלון, קייטרינג, וכדומה). בנוסף לפעילותה היצרנית, החברה מנהלת ומשווקת מותגים בינלאומיים ומקומיים איכותיים כמו: אספרסו "אילי", פילטר "רומבוטס" ואספרסו וקפה שחור "לנדור".

התאחדות המלונות בישראל

התאחדות המלונות מאגדת ומייצגת את המלונות בישראל. ההתאחדות משמשת ארגון על שמטרתו לפעול לקידום, פיתוח והרחבה של התיירות בישראל. היא מייצגת את המלונות במוסדות וארגונים בארץ ובחו"ל, בפני גופים ממשלתיים ורשויות מקומיות. התאחדות המלונות מקיפה 350 מלונות ממטולה עד אילת.

המועצה הציונית בישראל

המועצה הציונית בישראל היא תנועה ציונית ישראלית וזרוע של ההסתדרות הציונית העולמית לפעולה בישראל. מטרתה להעמיק את מהותה היהודית - ציונית של ישראל.

עיקר פעילותה בעיצוב מנהיגות ומעורבות של בני נוער והדור הצעיר בעשייה החברתית - ציונית. למועצה ארגון נוער ארצי - "צמרת", מכינה קדם צבאית, מדרשה ציונית והיא מפעילה עשרות סניפים, מפעלים חינוכיים ופורומים ציבוריים בכל רחבי הארץ.

